16 MAYIS 1941
CUMA
4 üncü Yıl - No. 1088

Yeni Sabah

HER YERDE (5) KURUŞ GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ TELEFON : 20795

Haraççı Kardeşler
Ltd. Ş. İstanbulun en zengin çeşitli MOBİLYE Mağazasıdır.
Salonlarını her zaman gezebilirsiniz İstanbul, Fincancılar, Rıza paşa yokuşu 59 - 61 - 63. Telefon: 22060

Hava Şehitleri Günü

Bütün yurt dün kahraman şehitlerimizi andı

Fatihte yapılan merasim çok güzel oldu

Dün Fatihte Hava Şehitleri abidesinde yapılan merasimden üç intiba

Hava şehitleri ıhtifali, dün şehrimizde Fatih parkında rekzedilmiş olan hava şehitleri âbidesi önünde büyük merasimle kutlanmıştır.

Dikkate şayan emareler

Gittikçe şiddet kesbeden ve sık sık vukua gelmeğe başlayan İngiliz bombardımanları Almanlara tehlikenin günden güne ciddiyet ve ehemmiyet kesbettiğini inkâr kabul etmez surette gösteriyor. Zaten her günkü hayat tahammül edilmez bir şekil almıştır.

Yazan: Hüseyin Cahid YALÇIN

Almanyanın askerî kuvvetleri hâlâ taarruz kabiliyetini muhafaza ettiğini göstermeğe çalışırken, [illegible]deki manevî kuv[illegible]mağa başlamak işaretini vermiştir. Almanyanın [illegible] hakkında bütün [illegible] dikkatini celbeden alâmetler [illegible] Almanya için mühim [illegible] kaybetmekten ziyade [illegible] olduğunda şüphe yoktur. Çünkü kaybedilmiş bir muharebeyi telâfi etmek imkânı vardır. Yalnız, dahilde milletin birliği muhafaza edilmek ve manevî kuvvet sarsılmamak icap eder. Fakat bir kere bu temel harap olursa, artık hiç bir muharebenin kazanılmasına imkân kalmaz.

İşte bundan dolayıdır ki Nasyonal Sosyalizm içindeki zıddiyet kaynaşmalarını bildiren ve ayni zamanda halkın ıztırap ve yesine, ümitsizliğine delâlet eden haberler her tarafta büyük bir alâka ile karşılanıyor.

Almanyanın belkemiğini Nasyonal Sosyalizm teşkilâtı vücuda getirir. Nasyonal Sosyalizm yalnız siyasi bir fırka değil, içtimaî bir inkılâp üzerine müesses bir mezheptir. Büyük halk kütlesini kendisine celp için muhtelif âmillerden istifade etmek hünerini göstermiştir. Versailles muahedenamesinin Almanyaya tahmil ettiği esaretten kurtulmak yolunda açılan bayrak bütün Almanları birleştirmeğe kâfi gelebilirdi. Fakat Nasyonal Sosyalizm bu kadar umumî ve müphem bir program ile kendi hâkimiyetini tesis edemezdi. Ayni zamanda Cermen kavminin medeniyet nâşiri olduğu yolundaki iddiaları büyük bir ciddiyet ile tazeledi ve ortaya attı. Halkın gururunu ve sevkitabiilerini okşayan bu üstünlük âdeta bir din halinde Alman haricî politikasına hâkim kesildi ve Almanya için istikbalde büyük bir saadet ve refah devresi vadetti. Dünya hâkimiyeti teessüs edinceye kadar, yahudi aleyhtarlığının temin ettiği maddî servet kaynakları halk kütlesinin hırs ve tamahını tatmine ve ona daha kârlı fütuhat teşebbüslerini göze aldırmağa kâfi bir mükâfat idi.

Nasyonal Sosyalizm Avrupa ve dünya efkârı umumiyesini kazanmak için de bir komünizm düşmanlığı ilân etmiş ve kendisinin hikmeti vücudunu âdeta Bolşeviklik ile mücadeleden ibaret gibi göstermişti. Harp başlamadan evvel, garp demokrasilerini zayıf bir mevkide bırakmak ve çember içine almaktan kurtulmak için, Nasyonal - Sosyalizm Bolşevik düşmanlığını terk ve inkâr etmek mecburiyetinde kaldı. Bu onun için daha harbe başlamadan evvel bir mağlûbiyet demekti. Fakat siyasî ve askerî muvaffakıyet uğrunda ideolojiyi kurban etmek Nazi şeflerine daha hafif görünmüştü.

Bugün işte bu hatanın cezası çekiliyor. Çünkü Nasyonal Sosyalizmin samimî ve halis unsurları bu irtidat hacaletini affetmemişlerdir. Bir askerî mağlûbiyet neticelerini derhal hissettirir. Fakat maneviyat sahasında vukua gelen mağlûbiyetin fiiliyat sahasında nişaneleri farkedilebilmek için göze çarpmaz bir faaliyet devresinin geçmesine ihtiyaç vardır. Nasyonal Sosyalizm, Sovyetler Birliği ile birleşince, kendi safları arasında derhal bir ihtilâl ile karşılaşmadı. Fakat bugün işte o isyan olgun bir hale gelmiş olduğunu gösteriyor.

Çünkü Nasyonal Sosyalizme hakikî bir idealzim ile kalblerini bağlamış olanlar yalancı bir ilâha iman edemezlerdi. Onlar programa hiyanet edilmesi dolayısiyle Nasyonal Sosyalizmden uzaklaştıkları gibi asıl halk kütlesi de vâdedilen nihaî zaferin bir türlü elde edilememesinden mütevellid bir uyanıklık ile ahvali daha realist surette muhakeme etmeğe başlamıştır.

Ahval ise Almanya için hiç de ümit verici bir mahiyette değildir. Gittikçe şiddet kesbeden ve sık sık vukua gelmeğe başlayan İngiliz bombardımanları Almanlara tehlikenin günden güne ciddiyet ve ehemmiyet kespettiğini inkâr kabul etmez surette gösteriyor. Zaten her günkü hayat tahammül edilmez bir şekil almıştır. Beynelmilel zenginlere karşı harp açan Almanyada bugün yalnız zenginler gizli gizli karın doyurabiliyorlar ve istediklerini buluyorlar. Fakat her fedakârlığa katlanan halk perişan ve mahrum bir hayat sürüyor! Almanya bütün Avrupayı istilâ etmek derdi arkasında koşarken bütün askerî kaynaklarını seferber hale sokmuştur. Halbuki muttasıl askere ve fedakârlığa ihtiyaç artıyor. Bu ardı arkası kesilmiyecek fedakârlığın, Amerikan yardımı da müessir bir rol oynamağa başladıktan sonra, ne kadar tahammül edilmez bir nisbet alacağı Almanların gözünden kaçamaz.

İşte Nasyonal Sosyalistler içindeki samimî ve gayri memnun zümreye bu mülâhazalar da halk içinden bir çok taraftar toplamıştır. Neticede, muazzam bir kale gibi gösterilmek istenilen Nasyonal Sosyalizm binası çatırdamağa başlamış ve çatlaklıklar göze çarpmıştır. Bu, işin sonu değildir, fakat sonun başlangıcıdır.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Hediye kazanan okuyucularımız

Dün noter huzurunda çekilen kur'a neticesinde taayyün etti

Dün noter huzurunda kur'a çekilirken

Bahar müsabakamıza iştirak eden okuyucularımızın fişleri tanzim olunmuş ve İstanbul altıncı noteri Bay Galip Bingöle tevdi olunmuştu. Dün noter Bay Galip Bingölün huzurunda kura çekilmiş ve ikramiye kazanan okuyucularımızın isimleri belli olmuştur.

Bugünden itibaren ikramiye kazanan okuyucularımızın isimlerini neşrediyoruz:

İsimlerin neşri sona erdikten

(Sonu sayfa 4 sütun 2 de)

Millî Şef

Dün Yunan Devlet Nazırile Irak Harbiye Nazırını kabul buyurdu

Mülâkatta Hariciye Vekilimiz de bulundu

Ankara, 15 (a.a.) — Reisicümhur İsmet İnönü, bugün Çankayadaki köşklerinde saat 15.45 de, Yunan Devlet Nazırı Ekselâns Argiropulos'u, Yunan Büyük Elçisi Ekselâns Rafael ile birlikte, ve saat 16.30 da da Irak Harbiye Veziri Ekselâns Naci Şevket'i, Irak elçisi Ekselâns Kâmil Geylânî ile birlikte kabul buyurmuşlardır.

Bu mülâkatlarda, Hariciye Vekili Şükrü Saracoğlu hazır bulunmuştur.

İngiltere

Suriye hava meydanlarını bombalayacak

Sebep, Iraka geçen Alman tayyarelerinin istifade etmesidir

Fransız — Alman işbirliğinin ilk neticeleri

Mareşal Pétainin nutku

Vichy, 15 (a.a.) — Fransız Ofi Ajansı bildiriyor:

Mareşal Petain bu akşam radyoda aşağıdaki deklârasyonu yapmıştır:

— Fransızlar:

Amiral Darlanın Almanyada geçenlerde Hitlerle görüştüğünü öğrendiniz. Bu mülâkatı esas itibariyle tasvip etmiştim. Bu yeni görüşme bize istikbalin yolunu aydınlatmak ve Alman hükûmetiyle girişilen müzakerelere devam etmek imkânını vermektedir. İyi malûmat almadığı için endişeye düşen efkârı umumiye için artık bugün şanslarımızı tartmak, tehlikeleri ölçmek ve hare-

(Sonu sayfa 5 sütun 3 de)

Hess hakkında Churchill'in beyanatı

Alman zimamdarının şahsî bir sulh teşebbüsü için geldiği anlaşılıyor

Londra, 15 (a.a.) — Bugün Avam Kamarasında Rudolf Hessin İngiltereye muvasalâtı haberinin neden Hessin melekâtı akliyesine sahip olmadığını beyan eden Alman tebliğinden evvel verilmediği Churchilden sorulmuştur.

Churchill demiştir ki:

— İstihbarat nezaretinin bunu yapmaması belki de daha iyi olmuştur. Çünkü Hessin melekâtı akliyesine sahip olmadığı iddiası bizzat Almanlar tarafından birbirini tutmıyan izahlarla tekzip edilmiştir.

Bu hususta Avam Kamarasına kat'î mahiyette malûmat vermek hususunda ilk fırsattan istifade edilip edilmeyeceği su-

(Sonu sayfa 5 sütun 2 de)

Vekiller heyetinin toplantısı

Ankara ,15 (a.a.) — İcra Vekilleri heyeti bugün başvekâlette başvekil Dr. Refik Saydamın riyasetinde haftalık toplantısını yapmıştır.

"Ebedî Şeften Millî Şefe"

19 Mayısta Ankarada bulunacak bayrak Samsundan hareket etti

Samsun, 15 (Hususî) — Ebedî Şef Atatürkün Türk yurdunu kurtarmak üzere Samsuna ayak bastığının yıldönümü münasebetiyle beden terbiyesi

(Sonu sayfa 5 sütun 1 de)

Suriyeden Iraka bir gönüllü kafilesi hareket etti

Beyrut, 15 (a.a.) — Suriye gönüllülerinden mürekkep ilk kafileler Irak'a hareket etmişlerdir.

(Sonu sayfa 5 sütun 7 de)

RESMÎ HARP TEBLİĞLERİ

İngiliz resmî tebliği

Kahire, 15 (a.a.) — Orta şark İngiliz umumî karargâhının tebliği:

(Sonu sayfa 5 sütun 6 da)

HARP VAZİYETİ

HAVA

yollarile ikmal, takviye, sabotaj,

YAZAN: Emekli General Kemal Koçer

Uçak da bir nakil vasıtasıdır. On yıl önce, Amerikalılar bataryalarına Panama üzerinden hava yollarile mevzi değiştirttiler. 1935 Kiyef manevralarında büyük mikyaslı denemeler yapıldı, hasım ordusu gerilerine kuvvetli müfrezeler indirildi. Sovyetler, bu enteresan manevraların canlı safhalarını filmlerle de her tarafta, bir muvaffakiyet gibi gösterdiler.

(Sonu sayfa 4 sütun 4 de)

Atatürkün Hayatından Yazılmamış Hatıralar

19 Mayıstan evvel

Mareşal İzzet bana: "Paşana yaz, gelsin; vaziyet onu icap ediyor!" dedi.

Yazan: *Cevat Abbas Gürer*

— 1 —

Atatürk Yıldırım Orduları Komutanı İken

Atatürk; ordu kumandanı oluncıya kadar vazifesi başında yalnız bir asker ve kumandandı. Mukaddes mesleki dahilindeki işlerin cereyanını; askerî dehasının büyük ve geniş görüşleri ve buluşları ile mütalea ve hallederdi.

Mafevk makamlara bildirilecek noktai nazar ve mülâhazalarını açık ve serbest yazar, yanlışlıklara meydan vermezdi.

Fıtretin bu mevhibesi; askerî vekayi ve hâdisatın seyrini bütün şümuliyle daima takip eder, ve müncer olacakları neticeleri çok evvelden görür, ve ona göre tedbirli bulunurdu.

O büyük adam ekseriyetle insiyatifle hareket eder, hiç bir zaman kafasında tereddüde yer vermez, meslek ve vazifesi uğrunda şahsî mes'uliyetten asla çekinmezdi. Taşkın kıymetinin tecelliyatına mazhar olmuş bir babanın ilim ve faziletini ikmal için adına olarak 1930 da genç nesillerin askerlik terbiyesi maksadiyle not ettirdiği kitabında bir kumandanın umumî hassalarını sayarken "mesuliyeti deruhte etmek cesaret ve hevesi kumandana en çok lâ-

(Sonu sayfa 6 sütun 1 de)

BİR HEZİMETİN TARİHÇESİ

Vaziyet tavazzuh ediyor, ufuktaki tehlike gitgide büyüyordu

16 Mayıs

Mayısın 16 ıncı günü (Sambre) in şimalindeki İngiliz ve birinci Fransız orduları şiddetli hücumlara ve bu yüzden birbirlerinden ayrı düşmek tehlikesine maruz kalmışlardı. Binaenaleyh iki ordu da hücum arabalarının ve süvari kollarının yardımile (Charleroi) istikametinde ricate başlamışlardı.

(Sambre) ın cenubunda, düşmanı, nüfuz ettiği ve ilerlemeğe başladığı gedikte her ne pahasına olursa olsun durdurmak lâzımdı. Almanlar (Oise) ve (Aisne) nehirlerinin menbaları arasındaki geniş gedikten mütemadiyen akıyorlardı.

Artık (Giraud ordusu) ismini almış olan dokuzuncu Fransız ordusuna, sağ kanadını 6 ncı orduya istinat ettirerek, bu gediği tıkamak ve düşmanın ileri hareketini durdurmak vazifesi verilmişti. Harekât bu ordunun birinci ve ikinci zırhlı fırkaları tarafından icra edilecekti. (de Gaulle) un tank grupu da bu harekâta iştirak edecek ve başlıca hücum (Marle - Ligny - Abbaye) mihveri üzerinde yapılacaktı.

İşte kararlar, daha doğrusu niyetler, bundan ibaretti. Fakat bir gün evvel, yani mayısın 15

(Sonu sayfa 5 sütun 1 de)

FIKRA

İngiltere ile sulh eden kurtulur

Yazan: Aka Gündüz

İngiltere ile harbe tutuşmak hatasında bulunanlar nereden dönerlerse mutlaka kâr ederler. Dönmezlerse âkıbetleri vahimdir. Çünkü daima nihaî zaferi kazanan adamın öteki adı İngilizdir.

Bir kral ile dört imparator bu âkıbete düşenlerin tarihî misalleridir: İspanya kralı, Napolyon, Hohonzolern, Habsburg, Osmanlı... Bunun vesaireleri de saymakla tükenmez.

Bunları bana yazdıran; acı, kanlı bir hatıranın yıldönümüdür:

Yakup Cemil İttihad ve Terakki partisinin birinci sınıf ileri gelenlerindendi. Çok vatanperver, cesur bir insandı. Bu ay içinde tevkif olundu ve az zaman sonra kurşuna dizildi. Hâdise kısaca şudur: 1914-18 Umumî Harbi pek kötü gitmeğe başlamıştı.

Harbin sonunda Ludendorf da eserinde itiraf ettiği gibi Almanya genelkurmayı daha 1916 da hükûmetine teklif etti: Sulh yollarını arayınız.

Kayzer ve avenesi inat ettiler. Sonu Versay oldu.

Merhum Yakup Cemil bu hâdiselerden günü gününe haber alıyordu. Çekinmeden şu teklifte bulundu: İngiltere ile sulh edelim, kurtuluruz. Çünkü Kayzer bizi satacaktır.

İnat edenler çıktı. Onlara karşı da şunu söyledi: Sulh etmezseniz sizi deviririz ve biz sulh ederiz.

Bunun üzerine yakalandı. Çünkü kaçmağa tenezzül etmedi. Nihayet kurşuna dizildi. Dizildi ama Mondros Mütarekesi ile Sevr sulhu ortaya çıktı.

Sulh şehidi Yakup Cemili yana yana hatırlarken mahkeme karşısındaki sözleri kulaklarımda çınlıyor: İngiltere ile sulh eden kurtulur.

Bu kıssadan hisse almak bize düşmez.

İSTANBULDA BİR ÖLÜ ARANIYOR!

ANLATAN: BIR GAZETECI

— 53 —

Melâhat helecanla sordu:

— Fakat ne oluyorsun? Nen var?..

— Hiç!.

— Nasıl hiç?. .

Câmi, sonra, garip garip bakarak mühendis Yüceltene dönüdü:

— Yücelten!. dedi. Sizde hasta olan bir kadın var mı?.

Mühendis hayretle sordu:

— Niye sordun?..

— Bilmem.. Ben katalokta doktorun telefon numarasını aradım.. Tam telefon ederken sizin odanın kapısı birdenbire açıldı.. İçeriye yüzü ölü yüzü gibi sapsarı, başı beyaz bezlerle sarılmış genç bir kadın girdi.. Fakat orada beni görünce hemen kapıyı kapayıp dışarı çıktı!.

Mühendis alıklaşmış bir halde Câminin yüzüne baka kalmıştı:

— Başı bezlerle sarılı mı?.. Bizde böyle hasta kimse yok!.

Hemen atıldım:

— Yüzü ölü yüzü gibi sarı bir kadın mı, dedin?..

— Evet!. Gayet zayıf bir kadın.. Şüphesiz hasta!..

Mühendis hayretle başını salıyarak:

— Hayır! Bizde hasta yok!. dedi. Hizmetçi kız düşüp de başını yarmış olmasın?. Acayip şey!..

Câmiye tekrar sordum:

— Sen bay mühendisin hizmetçilerini tanımıyor musun?.

— Tanıyorum!. O değildi!. Bu gayet zayıf, narin yapılı bir kadın!. Hayır!.. Bir şey değil, beni ürküttü!..

— Sen başına sarılı olan şeyin sargılar olduğuna emin misin?.

— Vallahi bilmem!.. Bana öyle göründü!.. Başında beyaz birşey vardı.. E... Kukuleta gibi sarılmış bir şey!..

— Kukuleta mı?.. Kapüşon olmasın!..

— Vallahi bilmem!.. Fakat.. Evet, evet kapüşon, iyi buldun, başında beyaz bir kapüşon vardı!.

O aralık birdenbire yatak odasından boğuk bir radyo sesi duyduk:

Mühendis hayretle:

— Ah! Radyo!. diye bağırdı. Kim kurcalıyor şimdi bu mü nasebetsizi!.

Yüceltene:

— Hizmetçiniz değil mi?

Dedim.

— Hayır!. O elini sürmez!.

— Oh!..

Hepsinin hayreti arasında hemen fırladım. Süratle yan salona, oradan, Câminin açık bıraktığı kapıdan radyo sesinin gelmekte olduğu tarafa doğru koşmaya başladım.

Yatak odasının kapısını yıldırım süratile açtım ki odanın hole açılan kapısından beyaz pardesülü bir hayaletin hızla çıktığını gördüm.

Hemen rovelverimi çektim. Ve kudurmuçasına bir hiddetle:

— Durunuz!..

Diye bağırdım.

Hayal arkasından kapıyı şiddetle kapamıştı.

Fırlıyarak kapıyı açtım.

Koridorda nereye gideceğimi şaşırmıştım. Birden apartman kapısının kapandığını işitince hemen koridorun sağında gördüğüm bir kapıyı açtım.

Fakat burası zifiri karanlıktı. Lâmba söndürülmüştü.

Duvarlarda elektrik lâmbasını aramaya başladım.

Koridordan vuran ışığın hafif aydınlığında düğmeyi buldum.

Çevirdim.

Apartman kapısının önünde olduğumu gördüm.

Kapıya doğru koştuğum zaman, dışarıda asansörün işlediğini işitince kapıyı yıldırım süratile açtım:

Asansör süratle aşağıya inmekte idi.

O vakit merdivenlerden dörder dörder atlıyarak koşa koşa inmeye başladım.

Kabil olmadığını bildiğim halde asansöre yetişmek ve kaçmakta olan hayaletin yine Calibe olup olmadığını görmek istiyordum.

Merdivenlerden süratle, âdeta teker tokmak indiğim sırada her an muvazenemi kaybederek yuvarlanmama ramak kalıyor, merdivenlerin trabzanlığını tutup dönemeçleri dönerek tekrar basamakları atlıya atlıya iniyordum.

Üçüncü kata geldiğim zaman asansöre binilecek kapıda asansör kayışının hâlâ hareket halinde olduğunu gördüm. Fakat o anda asansör kapısından, aşağıdan yukarıya doğru, ağır bir kokunun âdeta şiddetle yüzüme fışkırdığını hissettim.

Ayni koku:

O, ozon gazına benziyen ayni koku..

Fakat bu koku birdenbire o kadar kesif ve ağır bir surette yüzüme çarptı ki bir an nefes alamadım.

Birdenbire duraladım.

Sendeledim.

Sonra tekrar kendimi toplıyadım..

Fakat, sanki, birdenbire sinirlerim donuyormuş, her tarafım birdenbire tutulmuş gibi ayaklarım biribirine dolandı, taş merdivenlerin üzerine yüzü koyun yuvarlandım.

Düşüşüm o kadar şiddetli oldu ki derhal kendimi kaybettim.

IX

Dehşet verici bir uyanış..

Kendime geldiğim zaman karşımda amcam Hacı Beyi buldum. Hayretle doğrulmak istedim. Fakat, yatmakta olduğum yatağın içinde sanki bütün vücudüm alçıya konmuş gibi kaskatı kesilmişti.

Vücudümü kımıldatamıyordum.

Hacı Bey karşımda, dehşet dolu gözlerle yüzüme bakmakta idi.

Hacı Beyin yüzündeki değişikliğe son derece hayret etmiştim. Zira onun o yaşına rağmen daima dinç ve renkli görünen yüzü sararmıştı. Hacı Bey sanki birkaç sene birden ihtiyarlamış gibiydi.

Gözleri çok yorgun ve uykusuz, yüzü sanki bir hastalıktan kalkmış gibi çökmüştü.

Yüzüme, fevkalâde endişeli gözlerle bakıyordu. Yerimden kımıldanamıyarak:

— Hacı Bey!.. Sen misin?.

Dedim. O hayretli bir sevinçle gülümsedi:

— Benim!. dedi. Sen nasılsın?.

(Arkası var)

Necip Serdengeçtinin cenaze merasimi

Dün göz yaşları içinde yapıldı

Vefatını teessürle haber verdiğimiz İstanbul Şehir Meclisi reis vekili Necip Serdengeçtinin cenaze merasimi dün sabah şehrimizde yapılmıştır.

Merhumun cenazesi Beyoğlu Belediye Hastahanesinden kaldırılarak 12.10 da belediyenin önüne getirilmiş ve burada beş dakika durdurulmuştur. Müteakiben cenaze, otomobille Beyazıt camiine götürülmüş ve burada cenaze namazı kılındıktan sonra Bakırköy aile makberesine defnolunmuştur.

Merasimde vali ve belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar, belediye ve vilâyet erkânı, merhumun akraba ve arkadaşları hazır bulunmuştur.

Merhume Cenabı Haktan mağfiret dilerken ailesine en samimî taziyetlerimizi bildiririz.

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

16 Mayıs 1941 CUMA
19 Rebiülâhir 1360
3 Mayıs 1357
Gün 136, Ay 5, Yıl: 941 - Hızır 11

Güneş	Öğle	İkindi	
9.22	4.50	8.47	Ezani
4.42	12.10	16.07	Vasati
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.00	1.51	7.17	Ezani
19.20	21.10	2.37	Vasati

DİKKAT

«Yeni Sabah» a gönderilen yazılar ve evrak neşredilsin edilmesin iade olunmaz ve bunların kaybolmasından dolayı hiç bir mesuliyet kabul edilmez.

ŞEHİR HABERLERİ

GÖNÜLLÜ HASTA BAKICILAR

Tıp Fakültesinde kız talebe için de kurslar teşkil olunuyor

Yardımsever bayanlar cemiyeti İstanbul şubesinin teşkil ettiği faal komite bugün saat 15 de Eminönü Halkevinde bir toplantı yapacaktır. Haber aldığımıza göre faal komite gönüllü hasta bakıcılar talimatnamesini hazırlamıştır. Bu talimatnamede evvelce Sıhhat Ve kâletinin Kızılay gönüllü hemşireleri için hazırladığı talimatnamenin esasları aynen mevcuttur.

Gönüllü hasta bakıcılar kursuna girecek bayanlardan şimdiye kadar orta tahsil aranması düşünülüyordu. Bu hususta verilen bir kararla kursa ilk mektep mezunları da girebilecektir. Cemiyete girenler için hazırlanan hüviyet varakaları taahhutnameler azaya tevzie başlanmıştır.

Tıp Fakültesindeki Bayanların faaliyeti

Diğer taraftan öğrenildiğine göre Tıp Fakültesi dekanlığı bir harp vukuunda Fakültenin kız talebesine hasta bakıcılık vazifeleri vermeği kararlaştırmıştır.

Dün bu hususta Tıp Fakültesi dekanı Kemal Atay ile görüşen bir arkadaşımızın aldığı malûmata nazaran dekanlık bu hususda üç program hazırlamağı düşünmektedir. İlk kısım ikinci sınıf talebeleri, ikinci kısım üç ve dört üncü kısım ise bu sene son sınıfa geçecek son sınıf talebeleri için olacaktır. Son sınıf talebesi görecekleri beş saatlik "hasta nasıl bakılır,, kursundan sonra dekanlığın talebi üzerine yardımsever bayanlar cemiyeti tarafından kendilerine yollanacak bayanların yetiştirilmesine çalışacaklardır. Tıp talebesi bayanlar için açılacak kurslar 20 Mayısta başlayıp 24 Mayısta bitecek diğerleri 26 Mayıstan 16 Haziraya kadar devam edecektir. Bu hususta tetkikat ve çalışmalara devam edilmektedir.

Sipahi Ocağının müzahereti

Yardımsever bayanların yaptığı çok güzel ve yerinde teşebbüs memleketimizin her tarafından büyük alâka uyandırmış ve muhtelif kadın cemiyetlerinden müracaatlar yapılmasına başlanmıştır. Bu cümleden olmak üzere dün İstanbul Sipahî Ocağında ocak azalarından bir çok bayanlar toplanmışlar ve yardım sevenler cemiyetine azamî müzaherete karar vererek bu hususta görüşmek üzere Beyoğlu Halkevi reisi Ekrem Tura müracaat etmişlerdir.

Bayanlar aralarında Bayan Fikriye Zekâi Cankardeş, Bayan Melâhat Aksel, Bayan İsmet Akgün, Bayan Beraet Maova, Bayan İsmet Sadak ve Bayan Alcicicten müteşekkil olmak üzere bir heyet seçmiştir. Bu heyet Sipahî Ocağı azası bayanların yardım sevenler cemiyete yapabileceği yardımlar hakkında Beyoğlu Halkevi ile temaslarda bulunacaktır.

MAARIF VEKİLİ

Dün Validen izahat aldı

Bir kaç gündenberi şehrimizde bulunan Maarif Vekili Hasan Âli Yücel dün vali ve belediye reisi doktor Lûtfi Kırdarı ziyaret etmiş ve belediye imar müdüründen İstanbulda inşa edilecek okullar hakkında izahat almıştır. Vekile yeni inşa olunacak okulların plân ve maketleri gösterilmiştir. Bundan sonra Maarif Vekili, Belediye İmar Müdürü ve Maarif Müdürü Tevfik Kutu da beraberine alarak İmar Müdürü tarafından yeni inşaatın yapılacağı yerlere gitmişler ve tetkikatta bulunmuşlardır.

özürü kabahatinden büyük

Hem ihtikâr yapmış hem de rüşvet teklif etmiş

Dün, bir manifaturacı bir manifatura ihtikârı için cürmü meşhut yapmağa gelen fiyat mürakabe memuruna rüşvet verirken cürmümeşhut halinde yaklanmış, ihtikâr ve rüşvet suçları ile adliyeye verilmiştir.

Mahmutpaşa yokuşunda Filli mağazası sahibi Osep'in, basma ihtikârı yaptığını haber alan fiyat mürakabe memurları, dükkâna gelip cürmümeşhut tertip ettikleri sırada dükkân sahipi Osep memurun cebine gizlice 120 lira koymuş, farkına varan mürakabe memuru ise bunu red ile şahidler huzurunda ikinci bir cürmü meşhut tertip etmiştir.

İKTİSAT

Dünkü ihracat

Dünkü ihracatın yekûnu 200 bin liradır. Dün, mutad memleketlere mutad mallar satmıştır.

Toprak mahsulleri ofisine alınacak memurlar

Toprak mahsulleri ofisine müsabaka ile yeniden memur alınacağı yazılmıştı. Müsabaka imtihanı, dün öğleden sonra yapılmıştır.

Ticaret Vekâleti işe müsteşarlığına bağlı Ticaret ofisine de müsabaka imtihanı ile yeniden memur alınacaktır. İmtihan yeniden memur alınacaktır. İmtihan günü, 22 Mayıstır.

BELEDİYEDE

Dışarıda çalışan memurlar

Dahiliye Vekâleti İstanbul vilâyetine gönderdiği bir tamimde bazı memurların resmî işlerinden ayrı saatlerde hususî müesseselerde çalıştıklarının anlaşıldığını bu tarzı hareketin doğru olmadığını, binaenaleyh, bu şekilde hareket eden memurlar hakkında takibat yapılacağını bildirmiştir.

Sinemaların teftişi

İstanbul belediyesi sinemalarda son günlerde yaptığı teftişler neticesinde sinemaların temizliği hakkında menfi bir kanaate varmıştır. Bazı sinemaların koltuklarının bilhassa kirli olduğu tesbit edilmiştir. Bu sinema sahiplerine derhal tebliğat yapılmış ve haklarında ceza zabıtları tutulmuştur.

DENİZLERDE

(Bizim motör) yüzdürüldü

Geçen Pazar günü Haydarpaşa önlerinde batan Edremit belediyesine ait 110 tonluk (Bizim motör) motörü, Mıntaka Liman reisliği vesaiti ile yüzdürülmüştür.

ET FİYATLARI

Komisyon koyun fiyatlarını 5 kuruş indirdi

Fiyat mürakabe komisyonu, dün tekrar toplanmıştır. Dünkü toplantıda et fiyatları etrafında görüşmeler cereyan etmiştir. Müzakereler sonunda koyun eti fiyatları 5 kuruş daha indirilmiştir. Yeni fiyatlar cumartesi gününden (yarından) itibaren tatbik olunacaktır. Yeni narha göre karamanın perakende kilosu 60 dağlıç, ve kıvırcığın 65 kuruştur.

Kuzu eti için bir karar verilmemiştir.

Portakal Salih

"Baltayı taşa vurdun ağam!,, diyen genci yaralıyarak öldürdü

Dün Adliyeye bir cürmü meşhud intikal etti. Bu; hiç yoktan yere çıkan, neticede 28 yaşında bir gencin de hayatına mal olan bir cinayet vakasıydı.

Yapılan tahkikat neticesine ve suçlunun verdiği ifadeye göre bu cinayet şöyle işlenmiştir:

Galatada "Portakal,, lâkabi ile tanınan sabıkalılardan Salih evvelki akşam Galatada Necatibey caddesinden geçerken tam işkembeci dükkânının önünde karşıdan gelmekte olan 28 yaşlarında kadar güzel bir delikanlı ile karşılaşmıştır.

Ziraat Bankası arkasında Rasimin Lokantasında garsonluk eden bu gencin ismi Ali oğlu Kadirdir. Hakikaten oldukça yakışıklı bir delikanlıdır.

Tâ uzaktan Kadire gözlerini diken Portakal Salih tam genin yanından geçerken manalı bir şekilde göz kırpmış ve işaret etmiştir.

Bu işareti gören Kadir, hemen ters yüz dönmüş ve Portakal Salihe:

— Baltayı taşa vurdun ağam!.

Diyerek üzerine çullanıvermiştir. Sabıkalı Portakal Salih alt alta üst üste boğuşurken bu acar delikanlıdan mükemmel bir dayak yiyeceğini; zaten yemekte olduğunu görmüş... Bir aralık fırsattan istifade ile cebindeki sustalıyı çekerek var kuvveti ile Kadirin oyluklarına saplayıvermiştir.

Etraftan yetişenler kanlar içinde yere yığılan delikanlıyı derhal bir oto ile Beyoğlu hastahanesine kaldırırlarken diğer taraftan kaçmak istiyen caniyi de yakalıyarak hemen vak'a mahalline yetişen Topçular caddesindeki noktaya teslim etmişlerdir.

Yaralı Kadir Beyoğlu hastahanesine kadar götürülmüş fakat kapıdan içeriye alınırken ölmüştür. Cesedi muayene eden adliye doktoru Enver Karan morga kaldırılmasına lüzum görmüş ve raporunu vermiştir.

Tahkikata el koyan müddeiumumî muavinlerinden Kemal Özçoban suçlu Portakal Salihi sorguya çekmiş ve dün öğleden sonra evrakile birlikte müddeiumumiliğe havale etmiştir.

Sorgu hâkimliğine verilen suçlu ifadesinde:

— Kadirin benim göz kırpmama kızmasında bir mana yoktu. Ben ona bir şey yapmamıştım. Nedense kızdı, üzerime çullandı. Kendimi müdafaa ve onu korkutmak için biraz çakmla yaralıyayım dedim. Fakat biraz fazla kaçırmış olacağım ki öldü.

Demiştir. Bunun üzerine suçlunun tevkifine karar verilmiştir.

Sosyete Şilebinin devri

Tasfiye Heyeti 30 mayısta toplanacak

Sosyete şilebinin Denizyollarına devri muamelesi ilerlemektedir. Sosyete şilebinin müdürü Tahir, dün, Denizyolları idaresine gelerek Umum Müdür muavini Yusuf Ziya Kalafatoğlu ile görüşmüştür. Umum Müdür muavini, Denizyolları mümessili olarak Sosyete şilep müdürü ile müzakerelerde bulunmuştur.

Haber aldığımıza göre Sosyete şilebinin tasfiyesi için 30 Mayısta idare heyeti toplantısı yapılacaktır. Sosyete şilebinin bu tarihte Denizyollarına devri muhtemeldir.

Denizyolları tarifelerinde değişiklik

Birçok hatlarda ücretler ucuzluyor

Denizyolları Umum Müdürlüğü, Münakalât Vekâletinin tensip ve müsaadesile, tarifelerde esaslı değişiklikler yapmıştır. Yeni tarifeler, 1 Hazirandan itibaren tatbik mevkiine konacaktır.

Bu değişikliğin ilk tezahürü bilet ücretlerindedir. Şimdiye kadar bilet ücretleri, iskele başına tertip edilmişti. Bundan böyle, yani 1 Haziran'dan itibaren tatbik edilecek tarife ve nazaran bilet ücretleri, mıntıka başına olacaktır. Bu hale nazaran bir çok yakın iskelelere navlunları hayli ucuzlıyacaktır.

Bundan başka Fuar münasebetile ihdas edilen yüzde 50 tenzilâtlı biletlerin, İzmir Fuarı zamanlarında her yıl, hususî bir karar ittihazına lüzum görülmeden tatbiki kararlaştırılmıştır.

Halbuki şimdiye kadar Fuar münasebetile yüzde 50 tenzi-

(Sonu sayfa 5 sütun 7 de)

Hava şehitleri günü

Bütün yurt dün kahraman şehitlerimizi andı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Merasimde, Vali Muavini Ahmet Kınık, Merkez Komutanı General Fevzi, Parti Reisi Reşad Mimaroğlu, Fatih kaymakamı, tayyare subayları namına bir heyet ve çok kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmuştur.

Merasimden evvel siyah bir tülle örtülmüş bulunan tayyare şehitleri âbidesi etrafına 20 kadar çelenk konulmuştu. Bunlar arasında vilâyetin, belediyenin, İstanbul Komutanlığının Türk Hava Kurumunun, hava subaylarının gönderdiği çelenkler nazarı dikkati celbediyordu.

Merasim başlıyor

Merasime saat tam 14 de bir borazan neferinin çaldığı bir (Ti) işaretile başlanmıştır.

Bu işareti müteakib hazırlanan kürsüye ilk defa tayyareci subaylar namına söz söyliyecek olan tayyareci asteğmen Âdil Kartal gelmiştir. Hatip heyecanla dolu ve çok gür bir sesle sık sık alkışlanan bir hitabe irad etmiş ve bilhassa demiştir ki:

Atatürkün yaktığı kıvılcım

"— Ulu Önder Atatürk'ün yaktığı kıvılcım önünde doğan koca bir güneş oldu. Bu ateşle yananlar, arzdan kanatlanarak göklerin nihayetsiz derinliğine fırladılar. Onlar vatan göklerinin sınırlarını kanlarile çizdiler.

Aziz şehitlerimiz,

Bu alev sınırlarla bıraktığınız göklerden bugün çelik kanatlarile binlerce güneş doğdu...

Meliha Avni Sözen kürsüde

Âdil Kartaldan sonra kürsüye gelen Meliha Avni Sözen Türk Hava Kurumu namına verdiği bir hitabede bilhassa demiştir ki:

"— Aziz vatandaşlarım,

İstiklâl ve hürriyet sevdası her kuvveti yıkan, parçalıyan sonsuz bir aşktır. Burada bugün ihtifallerini yaptığımız aziz şehitlerimiz, siz bu sevda ile adlarınızı göklere yazdınız.

Yurddaşlarım,

Şu anda Türk havalarını müdafaa etmeğe hazır bulunan kahraman hava subaylarımızı hürmetle selâmlayın. Onlar Türkün şanlı bayrağını göklerin nihayetsiz yüksekliklerine ulaştıracaklardır.

Türk havalarının korkusuz çocukları, şerefli hava subayları, bugün, bir milletin ayaklandığı sizin şerefli adlarınıza alkış günüdür, kahraman şehitlerimizin alkış günüdür.

Bu uğurda ölenler her türlü zevki vatan sevdasında bulan, bu hızla havalanarak kahraman olan Türk gençleridir.

Ölüm her nefes alanın nasibidir. Bu soğuk hakikati hiçe sayarak ölümün dahi yalan olduğunu isbat eden şanlı kahramanlar vatan aşkile sarhoş oldular ve göklere çıkarak öldüler.

Onların huzuruna, bugün bütün bir millet dile gelerek ve onların yüksek huzuruna geldik..

Ahmet Halit Yaşaroğlunun hitabesi

İstanbul halkı namına; şehir meclisi âzasından ve Şişli Halkevi reisi Ahmet Halit Yaşaroğlu şunları söyledi:

— Aziz yurttaşlar,

Her yıl, mayısın on beşinci günü, yani bugün ve bu saatte bütün yurtta olduğu gibi, milli ve hazin bir vazifeyi ifa için İstanbul halkı da burada, hava şehitlerimizin bir sembolü olan şu kırık mermer sütunun karşısında, toplanıyor, aziz şehitlerimizi minnet ve tazimle yâd ediyoruz. Şu dakikada gözlerimiz bu mermer sütuna dalarken, hatıralarımız da ufukları aşa aşa onlara kavuşuyor ve gönlümüz onları kucaklıyor.

Yarı kalan bir yolculuğun ifadesi demek olan bronz kuşaklı bu kırık mermer sütun Türkiyenin ilk hava şehitleri olmak şerefini kazanan iki kahramanın adına dikildi. Bugün Suriye topraklarında, Salâhaddini Eyyûbî türbesinde fâni cesetleri gömülü olan, şu mermer sütunun yüksekliklerinde ebedî ruhları uçuşan ve bütün bir milletin kalblerinde de şanlı hatıraları yaşayan Fethi ve Sadık isimleri yarınki Türk çocuklarına millî bir destan olarak kalacaktır.

Bunlar ilk hava şehitlerimiz, ilk hava kahramanlarımızdır. Onların, semaları kaplıyan büyük hatıralarıdır ki o yükseklige erişebilmek için daha birçok kahramanları arkalarından sürüklemiş ve ebediyete ulaştırmışlardır.

Her karış toprağı şanlı ecdadımızın asîl kanlarile yoğurulmuş olan kara parçalarımızda, her avuç suyu fedakâr denizlerimizin birer zerresini taşıyan denizlerimiz taşıdıkları bu bir sürü şahamet ve şahadet hatıraları dolayısiyle ufuklarımıza ve göklerimize aşağıdan yukarı gurur ve iftiharla bakıyorlardı. Halbuki şimdi gökleri miz de aynı gurur ve iftiharla bulutlarını kabartarak yukardan aşağıya bakıyor ve necip ruhlarını sinesinde taşıdığı aziz şehitlerin varlıklariyle övünüyor.

Aziz yurddaşlar,

Havalarına hâkim olamıyan milletlerin yaşamak hakkından mahrum bulundukları bir devirde yaşıyoruz. Yurdunu ve yurddaşını istiklâlinden mahrum etmemek için canlarını feda eden hava şehitlerinin manevî huzurunda bulunuyoruz.

Şu anda, birbirine zıt iki hissin tesiri altındayız: Dün aramızda yaşıyan, bugün Türk istiklâli ve Türk varlığı uğrunda göklerin ebediyetleri içinde gömülü olan bu sevgililer için kalplerimiz yaralı ve gözlerimiz yaşlıdır.

Fakat bunun yanıbaşında de tarihini kahramanlık destanlariyle süsleyen ve yarınki nesle birer şeref ve şan örneği olarak şehitliğin en yüksek mertebesine erişmiş bulunan hava kahramanlarına malik olduğumuz için de göğüslerimiz kabararak

(Sonu sayfa 5 sütun 7 de)

ÇOLAK MOLLA

YAZAN: M. SAMİ KARAYEL

— 151 —

Fakat Katrancı her nedense Koca Yusufun yanına gelmiş durmuştu. Çünkü, Katrancının Koca Yusufa karşı intikamı vardı. O da Yusufla güreşi ayırdetmek ve evvelce Hacı Hüseyin bağında mağlûp olduğu acıyı çıkarmak istiyordu.

Hınço oğlu ile Moll yanyana kalmışlardı. Koca Yusuf, sessizdi. O, Katrancı ile görüşmeğe razı idi. Lâkin, Molla ile asla..

Çünkü Koca Yusuf, Molla ile yaptığı idman güreşinde ağzının tadını almıştı.

Hınço oğlu ise Molla ile ilk olarak tutmayı istemezdi. İlk elde Molla ile karşılaşmak müşkül olurdu.

Hınço oğlu, daha ziyade Katrancı ile tutuşmak istedi.

Pehlivanların kendi kendilerine eş vaziyeti almaları herkesin nazarı dikkatini celbetti.

Hiç kimse pehlivanların bu suretle eş tutmalarını istemiyordu. Seyirciler Koca Yusufla Mollanın güreşini seyre gelmişlerdi. İki pehlivanı finaba bırakmak tatsız olurdu.

Ahali arasında bağrışmalar oldu:

— Olmaz! Koca Yusuf Molla ile tutmalı...

Bazıları da:

— Katrancı ile Koca Yusuf tutsun..

Diyorlardı.

Katrancı da çok iyi bir pehlivandı. Tatlı ve zarplı güreşçi idi. Binaenaleyh, Koca Yusufla Katrancının güreşi de fevkalâde hareketli olacaktı.

Çünkü bu iki pehlivanın aralarında intikam hissi vardı. Katrancı, Koca Yusuftan kılıcığını, kurtarmak için her halde çetin bir güreş yapacaktı.

Bu, güreşten sonra Katrancı veyahut Koca Yusuf başa kalırsa o vakit ikinci bir güreş daha seyredeceklerdi. O da Molla ile olacaktı.

Mollanın, Hınço oğlunu yeneceği herkesçe kanaat halinde idi.

Lâkin, Hınço oğlu da yabana atılır takımdan değildi. O da pehlivandı. Çetin ve usta bir güreşçi idi.

Bu hali gören Aliço, elile işaret ederek Cazgırı yanına çağırdı:

Ve Cazgıra şunları söyledi:

— A be, nasıl eş tutacaksın be?..

Cazgır müteredditti. Şöyle cevap vermeğe mecbur oldu:

— Usta, sen nasıl istersen?.

— İyi be kızan.. görmez misin ki, Katrancı Koca Yusufun yanına gelmiş durmuş be?.

— Onlar, kendi kendine gelin güveyi oluyorlar... İstersen kura atalım usta!..

— Kura ile olmaz be!.. Koca Yusufla Molla eş tutsun!.

— ...

— Hınço oğlu ile de Katrancı tutsun be!.

Dedi.

Cazgır, kazan dibine geldi. Sıralanmış duran pehlivanlara hitaben:

— A beKatrancı, sen Hınço oğlu ile tutacaksın?.. Molla, Koca Yusufla tutuşacaklar..

Deyince, Katrancı ileri atılarak:

— A be, olmaz be!.. Koca Yusufla ben, tutacağım be!..

— Usta öyle söylüyor be!. Olmaz be!.

— Git söyle ustaya, ben, kılıcığımı çıkarmak isterim be!.. Ben tutacağım Yusufu be!.

Dedi.

Katrancı ısrar ediyordu. Molla, hiç ses çıkarmıyordu. Masum ve saf çocuklar gibi önüne bakıyordu.

Koca Yusuf da sessizdi. Çünkü, Katrancının iddiası işine geliyordu. Aliçonun isteğine muarizdı.

Hınço oğlu da susuyordu. Çünkü, o da Koca Yusufun, Molaya düşmesini istemiyordu.

Katrancı avak direyince, Cazgır, pehlivanlara sordu:

— A be, siz ne dersiniz be?.

Hiç birisi cevap vermeyince, Cazgır müşkül mevkide kaldı. Tekrar Aliçonun yanına giderek:

— A be usta!.. Katrancı dinlemez be!..

Diyince, Aliço kapıdan bağırarak:

— A be ne ister be?..

— Koca Yusufla tutuşacağım diyor be!..

— Te hey!.. Koca Yusufla tutuşacağına Çolak Molla ile tutuşsun be!..

— ...

— Koca Yusufu yenecek mi be?.. O, Hacı Hüseyin bağı kılcığını çıkaracak mı be?.

— ...

— Olmaz be!.. Ya Molla ile tutsun, ya Hınço oğlu ile be!.

— ...

— Ne susarsın be?.. Git söyle be!..

— Dinlemiyor usta!.

Divince, Aliço olduğu yerden kalktı. Kazan dibine doğru sert adımlarla yürümeğe başladı.

Bütün halk Aliçoya bakıyordu. Taraftarlar da bir yandan bağırıyorlardı:

— Usta, Molla ile Koca Yusufu istiyoruz!..

— Usta, Katranca çekilsin oradan!..

— Yaşa usta be!..

Aliço, ahaliden de hız almıştı. Pehlivanların karşısına geldi. Hiçbir tek lâf söylemeden Katrancının kolundan tuttu. Öbür başta bulunan Hınço oğlunun yanına götürüp koydu.

Mollanın da kolundan tutup Koca Yusufun sağına koydu.

Pehlivanlar ses çıkaramıyordu. Hele, Katrancının dili tutulmuştu. Aliçoya herkesin hürmeti vardı. Sonra Aliço, lâf dinler takımından değildi. Sert ve haşin bir adamdı. Ona lâf söylemek belâsını bulmaktı.

Yalnız Katrancı Halim bir eda ile:

— A be usta, bırak Koca Yusufla kozumu pay edeyim be?..

Dedi.

Aliço kısa ve kat'î cevabını verdi:

— Molla ile tut öyle ise be!.

— ...

Katrancı susmuştu. Mollayı daha belâ buluyordu. Bunun üzerine Aliço ağzını açtı;

— A be ne susarsın be?.. Te hey, küçük Molla be?.. Böyle tutuşacaksınız be!. Başka türlü güreş uzar be!.. Birbirinizi yenip meydandan çıkmalısınız be!..

Dedi.

Katrancı ses çıkaramamıştı. Bunun üzerine merakta kalan ahalıyi teskin etmek için Cazgır meydana çıkıp bağırdı:

— Çolak Molla, Koca Yusuf..

— Katrancı, Hınço oğlu...

Davul zurnalar acı acı vurmağa ve çalmağa başladılar.. Pehlivanlar da yağlanıyorlardı. Suyolcu Mehmet pehlivan, Mollayı kendi elile yağlıyordu. Çıracının naçalarını, keçe bendlerini tekrar tekrar elile yoklıyordu.

Molla, çok itinalı bir surette yağlanmıştı. Kispetinin iç dikişlerine varıncıya kadar yağdan geçirmişti.

Koca Yusufun da itinalı ve dikkatli yağlandığı görülüyordu.

Yusuf, biraz düşünceli idi. Nasıl düşünceli olmazdı. Zamanın baş pehlivanı idi. Onu ne Adahlar, ne Hergeleci İbrahimler, ne de Katrancılar ve Rüstemler meydandan çıkaramamışlardı.

O zamanlarda Koca Yusufun en büyük hasmı, hattâ Adahlardan daha korkunç hasmı Hergeleci idi.

Hergeleci İbrahim pehlivan Adahyı yenmiş, bir keresinde de meydandan kaçırmıştı.

Hergeleci, Katrancıyı da mağlûp etmişti. Hergeleci fevkalâde usta, mahir, çevik bir pehlivandı. Çolak Molla ayarında ve okkası da Molla ile bir ayarda idi.

Hergeleci, yetmiş beş okka geliyordu. Molladan biraz daha uzun boylu, yağsız safi adele ve çetin bir pehlivandı.

Koca Yusufun en korktuğu pehlivan Hergeleci iken, şimdi de başına bir Çolak Molla çıkmıştı.

Bu Çolak Molla, Hergeleciden de büsbütün başka bir belâ idi.

(Arkası var)

Hediye kazanan okuyucularımız

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

sonra ikramiyelerin hangi gün tevzi edileceği ilân olunacaktır.

Birer sandık şeker kazanan okuyucularımız:

1 — Ömer Lûtfi İzgi, Emniyet üçüncü şube memurlarından İstanbul.

2 — İhsan Atamgüç, Ortaköy İmamlar sokak 9 numarada.

3 — Mehmet Coşkun Heybeliada sanatoryomu.

Birer teneke zeytin yağı kazanan okuyucularımız:

1 — Zekeriya Sezgin, Ceza evi matbaası mücellit ustası Ankara.

2 — Niyazi Aydede, Kuşdili Elmalı çeşme, Kadıköy.

Beş kilo Urfa yağı kazanan okuyucumuz:

1 — Beyhan Ardaç, Sofular caddesi No. 157, Fatih.

Beş kilo Trabzon yağı kazanan okuyucumuz:

1 — Banuhan, Fındıklı Perizad çıkmazı, No. 2, Fındıklı.

Onar kilo sabun kazanan okuyucularımız:

1 — N. Kaplan, Fabrika ve Havuzlar müdiriyetinde İstanbul.

2 — Tolay Alçay Reşad bey mahallesi No. 234 (3. A) Adana.

Bir kelle kaşar peyniri kazanan okuyucumuz:

1 — D. Habip, Osmanbey Halâskâr Gazi caddesi Ferah apartman No. 1

Beşer kilo makarna ve pirinç kazanan okuyucularımız:

1 — Rıza Akıncı Haydarpaşa, İbrahimağa mahallesi Şair muhibbi sokak.

2 — Vahide Özgül Kandilli telefon santral memuru.

3 — İhsan Senkey Kuntaş mahallesi Hocabahçe sokak.

4 — Galibe Topçu General Tevfik kızı, Urfa.

5 — Mahmut Filender Şeker fabrikası, Eskişehir.

6 — Şükran Özacar İstanbul, Kız Lisesi.

7 — Galip Mersinde Belediye su işlerinde memur.

8 — Mehmet Öztaylan Avukat Fuat nezdinde, Konya.

9 — Rahmi Kösten Tahtalı mescit, Bursa.

10 — Nuri Özgören, Emekli Yarbay, Şehzadebaşı.

Birer kutu konserve kazanan elli okuyucumuz:

1 — K. Mustafa Turan İstasyon caddesi No. 48 Buca - İzmir.

2 — M. Safa Mestçi Çemberlitaş Vezirhan caddesi No. 46

3 — Turgut Çeviker Hacı Samibey sokak No. 7 Heybeliada.

4 — Viron Konstantinidis Galata Rıhtım caddesi No. 19

5 — Faik Aygün İnebolu, Sağlık eczahanesinde.

6 — Sabahat Özdemir İkinci ilk okul, Mudanya.

7 — Ali Öztürk Fevzi paşa caddesi No. 53 Fatih.

8 — Kemal Kalem Biga Dimotoka kariyesi.

9 — Mehmet Çağatay Kadirga, Cincimeydanı No. 40, Kumkapı.

10 — Firuzan Arıkol Kuyubaşı sokak No. 10 Kızıltoprak.

11 — Vasfi Sezen Sultanahmet Peykhane sokak İstanbul Apt. Daire 1.

12 — Tulin Özer, Sabaniye mahallesi, Asımbey fabrikası caddesi No. 29 Adana.

13 — Lûtfi Karadayı Turgutlu, Ahmetli nahiyesi Bursa.

14 — Cemalettin Akbaş Samatya, Uzunyusuf mahallesi, Hacı Yusuf sokak No. 29

15 — Hasip Aksu. Raşit bey apartman No. 1 Sultanahmet.

16 — Rıza Karahançer. P. P. Danielsen fabrikası.

17 — Şehbal Ülkü, Bahariye caddesi Fevzi Kesta sokak No. 12 Kadıköy.

18 — Reşit Çelebi oğlu Köprücü Namazgâh No. 35 Beylerbeyi.

19 — Tuğrul Türkoğlu. Hasfırın caddesi 36/1 No. Beşiktaş.

20 — Nihal Sargın Samatya Sancaktar, Hayrettin mahallesi İzci Türk sokak No. 23

21 — Muammer Rasim. Saman yolu Refikbey apartman No. 8 Şişli.

22 — Kâmil Saner. Moda caddesi Vişne sokak No. 33 Kadıköy.

23 — Baise Ünal. Devlet Demiryolları doktoru Nazilli.

24 — Ekrem. Bebek Kayalar No. 94.

25 — Fikret Ülkü. Teğmen Askeri posta 559 Kırklareli.

26 — Makbule Uğuray Hattat Tahsin sokak No. 17 Beşiktaş.

27 — Mesut Işıtman Fevzi paşa caddesi Beykoz.

28 — Süzan Aktolga Fethiye sokak Karşıyaka - İzmir.

29 — Yılmaz İnkaya Nişantaş Hacı Mansur sokak No. 6

30 — Salih Darıç. Yeni Sakız pazarı İzmir.

18 Mayıs 1941 Pazar günü akşamı saat 21 de

Şehir Tiyatrosu

Komedi kısmında

(Asım Baba) jübilesi

Münir Nureddin konseri

Halk Opereti

Naşid ve Halide Pişkin

Gişe hergün açıktır

HARP VAZİYETİ

HAVA yollariyle

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Hava taarruzları ve zırhlı kuvvetlerin darbeleri karşısında sendeliyen Polonya ordusu gerilerine de paraşütçüler indirilmişti.

Çekoslovakya işgali sırasında Prag civarına havadan kuvvetler sürüldü.

Roterdamın 10 kilometre açığındaki hava üssüne gökten atılıyan paraşütçüler hâkim olmuşlardı.

Bozgun Fransa kuvvetlerinin arkalarına inen paraşütçüler ezhanı teşviş etmek üzere aldıkları vaziyeti hakkile ifa etmişlerdi.

Müttefikler Atina önlerinde çarpışırken, Alman paraşütçü kıt'aları Korent'in ötesine sıçramışlar ve panik ika etmişlerdi.

Bugün de, paraşütçüler adadan adaya havalanmakta ve deniz üsleri teshir etmektedirler.

Paraşütçünün müsait bulduğu her yere inmek kabiliyetinde bulunduğu, artık şüphe götürmez bir hakikattir.

Trablustan Sollum'a kadar ilerliyen Alman - İtalyan orduları havadan da beslenmektedirler.

İngilizler için Tobruk müstahkem üssünü havadan da takviye etmek mümkündür.

Ancak, uyanık bir düşman için paraşütçü iyi bir şikârdır.

Paraşütçüler, takip eden kuvvetler için indikleri mıntakada emniyet istihsalile muvazzaftırlar. Paraşütçülerin zayıf zamanları, havalarda, inerken ve indikten sonra da müdafaa sistemi kuruncıya kadar geçen devredir. Çok defa paraşütçüler büyük zaviata da uğramışlardır. Bununlaberaber, paraşütçüler için hava yolu işlek olmakta berdevamdır!

Rodolf Hess de Britanyaya paraşütle atlamıştır.

Her zaman paraşütçü sabotaj, casusluk gibi ödevler deruhde edebilir.

Günün en mühim meselesi, Egenin son adasını da ele geçirmiş olan Almanların hava yollarını takip ederek Giride, Suriyeye çıkıp çıkamıyacağı keyfiyetidir.

Giridin bir müstahkem mevki vaziyetine getirildiği temin edildiğine göre, bu adaya karşı tecrübelere girişileceğine inanılamaz.

Suriyede zeminin ve siyasî havanın bu teşebbüse müsait olup olmıyacağına göre vaziyet değişir. Vişinin ve Suriye garnizonu Fransız komutanlığının muvafakati halinde de, bu toprakların sahiplerinin hareket hatları burada tesiri haizdir.

Suriyenin işgalile Akdeniz filolarının dinamizminde mühim bir âmil sayılan Musul - Hayfa hayat damarı tehlikeye düşebilir. Diğer taraftan, Akdenizin bir kapısı ve hemen de yegâne ikmal yolu ayni tehdide maruz kalır. Arabistan yarımadasının tamamiyeti, Orta Şark İngiliz ordularının emniyeti bakımından elzemdir. O sebeple, Suriye vaziyetile yeni teşekkül eden Vilson ordusu da ilgilidir.

Bu şartlar altında hava yollarile Suriyenin fethi, biraz nazaridir. Deniz aşırı sevkiyat ise hele 800 kilometre kadar uzaktaki bir üsten imkânsızdır.

Sigiad adaları esasen müdafaasızdı. İngilizler için Egede harekât icrası güçleştiği gibi, Almanlar için de Asya kıyılarına atlamak kolay olmıyan bir iştir. Fakat, taarruz ordusunun yakın veya uzak hedefi neresidir? Bu muammayı çözebilmek için vakit henüz erkendir

Şaka değil, ciddî...

VEZİNSİZ, KAFİYESİZ ŞİİRLER

Yüz paralık bulut - Taşımı İsterim - Mahveden havalar - Efkârlanmak Şeytan Aldı götürdü - Vay benim köse sakalım - Âvare şair ve ekmek yerine yıldız...

Yazan: **Muharrem Zeki KORGUNAL**

Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rifatın müştereken neşrettikleri (Garip) isimli şiir kitabını zevkle okudum. Öyle ki fazla gülmek âdetim olmadığı halde, kana kana güldüm. İşlerin kesat gittiği, para kazanmanın pek zor olduğu şu buhranlı günlerde bana gülmek imkânını bahşettiklerinden dolayı bu üç şair arkadaşa teşekkür ederim.

Halbuki bazıları ağlıyorlar: "bu yeni vetişmelerin elinde şiir rezil oldu,, diye dövünüyorlar.

Bizim bildiğimiz, içini dışını tanıdığımız, sevdiğimiz şiir, tecavüze uğramamıştır ki, rezil olsun, İsim, mali müşterekler, herkes tarafından kullanılabilir.

Hem de bir bardak suda boğmak istediğimiz bu üç arkadaşın yazdıklarına "şiir,, ismini, kendilerine de "şair,, unvanını üstadımız Nurullah Ataç vermiştir. Biricik münekkidimizin zevki selîminden hangimiz şüphe edebiliriz?

Kim ne derse desin, ben (Garip) deki şiirlerini sonsuz zevk duyarak güle güle okuduğum üç arkadaşın şairliklerini tanıyor ve tasdik ediyorum. Sözümden dönersem namerd olayım!

* * *

(Garip) de altmış iki tane şiir var. Bunun yirmi dördü Orhan Veli'ye, yirmisi Oktay Rifat'a, on altısı Melih Cevdete aittir. İkisi de Orhan Veli ile Oktay Rifat tarafından müştereken yazılmış.....

Müşterek şiirlerden birisi "Kuş ve bulut,, adını taşımaktadır. Aynen alıyorum:

Kuşçu amca!
Bizim kuşumuz da var,
Ağacımız da.
Sen bize bulut ver sade
Yüz paralık.

İlk üç mısraın manası gayet açıktır. Son iki mısra ise tefsire muhtaçtır. Şairler, kuşçu amcadan niçin başka şey istemiyorlar da bulut istiyorlar? Çünkü bulut, gelip geçici bir şey dir. Bazı insanların akılları da tıpkı bulut gibi gelip geçicidir. Bundan dolayıdır ki esaslı gayesi olmıyanlara, bir karar üzere bulunmıyanlara, saçma sapan konuşanlara "gel geç akıllı, deriz. fazla içip şuurunu kaybedecek hale gelen sarhoşlar için de "vine bulut gibi olmuş,, tâbirini kullanırız. Halbuki bulut gibi olan o sarhoşun kendisi değil, aklıdır. Biçarenin aklı, kullandığı içkinin tesirile bulut haline gelip dağılıvermiştir. Şüphesiz ki sonra yine toplanacak, yerine avdet edecektir. Binaenaleyh şiirdeki "bulut,, kelimesini "gelip geçici akıl,, sembolü olarak kabul edersek şairlerin kuşçu amcadan ne istediklerini anlıya biliriz.

Müştérek yazılan ikinci şiir de şudur:

Ağaca bir taş attım;
Düşmedi taşım,
Düşmedi taşım,
Taşımı ağaç yedi;
Taşımı isterim,
Taşımı isterim!

Böyle saçma şey mi olur diye sakın dudak bükmevin. Bu şiirin mânası, Bahrimuhiti Kebir kadar engin ve derindir. Belki hatırlarsınız. Birkaç sene evvel "ağaç,, adında bir mecmua çıkıyordu. Orhan Veli ile Oktay Rifat, bir şiir yazıp "Ağaç,, mecmuasına göndermişler. Şiir hem neşredilmemiş, hem de geri verilmemiş. Haklı olarak kızmışlar: "Ağaç mecmuasına bir şiir yolladık; şiirimizi neşretmeyip kâğıtsepetine attılar: şiirimizin hiç olmazsa iade edilmesini istiyoruz!,,

Diye için için isyan etmişler. Necip Fazıl Kısakürek'ten korkmuş olacaklar ki, açık konuşmak cesaretini gösterememişler. Nihayet zahiren saçma görünen, fakat hakikatte kapalı konuşmanın şaheser bir nümunesi olan "Ağaca bir taş attım,, şiirini yaratmışlar. Bu muvaffakiyetlerinden dolayı kendilerini tebrik etmemek kabil değildir.

* * *

"Yazık oldu Süleyman Efendiye,, berceste mısraının mübdii olan Orhan Veli nasırdan ölen Süleyman Efendiye acıdığı kadar kendisine de acımaktadır. Çünkü güzel havalar onu mahvetmiştir. Yanayakıla halinden şikâyet edip durmaktadır:

Beni bu güzel havalar
mahvetti,
Böyle havada istifa ettim.
Evkaftaki memuriyetimden.
Tütüne böyle havada alıştım,
Böyle havada âşık oldum;
Eve elmek ve tuz götürmeyi
Böyle havalarda unuttum;
Şiir yazma hastalığım
Hep böyle havalarda nüksetti;
Beni bu güzel havalar
mahvetti.

Şair, Evkaftaki memuriyetine dönemiveceğini, tütünü bırakamıyacağını, âşıklıktan ve şiir yazma hastalığından kurtulamıyacağını düşündükçe efkârlanıyor; âdeta zivanadan çıkacak hale geliyor ve sayıklamağa başlıyor:

Mektup alır, efkârlanırım;
Rakı içer, efkârlanırım;
Yola çıkar, efkârlanırım.
Ne olacak bunun sonu,
bilmem.
"Kâzım'ın,, türküsünü söylerle
Üsküdarda;
Efkârlanırım.

Kendisine mektup almamasını, rakı içmemesini, yola çıkmamasını, "Üsküdara gidip "Kâzım,ın,, türküsünü dinlememesini tavsiye etmek faydasızdır. Çünkü onun bu tavsiyeden ziyade yüz paralık "bulut,, a ihtiyacı vardır. Zira:

Gözlerim,
Gözlerim nerde?
Şeytan aldı, götürdü;
Satamadan getirdi.
Gözlerim,
Gözlerim nerde?

Diye konuşan dostumuza nasihat kâr etmez kanaatindeyim.

Fakat, hayırdır inşaallah, bir de rüya görmüş. Acaba bu rüya hakikat olur mu dersiniz?

Eski bir sevdadan
kurtulmuşum.
Artık bütün kadınlar güzel.
Gömleğim yeni,
Yıkanmışım,
Traş olmuşum..
Sulh olmuş.
Bahar gelmiş,
Güneş açmış.
Sokağa çıkmışım, insanlar
rahat;
Ben de rahatım.

* * *

Şimdi de Oktay Rifatı dinliyelim:

Param olsa satar mıydım
Kahve rengi elbisemi!
Damalı gömleği giyerdim
Alaca mendili takardım
Kuş dilinden geçerdim.
Param olsa satar mıydım
Kahve rengi elbisemi!

Halbuki Oktay Rifat haline şükretmelidir. Hiç olmazsa parasız kaldığı zaman elbisesini satmış da sıkıntısından kurtulmuş. Ya maazallah satacak elbisesi olmasaydı şimdi ne yapardı? İşte o vakit "vay benim köse sakalım,, der, miskin düşünecelere dalardı. Bu köse sakal da nereden çıktı? Pek merak ediyorsanız "gelin,, şiirini okuyunuz:

Zehra kıza ne oldu?
Suya gitti
Sudan geldi
Gelin oldu.
Servi boyluma ne oldu?
Öldü
Ak sadeler giyindi.
Vay benim köse sakalım.

Anladınız mı şimdi köse sakalın nereden çıktığını?

Pek beğendiğim ve sizin de beğeneceğinizi tahmin ettiğim için Oktay Rifatın bir şiirini daha alıyorum:

Hem tesbih satarım
Hem kâğıt oynarım
Hem de zurna dinlerim
Çalan olursa.
Sıkıntıya gelemem
Avareyim, avare.

Oktay Rifat, sadece âvare değildir. Aynı zamanda havadan geçinmek yolunu bulmuştur. Karnı acıktıkça elini gökyüzüne atar, daldan ekmek ayvası koparır gibi bir yıldız koparıp yemeğe başlar. Bunu, kendisi şöyle anlatıyor:

Ekmek dalında
Yıldızlar uzakta, ta uzakta,
Ekmek yiyorum yıldızlara
bakarak.
Öyle dalmışım ki sormayın,
Bazan şaşırıp, ekmek yerine
Yıldız yiyorum.

* * *

Buraya kadar hayli şiir okuduk. Hiç birisinde vezin ve kafiye olmadığını gördük. Mâna yokluğundan şikâyet etmeğe hakkımız olamaz. Çünkü kelimelerin bile mânası vardır, kaldı ki, şiirde mâna olmasın. Amma biz, şiirlerden bir mâna çıkaramıyormuşuz. Kabahat kendimizde... Demek ki anlıyamıyoruz. Fakat niçin vezin ve kafiye kullanmıyorlar? Bu sualin cevabını Melih Cevdetten dinliyelim:

Yapacak iş o kadar çok,
Gün o kadar uzun ki!.
Komşuya yardım edilebilir,
Düşmanla kavga edilebilir,
Ve bir kızılık içinde gün
batarken
Vakti kalmamıştır artık
insanın
Çıkarmak ve kafiye aramak
için.

Bu mazeret karşısında akan sular durur. Komşuya yardım ve düşmanla kavga edebilmek için vakit vardır da kafiye aramak için vakit yoktur. Daha doğrusu, kafiye aramak, bir çılgınlık alâmetidir. Kendilerine elbette "deli,, dedirtemezler. Sonra "deli,, kelimesi "veli,, ile mukaffa olduğundan çok ihtiyatlı bulunmak mecburiyetindedirler. Meselâ şiirde kafiyenin lüzumuna kani oldukları takdirde birisi çıkarda:

Yağmur yağar deli deli,
Pirimiz Orhan Veli,
Ya dünyada kalmalı,
Ya geberip gitmeli...

Diye saçmalamağa başlarsa halleri nice olur? Bu cihetî de gözönünde tutarak onları mazur görmeliyiz. Allah yardımcıları olsun.

Muharrem Zeki KORGUNAL

Havacılık Bahisleri

Av tayyareciliğinin rolü

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

oynaklık dolayısile kendisi kolay vurulamaz.

Geçen ağustosta Londra müdafaasında bu hakikatler tecrübe ile sabit oldu. Böyle olunca bir memleketin bulundurabileceği hava kuvvetleri arasında bir sınıf nisbetinin yapılması o memleketin coğrafî vaziyetine ve yapacağı harbin şekline tâbidir. Son Yunanistan harekâtında 100 av tayyaresinden hasretle bahsedildi.

Bunlardan başka tek kişilik tek motörlü ve nisbeten ucuza malolan ve daha az zamanda yapılabilen av tayyarelerinin kıymeti pek büyüktür.

Av pilotlarından yüksek vasıflar istenir. Hazarda av pilottu bulmak ve yetiştirmek biraz güçtür. Talim ve terbiyesi yorucu ve yıpratıcıdır.

Sefer ve harp vazifelerinin keşif ve bombardımancılıkta avcılıktan daha kolay değildir. Bunu söylemek suretile onları da ayni derece takdir ettiğimi ilâve ediyorum ve sırası geldikçe onlardan da bahsedeceğim.

Netice:

I — Av tayyareciliği aktif müdafaa başlıbaşına bir silâhtır.

II — Av tayyareciliğinin bir zayıf zamanı vardı. O da geceleri iyi iş göremiyordu, uzaklara gidemiyordu, şimdi bu noksanları tamamlanmaktadır ve son günlerde alınan neticeler de bunu ispat ediyor.

TEŞEKKÜR

Biricik evlâdımız Ümit Karamangil'in cenaze merasiminde bulunmak ve bizzat evimize kadar gelerek bizi teselli etmek ve telgraflarla alâka göstermek suretile bu büyük ve sönmez elemimize iştirak eden dostlarımıza, akrabalarımıza şükran ve minnettarlığımızı muhterem gazetenizle ilân etmenizi rica ederiz.

Annesi: Nazlı Karamangil
Babası: İhsan Karamangil
Dayısı : İsmail Bersis

Komitacı Aşkı

Yazan: MURAD SERTOĞLU

Kim bilir bu dakikada kardeşi Dimo nerede idi ? Belki paşanın emrile asılmış, kurşuna dizilmiş, belki de zindanda işkence ile öldürülmüştü.

Tefrika No. 20

İşte Yanefin hakikî fikir ve niyeti bu idi. Fakat bu gece için fırsat kaçmıştı. Artık başka bir fırsat beklemek lâzımdı.

Naçar bir tavırla:

— Pekâlâ öyle ise! ben gidiyorum Anna! diye mırıldandı.

— Çok iyi yaparsın.

— Fakat yarın yine geleceğim.

— Seni artık yalnız eve kabul edemem.

— Niçin Anna?.

— Bunu daha soruyor musun?

— Evet, evet! Anlıyorum. Bana çok kızgınsın. Sana çok kaba muamelede bulundum. Fakat kendimi affettireceğimi ümit etmek isterim. Beni affet! Emin ol ki, bu suçu bana yaptıran şey sadece aşktır. Sana karşı duyduğum sevgidir.

— Haydi git!

— Gideceğim. Fakat senden son bir ricam var. Bana beni affettiğini söyliyeceksin!

Anna hiç cevap vermedi. Bunun üzerine Yanef mücadele esnasında yere yuvarlanmış olan fesini alarak başına geçirdi. Üstünü başını düzeltti. Sonra sadece:

— Yarına kadar Allaha ısmarladık Anna! dedi. Seni yarın öğleden sonra kilisede bekliyeceğim!

Anna yine cevap vermedi, Gözlerile Yanefi takip ediyordu. Yanef sessiz adımlarla odadan çıktı. Merdivenlerden indi. Anna kendisini takip ediyordu. Yanef sokak kapısından çıkar çıkmaz kapıyı itina ile kapadı ve kol demirini taktı.

Yukarı çıktığı zaman sinirlerinin fevkalâde gerilmesi neticesinde kendisini tutamıyarak ağlamaya başladı. Bu ağlayış hıçkırıklar içinde gece çok geç vakitlere kadar sürdü.

Ertesi sabah uyandığı zaman içinde büyük bir değişiklik vukua geldiğini anlıyordu. Şimdiye kadar körü körüne inandığı ve itaat ettiği bu adamların ne tiynette olduğunu yakından görmüştü. Fakat acaba hepsi böyle mi idiler? Yoksa Yanef aralarında bir istisna mı teşkil ediyordu?

Annanın hisleri, onu daha ziyade ikinci ihtimale inanmağa sevkediyordu. Evet her şeyin müstesnası olduğu gibi idealistler içinde de böyle fena tiynetli adamlar bulunabilirdi. O, buna ehemmiyet vermeden vazifesini yapmalı idi. Ona düşen vazife bu idi. Hem esasen Yanef ancak bir vasıta idi. Merkezî komitanın adamı idi. Bu hareketinden dolayı kendisini merkeze şikâyet de edebilir, buradaki büyükler ona lâyık olduğu cezayı verirlerdi. Ah Ağabeyisi burada olaydı o zaman işler ne kadar kolay halledilebilir.

Ağabeyisini hatırlaması Anna ya yeniden bir hüzün verdi. Zavallı Dimo kim bilir su dakikada nerede bulunuyor ve ne kadar ıztırap çekiyordu. Kim bilir, belki de artık yaşamıyordu. Türk paşasının emrile belki de asılmış, yahut kurşuna dizilmişti. Zindanda ağır işkenceler altında can vermiş olması da muhtemeldi.

Anna bunları düşünürken Türklere karşı hissettiği kin ve nefreti büsbütün artıyordu. Ah, bunlardan her halde intikam alacaktı.

Şimdi bu intikam sembolü, karşısında genç bir Türk zabiti halinde belirmişti. O sakin tavırlı fakat bir tilki kadar kurnaz ve bir kaplan kadar çevik genç zabit bütün bu işlerde mühim roller oynuyordu. Dimoyu o yakalamıştı. Dimitriyefi o öldürmüştü. Daha bir çok tanıdığı komitacı arkadaşları ona kurban gitmişti.

Anna, bu tehlikeli adamı bir kurşunda yok etmeği, o zamana kadar hiç bir vakit istememişti. Tabancasını onun katı kalbine boşaltacağı günü, kendi düğün günü gibi özlüyordu.

Anna öğleye doğru evin bahçesine indi. Bahçe duvarları her Müslüman evde olduğu gibi çok yüksekti. Yalnız mülâzim Cevdetin oturduğu beyaz evin bahçesile bu bahçe arasında ufak bir çit vardı. Anlaşılan eskiden bu iki evde oturan aileler akraba olacaklardı.

Her iki bahçede bir çok meyva ağaçları ve çiçek tarhları vardı. Yalnız öbür bahçede her şey bakımlı olduğu halde bu bahçe çok ihmal edilmiş bir vaziyette idi. Anna işi gücü olmadığından saatlerce bu tarhları tanzim ve çiçekleri sulamakla meşgul oldu. Ayni zamanda beyaz evi de dikkatle tetkik ediyordu. Bütün camları kapalı ve perdeleri inik olan bu evde hiç bir eseri hayat görünmüyordu. Genç kız çite yaklaştı. Buradan öbür bahçeye geçmek çok kolaydı. Çitin ufak kapısını sadece bir mandal tutuyordu. Etrafına bakındı. Hiç bir taraftan gözetlenmediğine emin olduktan sonra kapıyı açtı ve yabancı evin bahçesine girdi. Tarhlar arasından itina ile yürüyerek kapının önüne geldi. Burası bir mutfak kapısı idi. Kapıyı açmak maksadile tokmağını çevirdiği zaman kapının hemen açıldığını hayretle gördü. Bu ne ihtiyatsızlıktı.

Anna içeri girip girmemekte epeyce tereddüt etti. Her ne kadar Yanef evde kimsenin bulunmadığını ona temin etmiş idiyse de sabahtan gelmiş olabilirdi.

Bütün dikkatile içerisini dinledi. En ufak bir gürültü duyulmuyordu. Evde biri olaydı, her halde gürültü yapar ve mevcudiyetini belli ederdi.

(Arkası var)

Her Sabah

"Aşiyan,, müze oluyor!..

Sayın Maarif Vekilimiz Hasan Âli Yücel, gazetecilerle yaptığı bir hasbıhal esnasında, Tevfik Fikretin "Aşiyan,, ının yalnız Tevfik Fikrete değil, bütün edebiyatı cedidecilere ait olmak üzere bir "Edebiyatı cedide müzesi,, haline ifrağ edilmesinin düşünüldüğünü ve bu düşüncenin tatbik mevkiine konulması için teşebbüslere geçildiğini söylediler.

★

"Aşiyan,, ın müze haline gelebilmesi için her şeyden evvel o müzeye konacak eserler, hatıralar lâzımdır. Halbuki bir kaç kısmını aynen iktibas ettiğim bir mektup bu kararın tatbikinde galiba biraz gecikilmiş olduğunu göstermektedir. Bakınız içli bir Türk münevveri yana yakıla nasıl dert yanıyor:

"Macaristandan İstanbula Tevfik Fikret için tez yazmaya gelen (Jan Ben Yanus) isminde bir Macar Darülfünun talebesile ahbap oldum. Bu arkadaşı bir gün ziyaretimde kendisi gayet sevinçli bir eda ile Fikretin sahsına ait, üstünde ismi ve damgası bulunan bir iki eserini bana göstererek:

— Bunları bana Bayan Fikret lûtfettiler, dedi.

(Halûkun Defteri), (Rübabı Şikeste), (Şeyh Galibin Divanı) nefis şekilde cildli bir halde bu yabancının elinde idi. O anda içim sızladı. Macardan bunları alabilmek için ne yaptımsa muvaffak olamadım. Çok korkuyorum ki bir kaç sene sonra Tevfik Fikretin şahsî eserleri ne oldu? Hâmidin kitapları ve el yazıları nerede? diye gazetelerde münakaşa mevzuu açmıyalım ...,,

☆

Bu mektup derin bir hakikati ortaya atmaktadırlar. Senelerce ehemmiyet vermiyor, alâka göstermiyoruz ve nihayet bir şey yapmıya karar verilince de o eseri meydana getirecek malzeme çoktan yoklara karışmış bulunuyor.

"Âşiyan,, müze?.. Fakat bu müzede Fikrete ait neleri teşhir edebileceğiz?

Olan olmuştur ve üzerinde durup beyhude eseflere mahal yoktur. İnşallah genç Maarif Vekilimizin himmetiyle bundan sonra daha uyanık davranılır da hiç olmazsa Hâmide ait metrûkât heder edilmez.

A. Cemaleddin Saraçoğlu

Havacılık Bahisleri

AV TAYYARECİLİĞİNİN ROLÜ

Hava kuvvetlerine sahip memleketlerde tayyare nevilerinin birbirine nisbeti

Yazan:
Emekli Hv. Bnb.
İ. Bedri Celâsin

Memleket müdafaasında mühim bir yer alan hava kuvvetlerinin çokluğu yine çok arzu edilen bir keyfiyettir. Ancak bu çokluk bazı kayıt ve şartlara bağlı bulunduğundan arzu edildiği kadar yüksek hadde vardırılamamaktadır.

Bu kayıt ve şartların başlıcaları şunlardır:

1 — Bir memleketin genişliği
2 — Tabii coğrafya, iklim ve arazisinin havacılık tesisatına müsaadesi,
3— Nüfusu, serveti,
4 — Sanayii.

Gerek hazar kuruluşu talim ve terbiye ve gerek seferde kullanma için bir memleket arazisinin genişliği ile arazinin tabiatı havacılık üzerine müessirdir. Küçük ve hava meydanları ittihazına müsait arazisi az bulunan ve keza nüfus ve serveti müsait bulunmıyan bir memlekette büyük bir hava kuvveti teşkil etmek ve onu beslemek güçtür.

Hattâ hava sanayii bulunan bir memlekette bile hava kuvvetlerinin pek yüksek hadde tutulmasına her zaman imkân bulunamaz. Bunun da muhtelif sebepleri vardır. Fransa gibi hareket edenleri misal gösterebiliriz.

Bu güçlük ve imkânsızlıklara zebun olmak kat'iyyen doğru değildir. O halde güçlüklerin her taraf edilmesine imkânların bulunmasına değin o memleketin coğrafî vaziyetini ve ileride karşılaşacağı vaziyetleri gözönüne almak şartiyle bulundurabileceği hava kuvvetlerinin sınıf itibarile birbirine nisbetini tayin ederek, bu suretle o memleketin müdafaasında bu silâhın müzaharetinden azamî derecede istifade temin çareleri bulunmuş olur.

Bu hususu biraz izah edelim: Son harbin ihtiyaçlarına uygun olarak yapılan hususî tayyarelere rağmen ordu hava hizmetlerini yine keşif bombardıman ve avcılık çerçevesi içinde mütalea edebiliriz. Harp vazifeleri için bu üç sınıf tayyarenin hepsinden birer miktar bulunmasına ihtiyaç vardır ve birinin yokluğu caiz değildir. Keza harpte taarruz esastır. Müdafaa ile kazanılmış harp yok gibidir. Hasmı yıpratmak ve sonra bizzat veya müttefiklerile birlikte taarruza geçmek şartile müdafa harbi caizdir. İşte harbin taarruz veya müdafaa lie yapılacağına göre kulanılacak tayyarelerin nev'i de değişmez.

Bir keşif hizmeti; bazan avcılar tarafından bir bombardıman hizmeti keza pike bombardıman namile avcılar tarafından yapılabilir bombardıman-larda keşif vazifesi yaparlar, fakat bu işler yardım mahiyetindedir ve tamamlayıcıdır.

Bombardıman tayyareciliği bir taarruz silâhı olmakla beraber hasım ordusunun varlığını devam ettiren uzuvlara düşman hava tesisatına taarruz ederek memleketini müdafaa etmiş olur.

Avcılara gelince: Vazifesini taarruzla yapan bir hava müdafaa silâhıdır. Keşif ve bombardımanları da himaye ve müdafaa eder, müdafaa harbi yapan ordu için (hasım hava taarruzlarına karşı) iyi bir silâh arkadaşıdır.

1914 Büvük Harbinde birçok düşman tayyareleri düşüren Rihtofen, Göynemer ve Fonk ve emsali gibi (Aslar) hep avcı pilotları olduğu halde bilmem neden dolayıdır aradan beş altı sene geçince meslek erbabı arasında bazı münakaşalara şahit olduk. Münakaşa şu idi: Bundan sonra kuyrukaltı ölü zaviyeleri de dahil olmak üzere kuvvetli müdafaa silâhlarile mücehhez ve grup halinde uçan hava kruvazörlerine avcılar artık birşey yapamıyacaklardır. Buna binaen istikbal bombardımancılarındır. İlk nazarda bu nazariye belki gayet cazip görünür. Hattâ o sıralarda avcılar da buna cevap vermek lüzumunu bile hissetmişlerdi. Bunlardan biri diyor ki: Gerideki silâhını 45 derecelik bir zaviye ile kuyruk üstüne çevirmiş ve hazırlanmış iki kişilik bir tayyareye ben de arkadan ve 45 derecelik bir zaviye ile üstten ve hiç bir kaçınma manevrası yapmadan taarruz edeceğim ve netice şu olacaktır: Benim attığım mermiler gözcünün göğsüne ve pilotun arkasına isabet edecek onların attıkları mermiler ihtizazdan mütevellit hatalardan sarfınazar evvelâ benim önümde kalkan vazifesi gören motörüme vuracaktır. Bir gedik bulup bana gelirse o da talihime, o halde istikbal tek kişiliklere bağlıdır diyor. Bu böyle olmakla beraber ya zavahire kapılmak veya füzuli bir gayretkeşlikle böyle iddialar devam ediyordu. Bu iddiacılar eğer rey ve karar sahibi iseler onlar nasıl ikna edilebilirdi. 939 harbine takaddüm eden günlerde Avrupa devletlerinin bazılarında istenilen vasıfta ve istenildiği kadar av tayyaresi bulunmamasına yukarıda geçen fikirlerin tesiri olduğunu kabul etmekle hataya düşmüş olmayız.

Bizzat görmüş ve tecrübe etmiş avcıların kanaati şu bariz ve bellibaşlı sebeplere dayanmaktadır.

1 — Avcıların tüfekleri kaporta üzerine kanatlara tesbit edilmiştir. Tayyare ile birlikte hareket eder ve nişan alınır alınmaz tayyareyi kullanan elin bir parmağı ile ateş edebilir. Atışı isabetlidir.

2 — Düzeltme bir hedefi düzeltmesidir.

3 — Avcılar tek kişiliktir. Pilot kendi yaptığı hareketlerden müteessir olmaz. Sür'at ve

(Sonu sayfa 4 sütun 6 da)

Şimdilik Bu kadar!

Fransız - Alman işbirliği

Fransa ile Almanya arasındaki münasebat yavaş yavaş yeni bir safhaya dahil olmaktadır. Bu yoldaki tarakkiler devam ettiği takdirde yakın bir istikbalde belki de çok daha geniş bir iş birliğine şahit olcağız. Zira ortada Almanan hükûmetini Fransa ile iş birliği yapmağa sevk ve Fransayı da Almanyaya yaklaşmağa teşvik eden bir çok âmiller mevcut bulunmaktadır.

İşbirliğini doğuran amiller

Tarihin bu en ibretâmiz iş birliğini doğurmak üzere bulunan âmillerin en mühimlerini şu şekilde sayabiliriz:

1 — İtalyanın çöküşü ve İngiltereye karşı girişmiş olduğu mücadelede artık Almanyaya sadece bir yük haline gelişi.

2 — İtalyan askerlerinin İngilizler karşısında harp edememesi, bir kelime ile İtalyan askerlerindeki harp şevk ve heyecanının sönmüş bulunması.

3 — İtalyan donanmasının harp kudret ve kabiliyetini aşağı yukarı yarı yarıya kaybetmiş bulunması İtalyan tayyarelerinin de bir iş görememesi.

4 — Buna mukabil Fransız donanmasının yıpranmamış olması, Fransızların Akdeniz ve Fransız Afrikasındaki üslerinden istifade imkânının Almanlara bir çok avantajlar temin edebilmesi.

5 — Sayısı iki milyonu bulan Fransız esirlerini beslemenin Almanlara munzam bir dert teşkil etmesi.

6 — Fransa ile tam iş birliği takdirinde İspanyada mecburen mutavaat edeceğinden Almanyanın bütün Avrupaya hâkim olması vaziyetinin tahakkuk edebilmesi.

7 — Almanyanın Fransız müstemlekelerindeki üslerden de bilhassa Suriye ve Madagaskardakilerden de büyük istifadeler temin edebilmesi.

Fransanın muhtemel istifadeleri

Bu maddelere daha birçoklarını ilâve etmek çok kolaydır. Bütün bunları göz önünde tutacak olursak Almanyayı bu teşebbüsünde haklı bulmak mecburiyetinde kalırız.

Diğer taraftan Fransanın da böyle bir teşriki mesaiden muvakkat bazı istifadeler temin edebileceki muhakkaktır. Bunlardan bazılarını da şu şekilde hülâsa kabildir.

1 — Mütareke gününden beri ödemekte olduğu ağır tazminattan kurtulabilir.

2 — Bir seneye yakın bir zamandanberi üsera kamplarında sürünen milyonlarca erkeğini kazanabilir.

3 — Eğer Almanlar harbi kazanacak olurlarsa, mağlûp oldukları için gözden çıkardıkları bir çok toprakları ve müstemlekeleri kurtarabilirler.

4 — Kültür, askerlik, zenginlik bakımından İtalyanlardan çok üstün olduklarından, bu teşriki mesai neticesinde Almanya harbi kazanacak olursa İtalyanın verine kaim olabilirler. Ve bir İtalyan tahakkümünü bertaraf edebilirler.

Fakat...

Fakat görülüyor ki bu maddelerin en mühimleri ancak bir Alman zaferine bağlı bulunmaktadır. Ve Almanya harbi kaybettiği takdirde şimdi avantaj gibi görünen şeyler Fransanın belki de ebediyen Avrupada birinci sınıf bir millet olması ihtimalini ortadan silecektir. Bunu şüphesiz Fransızlar da düşünüyor ve biliyorlar. Onun için bence Fransızlar tam bir iş birliğine yanaşmaktan mümkün olduğu kadar, ellerinden geldiği kadar ve muktedir oldukları kadar kaçınacaklardır.

MURAD SERTOĞLU

DÜNYA HARBİ

(YENİ SABAH)IN BÜYÜK SİYASİ TEFRİKASI

Balkan ve Çanakkale hezimetleri

Yazan:
V. Çörçil
113

İngiliz ve Fransız matbuatı, yeni bir müttefikin kendi davalarına iltihakına karşı memnuniyetlerini izhar ederken Bükreşten acı haberler gelmeye başladı. 1 Eylûlde Makensen Dobrucayı istilâ etmişti. 6 eylûlde Bulgar ordusunu ve Alman obüsçülerini ileri sürerek Tunadaki Turturkai istihkâmlarını yıkmış ve orada 25000 esir ile 100 top almıştı. Sonra Dobrucada süratile ilerliyerek eylûlün sonlarına doğru Karadeniz üzerinde Köstencenin sırtlarına varmıştı. Yolda, metruk Silistire istihkâmını ele geçirmişti.

İlkteşrinin üçüncü haftasında Köstenceye girmiş, ordusunun diğer yarısını bir fırka Türk ve bir fırka Bulgar askerile takviye ederek 64 kilometre mesafeden Bükreşi tehdide başlamıştı.

Dobrucanın istilâsı devam ederken, diğer taraftan da General Falkenhayn Transilvanya alplerinin sırtlarını zorluyor, bir yol açmak için kâh bir noktaya kâh diğerine hücum ediyordu. Birinci ve ikinci Rumen ordusu Almanlara bu noktada şiddetli bir mukavemet gösteriyor, Karpatlar yolunu kapıyan dördüncü ordu ice Avusturyalıların hücumunu garbe doğru püskürtüyordu. Fakat Turturkai hezimeti ile Dobruca istilâsı ve Makensenin Bükreşi tehdide başlamış olması karşısında artık son merkezî ihtiyatı teşkil eden 50.000 kişilik ordunun da harb hattına sevki zarureti kendini göstermişti. Cenup cephesine kumanda eden General Overescu dördüncü ordunun derhal Transilvanyadan geri çekilerek kendisine verilmesini ve 2 inci 3 üncü orduların dağlık cepheyi asgarî kuvvetle müdafaaya tahsis edilmesini, bu suretle Rumen ordusu büyük kısmının Bulgarlara karşı harekete geçmesini şiddetle istiyordu.

Bu talep, nekadar yerinde olursa olsun, hiçbir plâna istinat etmiyordu. General Presan şimal cephesine kumanda ediyor, düşman hücumlarına şiddetle mukabele edebiliyordu. Bu meselede fikirler muhteliftî. Birbirine zıt kanaatler çarpışıyordu. Nihayet general Presan'ın Transilvanyada terakki kaydettiği görülerek - halbuki bu kuvvetler de Generalin esaslı neticeler elde etmesine müsait değildi - dağlık mıntakadaki ordular cenupta Dobrucayı kurtarmak üzere General Overescu emrine gönderilmişti. Bu kuvvetler mühim bir yekûn teşkil ettiği halde Bulgarlara karşı bir zafer elde etmeğe müsait değildi.

Bükreş düştü!

Rumanya iki aydanberi harp te idi. Almanların Falkenhayn orduları ilkteşrin başlarında beş yeni Alman fırkası ve iki süvari fırkasile takviye edildi. Bu takviye kuvvetleri mühimdi. Alman ordusuna Vulcan tepelerine şiddetle hücum imkânını verdi ve 26 ikincikânunda burası alındı. Artık Alman ordusu Rumen yaylâsına girmişti. Bu girişle Almanlar düşmanlarının kuvvetini ikiye ayırmışlardı. Bu manevra dağlık mıntakadaki diğer hatların da sukutunu intaç etti. İkinciteşrinin sonuda Falkenhayn orduları cenuptan ilerliyen Makensen ordularile Tunanın şimalin de birleştiler. 6 birincikânunda Falkenhayn ve Makensen ordularının yekûnu on beş fırkaya baliğ olan kuvvetleri, Rumen ordusunun geri kalan kuvvetlerine üç gün şiddetle hücum ettikten sonra Bükreşe muzafferane girdiler.

Rumenler topraklarını müdafaa ederek geri çekildiler ve nihayet yardıma gelebilen büyük Rus ordusuna doğru ricat ettiler. Bir taraftan Falkenhayn diğer taraftan Maken sen kışa ve sel gibi akan yağmurlara rağmen Rumenleri adım adım takip ediyorlardı. Artık yollar yoktu ve kıt'aların yiyecekleri, levazımı noksandı. Eğer Falkenhayn'a inanılırsa Ludendorf bir sürü can sıkıcı ve faydasız telgraf gönderiyor, fakat ne yiyecek, ne giyecek göndermiyordu. Almanlar 7 ikincikânunda, bir kısmı Rus ordularile olmak üzere birçok muharebeler verdikten sonra Seret'e varmışlardı. Orada ileri hareketleri durdu.

Fakat artık Rumen hukûmeti yalnız şimaldeki vilâyetinden ibaret kalmıştı. Ancak "Yaş,, etrafında toplanan Rumen ordusunun bakiyesi, aylarca burada her türlü felâketlerle, hattâ açlıkla mücadele etti. Halbuki bu ordu daha dört ay evvel harbe ne ümitle atılmıştı..

O sırada garp cephesinden yeni şahsiyetler çıkıyor!

Bu sırada Verdun etrafında, top ateşleri arasında yeni çehreler beliriyordu. Bunlar ileride hâdiselerin seyri üzerinde büyük tesirleri görülecek şahsiyetlerdir. Bunlar içinde en mühimmi General Petain'in askerlerinden General Neville isminde biridir ki basit bir saftan kolordu kumandanlığına çıkmıştı. Nivelle'in sağ kolu General Mangin isminde biri idi ve bu askere kıymet ve liyakatinden dolayı bazı ordular emniyet edilmişti. Mangin müstemleke ordusundan yetişmişti ve Fasta, Tunusta kendini tanıtmıştı.

Bu harbin başında Diman ile Charleroi'da temayüz etmişti. Fransız ordusunun ilk hezimetleri sırasında birçok askerî erkânın değişmesi icap ettiği zaman o, itibarını kaybetmiş bir generalin yerine bir fırka kumandanlığına getirilmişti. Bu fırkanın erkânıharbiyesinde çalışan bir genç bize dedi ki: Canlı bir harabe tarafından kumanda edildikten sonra biz, şef olarak Fransız ordusunun en güzide askerlerinden birine nail olduk.,,

General Mangin bu itibara lâyık olduğunu teyit etti. Onun bronz gibi nüfuz edilemeyen bir yüzü vardı. Dişleri ve gözü bir ziya hüzmesi fışkırıyordu. Saçları sık ve siyah canlı ve faal bir adamdı. Tehlikeleri ve hayatları istihfaf eden, ilk evvel kendi hayatını tehlikeye atmaktan çekinmiyen, askerlerinin önünde kumandanlık makamından kurtulabilen, elinde tüfeği ile harbe giren bu adam kendinden küçük olanlara geri çevrilemiyen emirler verirken, icap eder se kendi fevkindekilere de kafa tutuyordu.

Zaman zaman onun ismi değişmiş, galip veya mağlûp Mangin, kahraman Mangin, yahut kasap Mangin isimlerini almış, Verdun'da Fransız ordusunun en canlı askeri olarak kendini göstermiştir.

Haşmetmeap; biz harbi kaybettik!

Rumanya askerî hezimete uğrar, istilâ edilirken garpte, harbin neticesini tayin eden bu ve buna mümasil kumandanlar yetişiyordu. O sene (1916) Alman umumî karargâhında ise en mühim şahsiyet General von Falkenhayn idi. Bu general merkezî hükûmetler ordularının bilkuvve başkumandanı idi. O 14 eylûl 1914 e kadar harbin nazırı iken o tarihte imparator tarafından Alman erkânıharbiye riyasetine getirilmişti. Harbin o ilk aylarında erkânıharp reisi General Fon Moltke idi. O zamanlarda Marn muharebesinin neticesi taayyün etmişti. Bu neticeyi gören Fon Moltke imparatora şunları söylemişti:

— Haşmetmeab, biz harbi kaybettik.

(Arkası var)

Şekerden alınacak muamele vergisi

Ankara, 15 (Hususî) — Şeker ve şilikozdan kilosunda 7 kuruş muamele vergisi alınmasına dair lâyiha meclis ruznamesine alındı. Bu vergi dolayısiyle şekere yeniden zam yapılmıyacaktır.

Maarif bütçesi tetkik edildi

Ankara, 15 (Hususi) — Bütçe encümeni elyevm maarif bütçesini müzakere ederek bitirdi.

Telgraf, Telefon ve Telsiz Haberleri

Bir hezimetin tarihçesi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

inde birinci zırhlı fırka pek ziyade hırpalanmıştı. İkinci zırhlı fırkaya gelince bu kuvvetin büyük bir kısmı (Oise) üzerindeki köprülerle (Sambre) boyunda (la Fere) ile (Wassigny) arasındaki kanalı bekliyordu. Yalnız (de Gaulle) fırkası harekâta iştirak edebilirdi. Binaenaleyh bu vesait yoksuzluğu karşısında General (Giraud)ya şeraiti nazarı dikkate alarak, istediği gibi hareket etmek serbestii harekâtı bahşolundu.

General (Giraud) karargâhı (Bohain) de idi. Ordusu, şimalden cenuba kadar (Maubeuge) deki istihkâm kuvvetlerini birinci ve dördüncü şimali Afrika fırkalarını, birinci süvari fırkası bakiyelerini ve beşinci piyade fırkası bakiyyetüssüyufunu ihtiva ediyordu. Bütün bu kuvvetler (Maubeuge) ile (Hirson) mevkileri arasında yerleşmiş bulunuyordu.

Korkunç muhaceret başlıyor

Fakat (Hirson) un cenubunda, yukarı (Oise) le (Aisne) arasında bir zamanlar (Corap) ordusu namile anılan ordu şimdi darma dağınık bir halde, hicret eden halkla beraber, Fransaya doğru ricat ediyorlardı.

Bu cephede Almanlar süratle (Maubeuge) e doğru ilerliyorlardı. Düşman kuvvetlerinin piştarlarile 16 mayıs akşamı musademeler vukubulmakla beraber düşmanın ileri hareketi durdurulamıyordu.

Mukavemet eden kuvvetler

Bu müddet zarfında (Touchon) ordusu (Aisne) üzerine yerleşmiş ve (Soisson) dan (Attigny) ye kadar Alman ileri hareketine bir set çekmişti. Bu ordunun altı fırkası daha şimdiden mevzilerine girmişlerdi. Beş fırka da yolda bulunuyordu. Diğer taraftan soldaki kuvvetlerden alınmış büyük cüzütamlar serisi dokuzuncu ordunun gerilerinde mevzi almakla meşgul idiler. Motörize dokuzuncu fırkanın uç kuvvetleri öğle üzeri (Cambrai) den geçmiş, bu fırkanın keşif kuvvetleri saat 17 de (Nouvion) a varmıştı. Dördüncü fırka (Valenciennes) de öğle vakti ihraçla meşgul bulunuyordu. Birinci hafif makineli fırka tecemmüünü (Avesnes) de yapacaktı.

(Touchon) ordusunun sağ kanadının en sonuncu kuvvetleri (Attigny) de bulunuyorlar ve buradan ikinci ordunun mıntakası ve kuvvetleri başlıyordu.

Artık Almanların ileri hareketinin istikameti sureti kat'iyede taayyün etmiş bulunuyordu. Hiç şüphesiz düşman şimalde, Belçikadaki tazyikını idame ettirivordu. Fakat birinci ordu ile İngiliz ordusu (Charleroi) kanalının gerisine çekilmiş olduklarından düşmanın bu iki orduyu birbirinden ayrı düşürmek planı tahakkuk etmemişti.

Belçikalılar (Anvers) müstahkem mevkiine kapanmışlarsa da o ane kadar hiçbir hücuma maruz kalmamışlardı.

Yine hiç şüphesiz ki cenupta Almanlar (Sedan) cebini büyütmeğe ve genişletmeğe çalışıyorlardı ama ikinci Fransız ordusu mevzilerini kuvvet ve inatla müdafaada devam ediyor, düşmanın inkişaf kayretlerini akim bırakıyordu.

Almanlar, ancak merkezde, (Sambre) ile (Meuse) arasında, otuzuncu Fransız ordusunun imhası neticesinde açık kalan delikten cüretkârane bir suratte garbe doğru akıyorlardı.

(Arkası var)

"Ebedî Şeften Millî Şefe,,

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

genel direktörlüğü tarafından tertip edilen büyük bayrak yarışına bugün saat 16 da başlanmıştır. Bir heyet vapurla, vapurların demirli bulunduğu yerden bayrağı iskeleye getirerek valiye vermiş ve bir numaralı atlet bayrağı validen teslim almıştır.

Koşu gece gündüz fasılasız olarak devam edecektir. Samsun bölgesi atletleri bayrağı yarın sabah saat 9.30 da Amasyalılara, Amasyalılar ayni gün saat 20.40 ta Çorumlulara, Çorumlular 18 mayıs saat 5 de Çankırılara, onlar da ayni gün saat 14,30 da Ankaralılara teslim edeceklerdir.

Bayrak 19 mayıs pazar günü saat 11 de, 19 Mayıs stadyomuna gelecektir.

Samsun - Ankara arasında tayin edilen güzergâh üzerinden 434 kilometredir. Bu mesafede 242 atlet koşacaktır.

Hess hakkında Churchill'in beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

aline de Churchill şu cevabı vermiştir:

— Evet, bu malûmatı vereceğim. Fakat fırsatı intihap ederken umumî menfaatleri göz önünde tutacağım.

Churchill, Hessin muvasalat haberinin bildirilmesindeki teahhüre ait ilk suale avdet ederek demiştir ki:

— Her halde bu teehhür fena olmamıştır. Esasen bu teehhürün önüne geçmek te mümkün değildi. Çünkü her şeyden evvel paraşütle inen Alman tayyarecisinin hüviyetini tesbit etmek lâzımdı. Bu hususta mühim deliller vardı. Fakat haberin hayret verici mahiyetine binaen bu deliller kâfi görülmedi. Zannederim ki pazar günü idi bunu haber aldığım vakit inanmadım. Fakat Hessi tanıyan ve onunla iyi Almanca konuşacak bir memuru derhal gönderdim. Bu esnada da Hessin deliliği ve İskoçyaya uçtuğu hakkındaki Alman tebliği çıktı. Binaenaleyh bir faraziye veya ihtimal telâkki edilen kat'î bir mahiyet almış oldu.

Hessin ilk sözleri

Londra, 15 (a.a.) — B. Rudolf Hess, indiği mıntakadaki çiftçilerle konuşurken Almanyada katlanılan mahrumiyetleri kaydetmiş ve İngiliz hava kuvvetlerinin bombardımanları yüzünden Alman milletinin büyük bir nevmidi ve telâş içinde bulunduğunu söylemiştir. Anlaşıldığına göre, Hess, dük Hamiltona çok mühim bir mesajı hâmil bulunduğunu ve Dük Hamiltonu, Marki Douglas Of Clydesdale bulunduğu zamandan iyi tanıdığını ve İskoçyaya doğru Hamiltonun malikânesine inmek üzere uçtuğunu ve Dük'e bildireceği mühim haberleri olduğunu ilâve etmiştir. Hess bu haberlerin İngiltere için büyük istifadeyi haiz bulunduğunu ve İngilizlerin şimdi Almanyada hâkim olan istibdadı devirmesine yardım edeceğini söylemiştir. Hess, Almanyadan uçmak için hazırlıklarını büyük bir ihtimamla yaptığını beyan etmiştir. Hâmil bulunduğu harita Hessin bu sözlerini teyit etmektedir. Hessin yolunu tayin için kullandığı harita üzerine çizilen dairelerin hepsi, uçuş istikametinin Dük'ün malikânesi olduğuna delâlet etmektedir. Hedefinin bu kadar yakınında yere inmesi, Hessin mahir bir pilot olduğunu da göstermektedir.

Hess, Alman milletinin harpten bıktığını da söylemiştir.

Hess hakkında mütalealar

Londra, 15 (a.a.) — Bugün halkın ve gazetelerin dikkatleri yine Hess'in harikulâde macerası etrafında toplanmıştır. Efkârı umumiyenin bir kısmı Hess'in Almanyadan kaçışında Alman makinesinin inhilâli alâmetini göstermektedir. Daha mutedil müşahidler bu kadar ileri gitmiyorlar. Bunlar, cumartesi günkü hâdiseyi Alman hükûmeti erkânı arasında bir noktai nazar ihtilâfı olduğunun alâmeti ve Alman itibarına indirilen mühim bir darbe addetmekle beraber hemen bir netice çıkarmaktan uzak bulunuyorlar. B. Hess'in beklenmedik ziyaretini izah için birçok fikirler ileri sürülmektedir. Bazıları Hess'in Almanyadaki vaziyetinin tehlikede bulunduğunu ve Gestaponun kendisini bitaraf bir memlekette bulacağını ve emniyette bulunmıyacağını düşünerek İngiltereye iltica ettiğini tahmin ediyorlar. Bu tefsirle Hessin İngilterenin mağlûp olmak ihtimalini varid görmediği neticesine varılmaktadır. Çünkü aksi takdirde Hessin âkıbeti özenilecek bir âkıbet olamaz.

Diğer bazıları B. Hitleri hâmil bulunan bir trenin yoldan çıkarılması suretile B. Hitlerin hayatına karşı hazırlanan suikasdin muvaffak olmaması üzerine Hess'in alelâcele kaçtığı, diğer cürüm ortaklarının ise yakalandıkları hakkında sarih malûmata sahip olduklarını iddia ediyorlar.

Diğer bazı kimselere göre de B. Hess hararetli bir bolşevizm aleyhtarı olduğu için Almanyanın simdiki siyasetini tasvip etmediğinden yakında B. Hitler - le B. Stalin arasında daha sıkı bir itilâf yapılması imkânı ö - nünde nazi idealine karşı beslediği imanı kaybetmiştir.

Hessin diplomatik bir vazife ifa etmek üzere İngiltereye geldiği hakkındaki faraziye şimdiye kadar tahakkuk etmemişe benzemektedir. Fakat bazı kimselerin fikrince belki Hess'i B. Hitler göndermemiştir. Ancak Hess Alman camiasının diğer bir kısmı tarafından tavzif edilmiş olabilir. Bu nokta ancak büyük bir dikkatle yapılacak incelemeden ve Hess'le cereyan edecek görüşmelerden sonra anlaşılacaktır. Şimdilik bilinen şey Hess'in mazisidir. Hess ortakları kadar merhametsiz ve gaddardır. Hess, Alman meratip silsilesinde ihtiraslarının icap ettirdiği her vesilede kan dökülmesi pahasına yükselmiş sevimsiz bir sahsiyettir. Bunun içindir ki B. Hitlerin (Sağ eli) nin mazisine en ziyade uyan tahmin, vaktile başkalarına reva gördüğü cezanın simdi kendisine tatbik edilmesinden korkarak kaçmış olmasıdır. Alman yada yeniden kanlı bir temizleme hareketinin Hessin kaçmasına sebep olması bütün nazi makinesinin sarsıldığına delâlet etmez.

Fakat Almanyada noktai nazar ihtilâfları olduğu ve Alman hükûmeti erkânının önünde zorluklar bulunduğu ve tethiş üzerine bina edilen meşhur mazi vahdetinin gözüktüğü kadar sağlam olmadığını muhakkak surette göstermiştir.

Bu vaziyet karşısında Alman ya tarafından kendilerine teklifler yapılan milletlerin ve bu meyanda Hitlerle mülâkattan dönen Darlanla hali müzakerede bulunan Vichy hükûmetinin bir karar vermeden evvel Hessin firarı gibi enteresan bir tezahürü nazarı itibara alacakları muhakkaktır.

İngiltere Suriye hava meydanlarını bombalayacak

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ketlerimizi muhakeme etmek mevzuu bahsolamaz. Siz Fransızlar için bugün mevzuu bahsolan şey milli şeref ve milli menfaat yolunda beni, gizli fikirler beslemeksizin takip etmektir. Eğer cereyan etmekte olan müzakereleri efkârı umumiyemizin sıkı inzibatı içinde neticelendirebilecek olursak, Fransa mağlûbiyetini iktiham edebilecek ve dünyadaki büyük Avrupa ve müstemleke devleti mevkiini muhafaza eyliyebilecektir.

İşte aziz dostlarım bugün sizlere söyleyeceğim bundan ibarettir.

Londra, 15 (a.a.) — Hariciye nazırı Eden, bugün Avam Kamarasında yaptığı beyanatta Suriyede Alman tayyarelerine karşı İngilterenin harekete geçmekte olduğunu bildirmiştir.

Eden demiştir ki:

— İngiliz hükûmetinin elde ettiği mufassal malûmat Suriye makamatının Alman tayyarelerine Irakta uçmak üzere Suriye tayyare meydanların - dan merhale olarak istifade etmelerine müsaade eylediklerini göstermektedir. Binaenaleyh Büyük Britanya hükûmeti Suriye tayyare meydanlarında bu Alman tayyarelerine karşı harekette bulunulması için tam salâhiyet vermiştir. Fransız hükûmeti, bu vaziyetin mesuliyetinden kendini kurtaramaz. Almanların emirleri üzerine Fransa hükûmetinin bu uçuşlara müsaade etmek suretiyle yaptığı hareket mütareke şartlarına açıkça mugayirdir. Ve Fransa hükûmetinin girişmiş olduğu taahhütlerle telif götürmez.

İşçi mebusu Cockf vu suali sormuştur:

— Vichy hükûmeti Milletler Cemiyetinden çekilmiş olduğundan Suriye üzerindeki mandasının da nihayet bulmuş olması lâzım gelmez mi?

Eden cevaben demiştir ki:

— Bu saule cevap vermek için evvelden haberdar edilmek isterim. Maamafih, Cockfun yaptığı telmih hiç şüphesiz kıymetlidir.

Millî liberal mebus Morris Jons, Vichy hükûmetinin keyfiyetten haberdar edilmiş olup olmadığını sormuştur.

Eden demiştir ki :

— Bu hususiaki vaziyetimizi Vichy hükûmeti pekâlâ biliyordu ve bizzat kendi taahhütleri, vecibeleri hakkında kâfi bir işarettir.

Bu hâdiseden Birleşik Amerika hükûmetinin tamamiyle haberdar edilip edilmediği hakkındaki suale de Eden: "Gayet tabiî, evet cevabını vermiştir.

Suriyeden geçen tayyareler

Kahire, 15 (a.a.) — Salâhiyetli mahfillerin mütaleasına göre, Suriyeden geçen Alman tayyarelerinin sayısı 30 kadardır. Tayyarelerde Alman işareti yoktu. Fransız işaretlerini taşıdıkları sanılmaktadır.

Yine sanıldığına göre, bu tayyareler nakliye tayyareleri olmayıp yalnız mütehassısları ve sivilleri hâmil bulunuyordu.

Amiral Darlan, von Ribbentrop la da görüşecek

Vichy, 15 (a.a.) — Nazırlar meclisinin dünkü içtimaından sonra mühim kararların tebliğ edilmesi bekleniyordu. Nazırlar meclisinden sonra neşredilen resmî tebliğ ise büyük kararlar bekliyenlerin ümitlerini tamamile tatmin etmemiştir. İttihaz edilmiş bulunan ve yakında ilân edilecek olan tedbirler arasında esası evvelce de haber verildiği gibi işgal masraflarının tenzili bulunması muhtemeldir.

İki mıntaka arasındaki hudutta hissedilir derecede tadilât yapılacağı ve yeniden bir miktar Fransız esirlerinin serbest bırakılacağı da söylenmektedir.

Amiral Darlanın tekrar giderek B. Von Ribbentropla görüşeceği tahmin ediliyor.

Diğer taraftan Fransız - Alman müzakerelerinin yeniden başlamasile alâkadar olarak nezaretlerde bazı değişiklikler yapılacağı hakkındaki şayialar şimdi hakikate daha yakın addedilmektedir.

Çöl harbi

Şiddetli sıcaklara rağmen devam ediyor

Londra, 15 (a.a.) — Reuter ajansının garp çölünde seyyar bir İngiliz keşif müfrezesi nezdinde bulunan hususî muhabiri bildiriyor:

Almanlar Mısır hududundan 60 kilometre kadar içeride ve 80 kilometre uzunluğunda bir cephede tutulmuş olduktan başka keşif tayyarelerimizin salı sabahı bildirdiğine göre bir, iki düşman kolu çekilmeğe bile başlamıştır. Bu, Almanların, müttefik kuvvetleri münakale yollarından kesmek maksadiyle çölden cenuba doğru yapacakları tazyike müvazi olarak sahil boyunca da hücuma geçme hususundaki niyetlerinden vaz geçtiklerine delâlet etmektedir. Bu hücumun vasî mikyasta bir taarruz hareketi mi olduğu veyahut müttefik kuvvetlerin ve mevzilerinin ehemmiyeti hakkında bir fikir edinmek için büyük bir akından ibaret mi bulunduğu noktası henüz aydınlanmış değildir.

Pazartesi sabahı Almanlar şafakla beraber ilerledikten biraz sonra müttefiklerin ileri setir kıtaları ve topçu kuvvetleri ilerlemekte olan Alman tankları ile zırhlı otomobillerinin kaldırıldığı toz bulutları üzerine ateşe başladılar. Bu ateş Almanları durdurdu ve tereddüde düşürdü. Düşman kuvvetleri müttefik mevzileri arasından beyhude yere bir yol aradıkları sırada İngiliz avcı tayyareleri göklerden bunların üzerine inerek Almanları muhtelif istikametlerde dağıtmışlardır. Tayyareler, biribiri ardından ve toz bulutları arasından geçerek, alçaktan uçmak suretiyle hücumlar yapmışlardır. Bu, bütün gün, karanlık, çölün üstüne çökerek tanklarla zırhlı otomobilleri bir zulmet perdesi altına gömünceye kadar devam etti.

Bu harekât esnasında cenubî Afrika tayyareleri garp çölünde ilk defa olarak faaliyete geçtiler. Eritreden gelen cenubî Afrika pilotları hiç bir Alman tayyaresi görmedikleri için müteessir olduklarını söylemişlerdir. Filhakika hiç bir düşman tayyaresi kendi tanklarına karşı yapılan pike bombardımanlarına müdahale etmediği gibi müttefiklerin münakale hatlarını iz'aç için olsun her hangi bir teşebbüste bulunmamıştır.

Ankara Haberleri

Demiryollarını Irak ve İrana uzatmak için

Ankara 15 (Hususî) — Diyarıbakır istasyonundan Irak ve İran hududlarına kadar yapılacak demiryollarının ikmali için 35 milyon liralık istikraz akdine dair lâyiha ile küçük tasarruf bonoları ihdasına ve bu işin Merkez Bankası amortisman sandığına gördürülmesine dair lâyiha meclis ruznamesine alındı.

Resmî harp tebliğleri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

İngiliz kıtaları Sollum ve Tobruk mıntakalarında şiddetil. devriye hareketlerine devam ediyorlar.

Habeş vatanperverlerile bir - likte harekette bulunan cenubî Afrika kıtaları Ambaalagiyi setreden iki mühim mevzi 12 Mayısta zaptetmişlerdir. O gün 24 İtalyan subayı ile muhtelif rütbede 375 İtalyan ve 32 yerlei esir alınmıştır. İleri hareketi devam etmektedir.

Daha cenupta harekât bütün cehpelerde memnuniyet verici bir tarzda devam ediyor. Addisababanın cenubunda 13 Mayısta göller mıntakasında cereyan eden muharebeler neticesinde 9 hafif tank iğtinam olunmuştur.

Raşit Alinin Mihver dostları nezdindeki müstacel talepleri üzerine bir miktar Alman tayyaresi şimdi Irakta bulunmaktadır. Bu tayyareler mihverin tahrikâtçılarını, propagandacılarını ve mümasil mütehassıslarını getirmişlerdir. Basra ve Habbaniye mıntakalarında vaziyet sakindir.

İtalyan resmi tebliği

Roma, 15 (a.a.) — İtalyan umumî karargâhının 344 numaralı tebliği:

İtalyan ve Alma ntayyareleir, Maltada hava üslerine hücum etmişlerdir. Üç İngiliz tayyaresi, hava muharebeleri esnasında düşürülmüştür.

Şimali Afrikada, Tobruk cephesinde topçu faaliyeti ve Sollumun şarkında müfreze keşifleri olmuştur.

Tayyarelerimiz, Tobruk limanını ve tesisatını mütevali bombardımanlara tâbi tutumuşlardır. Bir vapurda yangın çıkarılmıştır.

Düşman tayyareleri, Derneyi bombardıman etmişlerdir.

Şarkî Afrikada düşman tazyiki, bütün bölgelerde ve bilhassa, kıtalarımızın fevkalâde şiddetle mukavemet gösterdiği Amba alagi bölgesinde devam etmektedir.

Berlin, 15 (a.a.) — Alman orduları baş kumandanlığının tebliği:

Bir denizaltı gemisi, şimalî Atlantikte, 20 bin tonilâto hacminde kuvvetli surette silâhlı bir İngiliz muavin kruvazörünü batırmıştır.

Hava kuvvetleri, İngiliz işgal gemilerine karşı hücumlarına devam ederek, dün gündüz ve gece, ceman 10 bin tonilâto hacminde üç ticaret gemisi batırmış ve başka büyük silepleri ciddî hasara uğratmıştır.

Dün gündüz, savaş tayyareleri, İngilterede muhtelif askeri hedeflere muvaffakiyetle hücumlar yapmışlardır. Bu esnada, bir tayyare meydanında bulunan dört motörlü bir çok savaş tayyareleri ciddî hasara uğratılmıştır.

Şimalî Afrikada, Tobruk önünde yeniden şiddetli topçu ve keşif kolları faaliyeti olmuştur. Tobrukta ve Sollum mıntakasında, diğer iki İngiliz tankı tahrip edilmiş ve bir çok top ve esir alınmıştır.

Bir İtalyan gazetesinin makalesi

Roma, 15 (a.a.) — İtalyan gazetecilerinden Ansaldo, Kotn Kont Cianonun gazetesi olan Telgrafoda yazdığı bir makalede şöyle diyor:

İngilterenin, Necaşinin Habeşistana avdetini temin etmiş olması İtalyaya karşı hakaretlerin en büyüğünü teşkil etmektedir.

Bulgaristan Mihvere minnettar

Bulgar Başvekilinin söylediği bir nutuk

Sofya, 15 (a.a.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Meclis dün toplanmıştır.

Başvekil Filof söz alarak Yugoslavyaya ve Yunanistana karşı Mihver devletlerinin arzularına rağmen tahmil edilmiş olan harp hakkında beyanatta bulunmuştur.

Filof ezcümle demiştir ki:

— Bu harbin mesut bir surette neticelenmesi bizim için Ege sahillerindeki ve Makedonyadaki Bulgar topraklariyle garp hududumuz boyundaki Bulgar topraklarının kurtulması demektir. Bu topraklar şimdiye kadar Yunan ve Sırp boyunduruğu altında bulunuyordu. Adaletin ve hakkaniyetin Mihver devletlerinin idaresi altında nihayet bu yeni Avrupa camiası gölgesinde de muzaffar olmasından dolayı bütün Bulgar milleti bahtiyardır.

Bulgar milleti, Bulgaristan birliğini tahakkuk ettirmiş olan mihver devletlerine ve bu devletlerin şefleri olan Adolf Hitler ile Benito Mussoliniye ebediyen minnettar kalacaktır. Bulgaristan üç taraflı pakta iltihakiyle Avrupada yeni nizamın teessüsü için imkânları nisbetinde iş beraberliği yapmak hususundaki kat'î azmini ifade eylemiştir. Reviziyonist bir memleket olmak itibariyle Versailles sistemine karşı mücadeleden hiçbir zaman hali kalmaış olan Bulgaristan daha bidayetten itibaren üçlü pakta adil ve hakkaniyetli bir barışın tesisi için yegâne garantiyi görmekte idi.

Rendelin beyanatı

Londra, 15 (a.a.) — İngiltere ile Bulgaristan arasındaki münasebetlerin inkıtaına kadar Sofyada elçi olan George Rendel dün gazetecilere çok mühim beyanatta bulunarak Bulgaristan Almanya ile işbirliğine hangi şartlar altında karar verildiğini anlatmıştır.

Rendel, Bulgaristanın Almanyaya mukavemet için hiçbir zaman büyük bir arzu göstermediğini söyledikten sonra hâtı hareketin şu iki sebebini zikreylemiştir:

1 — Bulgar hükûmeti, Büyük Britanyanın Türkiye ve Yunanistan ve muayyen bir nisbet dahilinde Yugoslavya ile olan iyi münasebetleri sebebiyle Bulgaristanın toprak isteklerini komşuları zararına tahakkuk ettirmek için İngiltereye güvenemiyeceği kanaatinde idi.

2 — Bulgar milleti heyeti umumiyesi itibariyle gerek Alman organizasyonuna, gerekse Alman ordusuna karşı çok büyük bir hayranlık hissi beslemekte ve Alman muvaffakiyetlerinin tesiri altında kalmakta idi.

Bu başlıca sebeplerin yanında tâli mahiyette sebepler de vardır ki bunlar Rusyaya hissen çok bağlı bulunan mahfillerde dahi şiddetle hissedilen Bolşevizm korkusu ve Bulgar ekonomisi üzerinde tam bir Alman hâkimiyetinden tevellüt eden iktisadî mahiyette sebeplerdir.

Bundan başka şurası da kayda lâyıktır ki, Bulgaristan hakkındaki anlaşılmaz müsamahasından dolayı İngiliz siyasetine karşı yapılan tenkitler Rendel tarafından zımnen yerinde gösterilmiştir. Rendel şöyle demiştir:

Bulgarlar Almanya ile iş birliğinde menfaatleri olduğunu düşünmüşlerdir. Zira Almanya kazandığı takdirde vaziyetleri iyi olacaktır. İngiltere kazandığı takdirde ise Bulgaristana karşı hakkaniyetli davranacaktı.

Buna binaen Churchillin Bulgarlara ıslah kabul etmiyen hattı hareketlerinin kendilerine ağır cezaya malolacağı hakkında ihtarda bulunan meşhur beyanatı, gerek geç kalmış olması, gerekse o tarihte dahi bir kaç İngiliz gazetesinin "zavallı Bulgaristan,, tâbirini kullanmağa temayülü yüzünden Bulgarları asla ikna edememiştir.

Rus müzaheretine güvenen Bulgarlara gelince, bunlar sür'atle hayal inkisarına uğramış ve buna binaen Almanlara en küçük bir mukavemet dahi göstermeğe yeltenmemişlerdir.

Hava şehitleri günü

(Baş tarafı 2 inci sayfada)

gurur ve iftihar duymaktayız.

Aziz şehitlerimiz,

Göklerin erişilmez yükseklikleriinde müsterih uyu. Bugünkü ve yarınki Türk çocukları senin kahramanlığından ilham alarak kendilerine tevdi edilecek vazifeleri daha büyük bir nefis feragatiyle başaracaklar, daima yükseliş ve yükseklik rekorunu kıracaklardır.

Havalara ve havacılığa atılmak için her gün sayıları artan Atatürk ve İnönü çocukları senden alacakları örneklerle feragatin, fedakârlığın, ve insanlığın başları yukarıda ve alınları göklerde birer timsali olarak nesilden nesle yeni yeni kahramanlık destanları intikal ettirecekler ve ancak millî vazifelerini yaparak öleceklerdir.

Hiç şüphesiz, bugünün Türk kuşları yarının birer Türk kartalı oldukları zaman senin aziz ruhun şadolacaktır.

Aziz ve büyük şehitler,

Şu dakikada temsil etmekle şeref bulduğum İstanbul halkı adına manevi ve yüksek huzurunda sevgi, saygı ve minnet hisleriyle eğilirken büyük milletimiz ve güzel yurdumuz için parlak semalar, nurlu ve ışıklı istikballer temenni ederim.

Ruhları şâdolsun büyük şehitlerimizin, var olsun kahraman Türk havacıları, yaşasın Türk ordusu..

Müteakiben yüksek okullar namına bir genç talebe de hitabe vermiştir. Hazır bulunan muzika matem havasını çalmış ve bir manga asker havaya üç el ateş etmiştir. En nihayet âbidenin önünde bir geçit resmî yapılarak merasime nihayet verilmiştir.

Denizyolları tarifelerinde değişiklik

(Baş tarafı 2 inci sayfada)

lâtlı bilet ihdası için hususî müsaade alınmak lâzımdı. Şimdiye kadar Fuar biletleri, Fuardan 10 gün evvel başlar, 20 gün müddetle Fuarın kapanmasından 10 gün evvele kadar devam ederdi. Yeni tarifelerde yüzde 50 tenzilâtlı biletler, Fuar sonuna kadar satılacaktır.

Bundan başka Marmarada motörlerle rekabet maksadı ile yük tarifesi, ton başına 40 kuruşa kadar indirilmişti. Bu fiyat yeni tarifede kaldırılmakta ve hususî bir fiyat kabul edilmektedir.

Denizyolları idaresi, yeni tarifede turistik biletler de ihdas etmiştir. Bu biletlerin fiyatı, ayni vapur ile gidip gelmek şartile tek yolcu için yüzde 30, aileler için ise yüzde 50 tenzilâtlı olacaktır.

Suriyeden Iraka bir gönüllü kafilesi hareket etti

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Naci Şevket Tahrana gidecek

Bağdat, 15 (a.a.) — Ofi Fransız Ajansı:

Fevkalâde bir vazife ile Hicaz kralı İbnissuudun nezdine gönderilen Irak Maliye Nazırı bugün Bağdada dönecektir.

Öğrenildiğine göre halen Ankarada bulunan Irak harbiye nazırı Naci Şevget Tahrana gidecektir.

Ankarada hava şehitleri ihtifali

Ankara, 15 (a.a.) — Bugün yurdun her tarafında yapılan ihtifallerle hava şehitlerimizin hatıraları taziz edilmiştir.

Şehrimizde Ulus meydanında yapılan ihtifale Büyük Millet Meclisi reisi Abdülhalik Renda ve Başvekil Doktor Refik Saydam olduğu halde Vekiller, Parti müstakil grup reis vekili Rana Tarhan, Cümhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Fikri Tüzer ve Parti Umumî idare heyeti azaları, mebuslar, hava kurumu başkanı Şükrü Koçak, Genel Kurmay, Millî Müdafaa Vekâleti ve diğer Vekâletler erkân ve rüesası, Ankara Vali ve Belediye Reisi Tandoğan, Millî müesseseler ve teşekküller direktörü, hava kurumuna mensup subaylar, sivil pilotlar, harp okulunda tahsilde bulunan hava sınıfı talebeleri ile hava kurumu gedikli talebeleri ve çok kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmuştur.

Atatürkün hayatından yazılmamış hatıralar

19 Mayıstan evvel

Mareşal İzzet bana: "Paşana yaz, gelsin; vaziyet onu icabediyor!„ dedi.

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

zım olan bir hassadır„ diyor.

Bu düsturu büyük dehasiyle ebedileştiren Atatürk; tamamiyle düsturunun eri idi. Yalnız o; gördüğü âkibete aykırı harekete geçmesini isteyenlere ayak direr, tebellür etmiş fikir ve kanaati uğruna icabında kendini feda bile ederdi.

Ordu kumandanı olduktan sonra devletin âlî siyasetinin seyrinin takibini de vazife edinmişti .

Atatürkün ileriyi görüşü

Yedinci ordu kumandanı iken 1917 de devlet mesuliyetinin ağır yükünü taşıyan sadrazam Talât Paşa merhuma benimle gönderdiği malûm raporunda Atatürk; Türkiyenin yıkılacağını ve bu feci çökmeden kurtulmak için icap eden tedabirin alınması zaruretini tavsiyeyi; işgal etmekte olduğu mevkiinin ve sırf memleket ve millet için çarpan kalbinin vazifesi olarak yapmıştı. Bununla da kalmadı. Mevcut ordu kumandanlariyle de vatan ufkunda ve millet mukadderatında beliren öldürücü kasırganın önüne geçmek için birlikte harekete başlamak lüzumuna kail olduğunu bildirdi. Hattâ Şamda dördüncü ordu kumandanı Bahriye nazırı merhum Cemal paşaya yazdığı hususi ve mahrem mektubunu bana tevdi ile göndereceği gün; zaten yakından bildiğim fikir ve kararlarının esaslı nukatını bütün vuzuh ve sarahatiyle bellediğimden mutmain olduktan sonra şama hareketime müsaade etmişti.

Milli cevherin gükremiş timsali

Yıldırım orduları kumandanı general Falkenhaym ordu kumandanlığı kisvesi altında Osmanlı ordusunu israfa ve yaratmak istediği Arap - Türk davasiyle, Osmanlı imparatorluğunu izmihlâle götüren sevk ve idaresini ibzal ettiği altınlarla gizlemek istemişti:

Atatürk; ne bu altınlara, ne yüksek makam ve şerefe, ve ne de askerî itaata boyun eğmedi.

Atatürkün ihtiyarî menkûbiyeti

Milli vicdanının volkanı, ve milli cevherin gükremiş timsali olan koca dahi millet ve memleket için kendini âkibeti meçhul bir menkûbiyete attı. Akaretlerde (76) numaralı mütevazi evine döndü. Fakat İstanbulda bulunduğu müddette vatanî ve millî faaliyetine devam etti. Vâtlar, iltifatlar, Almanyaya memuriyetler onu kanaatlerinden uzaklaştıramadı.

Bilhassa o günün müttefik zimamdarlariyle yaptığı münakaşalarının neticesinde bir yıl sonra mukadder mağlûbiyetimizi gördü. Memlekete avdetinde, mes'ul, gayri mesul vatanseverlere vahim âkibetimize karşı alınacak henüz tedbirler bulunabileceğini söyledi, durdu. Fakat, ne yazık ki, hiç bir tarafça dinlenmedi.

Atatürk; Almanya seyahati esnasında bir üşüme neticesinde böbreklerinden rahatsızlanmıştı. İstanbula avdetinde yatakta kalacak kadar rahatsızlığı ilerledi. Bir kaç gün tedaviden sonra hastalığın önüne geçilmişti. İyileştiği günlerden birinde ziyaretine gelen sahra sıhhiye müfettişi general merhum Süleyman Numanın delâletiyle (Karlsbad) a bin lira hususî harcırahla gönderildi. Orada para için sıkıntı çekme, icap ettikçe biraderimiz Envere serbestçe müracaat edersiniz tavsiyesinde de bulundu. Bu tedavi bahanesiyle de bir kaç gün hükûmet ricali Mustafa Kemalin tenkitlerinden kurtulmuşlardı.

Sultan Reşat ölünce

Bu sıralarda Sultan Reşat öldü. Vahideddinin saltanata gelmesi; devlet idaresinin değişeceğinde bazı yeni ümitler uyandırdı.

Yaveri ekrem mareşal İzzete bu sıralarda rastlamıştım. Müşarünileyh bana:

"— Paşana yaz gelsin; vaziyet onu icap ediyor.„ dedi.

Ben sevinerek bu iki kısa cümleden binbir mâna çıkarmakla beraber tafsilden sarfı nazar eyleyerek "vaziyet teşrifinizi icap etmektedir.„ mealindeki telgrafımı aziz kumandanıma çektim. Telgrafımı alan Atatürk hemen memlekete döndü.

Vahideddinin ilk selâmlığı

İlk cuma selâmlığında bulunmak, Vahideddine gözükmek lâzımdı. Fakat ondan evvel mareşal İzzetten vaziyetin istilzam ettiği icabı öğrenmek çok daha meraklı idi. Binaenaleyh kumandanımın ilk işi mareşal İzzetin ziyareti oldu. Mareşaldan ayrıldığı zaman çok merak ettiğim icabın ne olduğunu hemen öğrenmek için otomobilimize binmeden evvel:

"— Ne imiş paşam?„ sualini sabırsızlıkla ağzımdan kaçırdım.

Hiç bir vakit sönmiyen enerji ocağı olan dimağının faaliyeti gözlerinin akını kızartmış, yüzünü nar renginde kor haline getirmişti. Bana çevrilen nazarlarının alevi bütülüğümle beni kavuracağını sandım.

"— Ne olur ne olmaz, İstanbulda bulunmak faydayı mucib olur zehabiyle zatı devletlerinizi yaveriniz vasıtasiyle çağırttım.„ cevabından başka, bütün konuştuklarımız bir hiç ve bir lâfügüzaftan başka bir şey değil! dedi, ve:

— Beni bunun için mi çağırdınız, be birader itâbından sonra da, zannederim Yaveri ekrem İzzet Paşa hazretleri padişaha tavsiye olunacak işleri birlikte söylememizi istiyorlar. Korkarım beni yarı yolda bırakmasın.„ buyurmuşlardı.

Evet ilk cuma selâmlık resmine iştirâk olundu. Ve namazı müteakip Atatürk mareşal İzzetle beraber huzura kabul edildiler.

Vahideddinin huzurunda

Askeri terbiye bakımından söze başlamak mareşal İzzete teveccüh ettiği halde huzurda el pençe divan duran Koca mareşalin yalnız ezdiyadı ömrü şahaneleri duasını, sıhhat ve saadeti hümayunları temennilerini tekrar edip durduğunu gören Atatürk; bulunulan vaziyetin ciddiyetine dokunarak mütalea yürütmeğe başlar ve neticeyi de:

"— Bizzat zatı şahaneleri ordunun başına geçmelisiniz„ mealindeki teklifiyle kapar .

Vahideddin mareşal İzzete hitap ederek:

— Ne buyurulur paşa hazretleri? sualini irad eder. Mareşal İzzet de:

— İrade efendimizindir, cevabında bulunduktan sonra önüne bakarak susar.

Vahideddin bu sükût üzerine:

— Talât ve Enver paşalarla görüştüm.. Umumî vaziyetimiz hakkında beni tenvir ettiler .. Sevk ve idarelerinden eminim cevabında bulunurlar ve ayağa kalkarak her ikisine izin verir.

Atatürk; Vahideddinin bu cevaplarına mephut ve hayran kalır.

Camiden ayrıldıktan sonra âcizlerine dönerek:

— Cevat, bu adam hakkında söylediklerinde haklısın! buyurdular ve vaziyeti anlattılar.

Vahideddinin adi politikacılığı

Atatürk; veliaht Vahideddinin ordu müşavirliğine tayin edilir edilmez, müşarünileyhi Çengelköy üzerindeki köşklerinde ziyarete gitmişlerdi.

Bir saat kadar görüşmüşlerdi. Saraydan çıkar çıkmaz:

— Nasıl bulduunuz paşam?.. diye hissiyatını sormuştum.

— Önüne bakarak ve gözlerini kapayarak konuşan ve biradere (bilâder) deyen, kendi halinde bir adam, bundan ne hayır beklenir? Umumî mütaleasında bulunmuşlardı.

Ben ise Vahideddini ikinci veliahtlığında tanıdığım ve hasbelvazife takip ettiğimi ve görül düğü gibi olmadığını Kâmil paşa merhumun pek kıymetli arkadaşı bulunduğunu ve hattâ bazı yangınlarda sırf halka kendisini felâketleriyle alâkadar göstermek maksadiyle dolaştığını ve netice görünüşe aldanılmamasını arzetmiştim.

Seyahatimiz esnasında takdirimin bir kısmı Atatürkçe anlaşılmıştı. Ancak keskin ve adî politikacılığı bu defa; "Talât ve Enver paşalarla görüştüm. İdarelerinden eminim.„ cevabiyle göstermiş oluyordu . Halbuki Vahideddin velihat iken Talât ve Enver Paşaların en büyük hasmı canı olduğunu her kesten iyi Atatürk biliyordu. İşte Atatürkün âcizlerini takdiratı bu yüzdendi.

C. A. GÜRER

RADYO

16 Mayıs 1941

8.00	Program	18.30	Müzik
8.03	Haberler	19.30	Haberler
8.18	Müzik	19.45	Konuşma
8.45	Ev kadını	19.50	Müzik
	★	20.15	Radyo gazetesi
12.30	Program	20.45	Temsil
12.33	Müzik	21.30	Konuşma
12.50	Haberler	21.45	Müzik
13.05	Müzik	22.30	Haberler
13.20	Müzik	22.45	Müzik
	★	23.00	Müzik
18.00	Program	23.25	Kapanış
18.03	Müzik		

MÜTEFERRİK

Bükreş elçimiz gitti

İki haftaya yakın bir zamandanberi şehrimizde bulunan Bükreş Büyük Elçimiz dün vazifesi başına hareket etmiştir.

Büyük elçi, gazetecilere bu seyahatinin hususî bir mahiyeti olmadığını söylemiştir.

İnhisarlar umum müdürü dün gitti

İnhisarlar Umum Müdürü Adnan Halet Tazpınar Ankaraya gitmiştir.

Umum Müdür, Büyük Millet Meclisinde iki defa müzakere edilecek olan teşkilât kanunu ve kadri projesi etrafında İnhisarlar Vekâleti ile temaslarda bulunacaktır.

Haber verildiğine göre bu kanun ile 6 eksperlik, iki umum müdür muavinliği derpis edilmektedir. Keza, tekaütlük zamanı gelmiş memurlar da, tekaüde sevkedilmiyeceklerdir.

Gümrük komisyoncuları imtihanı

Gümrük komisyoncuları ve maiyet memurları için tertip edilen imtihan 2 haziranda İstanbulda yapılacaktır.

Belediye istimlâkleri

İstanbul belediyesi son altı ay zarfında istimlâkleri sür'atlendirmiştir. Belediyenin altı ay zarfında sarfettiği para bir milyon sekiz yüz bin liradır.

DOKTOR

Tevfik Akif Ayışık

Dahili Hastalıklar Mütehassısı Beyoğlu Parmakkapı İmam sokak numara 28, pazardan maada saat 14 - 18 e kadar.

Gece müracaatları da kabul edilir. Telefon: 43905.

BORSA

15 Mayıs 941

Açılış ve kapanış

Londra	1 Sterlin	5.22
Nevyork	Dolar	132.20
Cenevre	İsviçre Frc	30.—
Atina	Drahmi	0.995
Madrid	Pezeta	12.89
Yokohama	Yen	31.0175
Stokholm	İsviçre kron	30.6275

ESHAM ve TAHVİLÂT

Muamele olmamıştır

Askerlik işleri

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

1 — 312 dahil 332 dahil tevellütlü acemi islâm erat sevkedilecektir.

2 — Toplanma günü 22 Mayıs 1941 Perşembe günüdür.

3 — İstiyenler daha evvel gelerek elbiselerini alabilirler.

4 — Vaktinde gelmiyenlerin askerlik kanununun 90. maddesi mucibince ceza göreceği ilân olunur.

★

Sarıyer Askerlik Şubesinden:

Mıntakamız halkından olan 312 - 332 dahil yerli ve yabancı acemi ihtiyat erlerin doğum cüzdanları ve varsa askerî vesikalarile birlikte 18 Mayıs 941 tarihinde şubeye behemehal müracaat etmeleri.

Sahibi: A. Cemalettin Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü: Macit Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Gürsoylar ve A. Cemalettin Saraçoğlu matbaası)

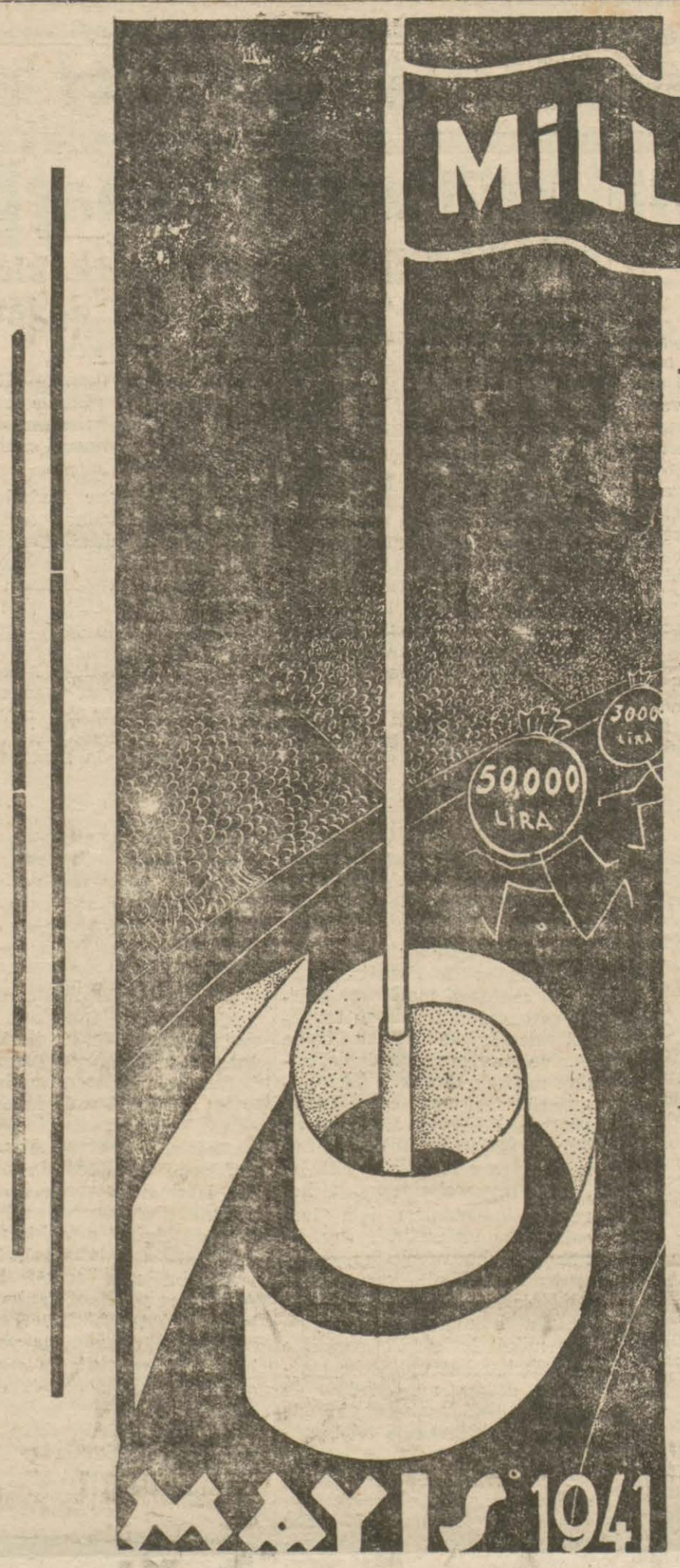

19 Mayıs 1941 Bayramına mahsus fevkalâde piyango plânı

İkramiye Adedi	İkramiye Miktarı Lira	İkramiye Tutarı Lira
1	50.000	50.000
2	10.000	20.000
4	5.000	20.000
30	2.000	60.000
60	1.000	60.000
60	500	30.000
300	100	30.000
3.000	10	30.000
30.000	2	60.000
33.457	Yekûn	360.000

Tam bilet 2 Lira
Yarım bilet 1 Lira

Yanıcı madde alınacak

Ziraat vekâleti ziraî kombinalar kurumu müdürlüğünden

20	Otuz ton dökme motorin
700	Yedi yüz büyük teneke benzin
1491	Bin dört yüz doksan bir büyük teneke petrol

Muhammen bedeli 15.500 lira olan yukarıda cins ve miktarları yazılı üç kalem yanıcı maddeden yalnız bin teneke petrol Sincanköyde ve mütebakisi Gazi istasyonunda vagon teslimi kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Kat'i ihale 20 Mayıs 1941 Salı günü saat on beşde Ziraat Vekâleti binasında merkez satın alma komisyonunda yapılacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 116 lira 25 kuruş muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesika ve tekliflerini ihale günü saat 14 de kadar komisyona vermeleri lâzımdır. (2586 — 3670) 14 - 16 - 18

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedeli 139.798,50 (Yüz otuz dokuz bin yedi yüz doksan sekiz lira elli kuruş) liralık olan kalorifer tesisatı malzemesi 27/6/1941 cuma günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankarada idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 8239,93 (Sekiz bin iki yüz otuz dokuz lira doksan üç kuruş) liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler (200) kuruşa Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (3639)

* * *

Muhammen bedeli (10054) lira 40 kuruş olan 46 kalem muhtelif ilâç (2/6/1941) Pazartesi günü saat (15.30) on beş buçukta Haydarpaşada Gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin (754) lira (8) kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (14.30) on dört otuza kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe ait şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (3798)

İstanbul Vilâyeti Veteriner Müdürlüğünden:

Ziraat Vekâleti namına Kozovada yaptırılacak inekhane için Turhal istasyonunda teslim şartı ile «65» ton çimento satın alınacaktır. Bu çimentoların mahalline teslim muhammen fiyatı «2665» liradır. Taliplerin 17 Mayıs 1941 Cumartesi günü saat 11 de «200» liralık teminat mektubu ile İstanbul vilâyeti Halk Partisi karşısında Veteriner Müdürlüğüne müracaatları ilân olunur. (3806)

İstanbul Elektrik Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden

1 — Muhammen bedeli 7250 lira olan 50.000 parke taşı ve 500 metre bam bordür taşı pazarlık suretile satın alınacaktır.

2 — Pazarlık 21/5/1941 Çarşamba günü saat 15 de Metro hanının 5 inci katında yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat 544 liradır.

4 — İsteklilerin parasız olarak verilmekte olan şartnameleri levazımdan almaları ve kanunî vesikaları ve muvakkat teminatları ile ilân edilen gün ve saatte komisyonda hazır bulunmaları. (3808)

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden

1 — Gümrük kolcuları için 2318 liralık tahsisat dahilinde elbiselik kumaş alınacaktır.

2 — İhalesi 20/5/1941 Salı günü saat 13.30 da yapılacaktır.

3 — Nümune Levazım servisindedir.

4 — İsteklilerin gün ve saatte % 7.50 pey akçelerini Başmüdürlük veznesine yatırmış olarak satın alma komisyonuna müracaatları. (3781)

Debagat ve deri yıkama dolabı satın alınacaktır.

İktisat Vekâletinden:

1 — Şanjmanlı iki tarafa müteharrik, 2X1,30 eb'adında ve bütün teferrüatile birlikte 4 adet debagat, 4 adet deri yıkama dolabı bir debagat ve bir deri yıkama dolabı için lüzumlu transmisyon ve 4 adet beygirlik elektrik motörü kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur. Dolablar, transmisyonlar, motörler ve diğer teferrüat kullanılmamış olacak ihale tarihinden itibaren 4 gün içinde ve anbalâjlı olarak İstanbulda teslim edilecektir.

2 — Bu eşyanın heyeti umumiyesinin muhammen bedeli 8,800 lira olup muvakkat teminatı 660 liradır.

3 — İhale 24/5/941 cumartesi gününü saat 11 de Ankarada Vekâlet binasında toplanacak satınalma komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin muayyen kanûn gün ve saate kadar teminatlarını yatırmaları ve 2490 sayılı kanun hükümleri dairesinde tanzim edecekleri zarfları eksiltme saatinden bir saat evveline kadar komisyona tevdi etmeleri lâzımdır.

4 — Satın alınacak eşya hakkında fazla malûmat almak istiyenler Ankarada İktisat Vekâleti Sanayi Umum müdürlüğüne, İstanbulda Mıntıka İktisat Müdürlüğüne müracaat etmelidirler. (3567)

İstanbul P. T. T. Müdürlüğünden

Osmaniye telsiz binası tamiratı işi keşifnamesi mucibince açık eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 20/5/941 salı günü saat 15 de Büyük Postahane karşısında Valde han ikinci katta 23 numarada Umumî depo muhasebeciliği odasında toplanacak müdürlük alım satım komisyonunda yapılacaktır.

Keşif bedeli 1731 lira 51 kuruş, muvakkat teminat 129 lira 87 kuruştur. Taliplerin keşif ve şartnamelerini görmek ve muvakkat teminatlarını yatırmak üzere çalışma günlerinde Büyük Postahane binası birinci kat idarî kalem levazım kısmına, eksiltme gün ve saatinde en az bir teahhüdün 1000 liralık bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilâyetine müracaatla eksiltme tarihinden beş günleri hariç üç gün evvel ehliyet 942 yılına ait Ticaret Odası vesikası ile muvakkat teminat makbuzu ile birlikte komisyona müracaatları. (3466)

İstanbul Levazım âmirliği satınalma komisyonundan

Müteahhid nam ve hesabına 868.000 adet madeni düğme alınacak. Pazarlıkla eksiltmesi 20/5/941 salı günü saat 14.30 da Tophanede Lv. Amirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır. Nümune ve şartnamesi komisyonda görülür. İlk teminatı 117 lira 18 kuruştur. Taliplerin belli vakitte komisyona gelmeleri. (1147) (3721) 14 - 16 - 18

Valde Bağı Pravantoryom arttırma komisyonundan

Çayır Satışı

Muhammen miktar	Muhammen bedel	Muvakkat teminat	İhale günü
25.000 Kilo	1000 lira	75 Lira	21/5/1941

Müessese arazisinde yetişen çayır otu açık arttırma ile satılacak 21/5/1941 Çarşamba günü saat 15 de ihalesi yapılacaktır.

İsteklilerin şartnameyi görmek üzere her gün Cağaloğlunda kâin yüksek Mektepler Muhasebeciliğine ve şartname ile beraber çayırı görmek üzere mezkûr müesseseye ve isteklilerin teminatları ile beraber muayyen gün ve de sözü geçen muhasebecilikteki satış komisyonuna müracaatları. (3414)

17 MAYIS 1941
Cumartesi
4 üncü Yıl - No. 1089

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İDARE YERİ
Nuruosmaniye, No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
TELEFON: 20795
Her yerde 5 Kuruş

Bir Fransız Milleti Var mıdır?

Fransız milleti kararını daha ziyade geciktiremez ve daha fazla susamaz. Vichy hükûmetinin Suriyede Almanlara karşı gösterdiği zelilâne itaat karşısında Fransız milletinin sukûtu Fransanın mukadderatında meşum bir rol oynayacaktır.

Yazan: Hüseyin Cahid YALÇIN

Almanlar Suriyeyi de harp felâketleri içine atmaktan çekinmediler. Irak hükûmetine yardım için Bağdada Alman tayyareleri Suriye meydanlarını kullanmağa başlayınca, İngilizler de o meydanlardaki düşman tayyarelerini bombardıman etmekte gecikmediler. Dün alman telgrafları Suriye üzerine ilk ateş salvosunun göklerden yağdırıldığını bildiriyordu.

Bu hâdise mahdud ve mahallî bir ehemmiyette kalacak mıdır? Yoksa bütün Suriyeye sirayet edecek midir? Aynı zamanda, Fransa ile İngiltere arasında bir harbe sebebiyet verecek midir? Mantık bakımından, harp alevlerinin bütün Suriyeyi kucaklaması ve İngiltere ile Fransa arasında harp çıkması icap eder. Fakat şimdi devletler mânasız ve mantıksız şekillerle yarım işler görmek yolunu bulmuşlardır. Onun için, Almanlar Suriye topraklarından istifadeyi sadece tayyare meydanlarını kullanmağa hasrettikleri müddetçe, İngilizler Suriyede başka taraflara bomba atmıyabilirler. Fransızlar da kavganın komşuda cereyan ettiğini ve kendi evlerine gelmediğini, yani harbin Fransız mandası altındaki topraklarda, fakat yalnız Almanlarla İngilizler arasında cereyan ederek kendilerini alâkadar eylemediğini söyleyebilirler ve harbe seyirci kalabilirler. Bu garip telâkkinin şimdiye kadar muhtelif misallerini gördük. İtalyanlar Mısırlıların dostu olduklarını ilân ettiler, fakat Mısırdaki İngilizlerle harp etmek için İskenderiyeyi bombardıman etmeğe kalktılar. Mısır hükûmeti bu tecavüzleri kendisine karşı vukua gelmiyormuş gibi karşılamayı tercih etti. Şimdi de Almanlar Mısır topraklarına tecaviz etmiş bir vaziyette bulunuyorlar. Fakat Mısırlılar gene "bize değil, tir inşaallah!„ felsefesiyle kavgaya seyirci kalıyorlar. Binaenaleyh, Fransızların da Suriyede aynı hattı hareketi takip etmeleri akla gelebilir. Fransa Almanya ile birleşerek İngiltereye karşı harp ettiği takdirde mevud yiyecek yardımının kesileceğine dair Amerikadan yükselen ihtar Fransayı böyle bir kaçamak yolu aramağa sevkedebilir.

Fakat mesele ne şekil alırsa alsın, Yakınşarkta bir Suriye meselesinin tahaddüs etmesi büyük kargaşalıkların bir muhakkemesidir ve harbin inkişafı bakımından çok vahim neticelere gebedir. Başlamak istidadını gösteren bu faciada bütün mesuliyet Vichy hükûmetinin üzerine yüklenmekte ve Fransız milleti için çok çetin ve acı bir yeni imtihan hazırlamaktadır. Çünkü bir Fransız milleti var mıdır, yok mudur? sualini sormanın artık sırası geliyor. Vichy hükûmeti şeref ve namusa hürmetsizliği Almanlarla ittifak derecesine vardırdığı gün bütün dünya bu suali irad edecektir ve Fransız milleti için: Ben hâlâ varım, yahut ben bütün mazimi inkâr ettim, bütün tarihimi yırttım ve yok oldum, demek dakikası hûlûl edecektir.

Fransa geçen sene yıkıldığı ve resmî Fransa namına bir hükûmet mütareke imzaladığı zaman, büyük Fransız milletinin uğradığı felâket o kadar müthişdi ki Fransanın henüz pek çok kuvvet unsurları varken mücadeleden çekilmesinden dolayı kendisini muaheze etmeyi kimse düşünmedi. Fransız milleti hakkında beslenen muhabbet ve hürmet Fransız milleti aleyhinde söz söylenmesine mâni oldu. Bütün mesuliyet hükûmeti ele alan ve enerjiden, cesaretten, basiret ve dirayetten mahrumiyet eseri gösteren hizbâ tahmil olundu. Onların korkak ve düşüncesiz hareketlerinden Fransız milleti mes'ul tutulmak istenmedi. General de Gaulle'ün liderliği altında bir Hür Fransanın mücadeleye devamı Fransız milletinin namusunu kurtardığı ilân edildi. Fakat çok teessüf olunur ki bu hareket ümit olunduğu kadar genişlemedi. Vichy hükûmeti zevahiri muhafaza ettiği yani mütarekename şartlarına sadık kalarak Almanlara fazla mümaşat göstermediği müddetçe, doğrudan doğruya Fransız milletine kabahat bulmamak ve "Hür Fransızlar„ ın mücadelelerini kâfi görmek mesleği takip olundu.

Halbuki şimdi iş esaslı surette değişmiş bulunuyor. Laval'in tasarladığı yolda yürüyen amiral Darlan'ın Almanya ile hazırladığı anlaşma Fransız şeref ve haysiyetine en ağır bir tecavüz teşkil ediyor. Bu anlaşmanın gizli maddeleridir ki Almanlara Suriye tayyare meydanlarını açmıştır. Daha hangi kapıları açacağını yakında zaman gösterecektir. Fakat resmî Fransız hükûmetinin hiyaneti sadece bu tayyare meydanlarını Almanyanın emri altına vermeğe inhisar etse bile bu hareket Fransız milletini artık bir söz söylemek vazifesiyle karşılaştıracak kadar vahimdir. Eğer Fransız milleti Vichy hükûmetinin hiyanetine iştirâk ediyor ve Almanlara İngilizler aleyhinde yardım etmek istiyorsa bunu cihan bilmelidir. İstemiyorsa Vichy hükûmetini red ve inkâr etmeli ve namusuna sürülen lekeyi temizlemelidir.

Dünya efkârı umumiyesi Fransız milletinden bir hareket, bir tezahür, bir ses bekliyor. Fransız milleti kararını daha ziyade geciktiremez ve daha fazla susamaz. Vichy hükûmetinin Suriyede Almanlara karşı gösterdiği zelilâne itaat karşısında Fransız milletinin sukûtu Fransanın mukadderatında meşum bir rol oynayacaktır. Fransız milletine karşı çok derin sevgiler ve takdirlerle dolu olan kalblerimiz sızlıya sızlıya bu hakikati kendilerine ihtar etmeğe mecburuz.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Suriyede Alman tayyareleri

Meydanlar İngilizler tarafından bom bardıman edildi

Ankara Radyo Gazetesi

Londra, 16 (a.a.) — B. B. C. Cenubî Suriyedeki tayyare meydanlarına karşı harekât dün başlamıştır. Bir çok Alman tayyaresine hücum edilmiş, bunlardan bir kısmı tahrip olunmuş, bir kısmı da hasara uğratılmıştır.

Suriyenin coğrafi vaziyetini gösterir harita

Almanların Fransayı tazyiki

Bu arada İspanyaya da tazyik arttırılıyor

Londra, 16 (a.a.) — Londra gazeteleri Alman tayyarelerinin Suriyeye inmelerine ve bu hâdisenin Büyük Britanya ile Vichy arasındaki münasebetler üzerin de yapabileceği tesirlere büyük bir ehemmiyet vermektedirler.

Taymis gazetesi şunları yazıyor:

Bu vaziyet şimdiye kadar Vichy hükûmetine karşı takip

(Sonu sayfa 5 sütun 4 de)

Ankarada merasim

Şehitleri kutlulama merasiminde bütün vekiller hazır bulundu

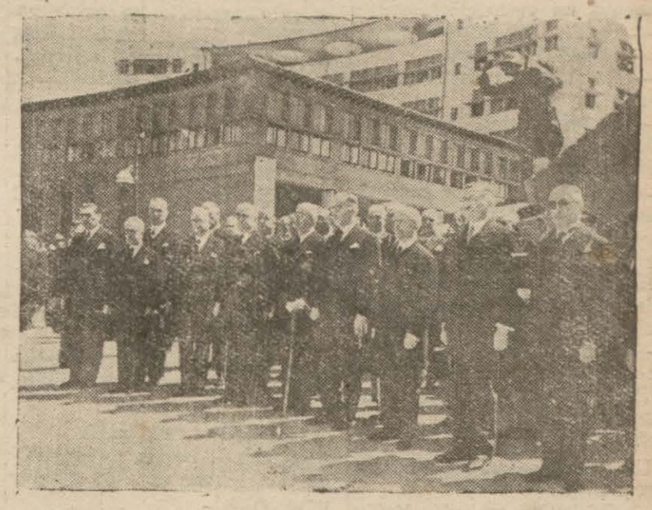

Ankarada Tayyare Şehitleri ihtifali her sene olduğu gibi bu sene de büyük merasimle kutlanmıştır. Bu merasimde başta Meclis Reisi Bay Abdülhalik Renda bulunduğu halde Başvekil ve bütün vekiller de hazır bulunmuşlardır. Resimde Meclis Reisi ve vekiller merasim esnasında görülmektedir.

Suriye - Irak

Suriyeden Irak istikametine geçen kuvvetler var

Londra, 16 (a.a.) — Reuter Ajansının Kahiredeki hususî muhabiri bildiriyor:

Habbaniyeden tayyare ile avdet eden bir İngiliz subayı dün sabah bana verdiği hususî bir mülâkatta şunları söylemiştir:

(Sonu sayfa 5 sütun 3 de)

Roosevelt

Fransız milletine karşı bir hitabede bulundu

Vaşington, 16 (a.a.) — Roosevelt bugün vakit geçirmeden radyo ile Fransızlara hitap ederek demiştir ki:

Fransayı ve müstemleke imparatorluğunu zahiri olarak bırakacak bir ittifakı Fransız hükûmetinin gönül rızası ile ka-

(Sonu sayfa 5 sütun 3 de)

HESS meselesi

İngiliz - Alman menfeatile alâkadar

Rudolf Hese

Londra, 16 (a.a.) — Diplomatik mahfillerden alınan emin haberler, Rudolf Hessin İngiltereye, İngiltere ve Almanya arasında bir uzlaşma sabit fikri ile gelmiş olduğunun tesbitini mümkün kılmaktadır.

Sözlerinden çıkarılan bazı mânaların aksine olarak, Hess, Nazi rejimine ve Hitlerin vesayetine karşı asla isyan etmemiş, fakat sırf iki memleket arasında sulhun yeniden tesisine çalışmak endişesi ile hareket eden "samimî bir Nasyonal - Sosyalist„ olduğunu bildirmiştir.

Hess, İngiliz hava kuvvetle-

(Sonu sayfa 5 sütun 2 de)

Sollum işgal edildi

Kahire, 16 (a.a.)— İngiliz kıtaları, dün, Halfaya geçidini, Müsaid ve Sollumu işgal etmişlerdir.

İspanya tekzip ediyor

Alman orduları bu topraklardan geçmiyecek

Berlin, 16 (a.a.) — Stefani: Alman hükûmetinin, Madrid hükûmetinden, Alman kıtalarının İspanyol arazisinden geçmesi hakkında müsaade istediği hakkındaki şayiaları, salâhiyettar kaynaklardan yalanlamaktadır.

İngiltere - Fransa

Bu son bağlılık pamuk ipliğine bağlıdır

Londra, 16 (a.a.) — Reuter ajansının diplomatik muharriri yazıyor:

Daha iyi bir anlaşma için Almanların ileri sürdükleri şartların Vichy hükûmeti tarafından kabulü üzerine beynelmilel siyasette esas alâka ansızın Suriyeye teveccüh etmiştir. Eden Avam Kamarasındaki beyanatında Alman tayyarelerinin Suriye hava meydanlarına geldiğine ve general Wavelle bundan mütevellit vaziyeti karşılamak üzere icab eden tedbirleri almak için tam salâhiyet verildiğini ifşa eylemiştir. Bu, esasen çok muğlak olan vaziyette çok vahim bir inkişaftır.

Ve bu inkişafın İngilterenin Vichy hakkındaki münasebetlerinde ne tesir yapacağını tasavvur ve derpiş etmek kolay değildir.

Tamamen hukukî bakımdan, Fransa Milletler Cemiyetinden çıktığını tebliğ ettiğine göre, Fransanın Milletler Cemiyeti mandası mucibince Suriyede

(Sonu sayfa 5 sütun 4 de)

Atatürkün Hayatından Yazılmamış Hatıralar

19 Mayıstan evvel

Askerden ziyade politikacı bir adam - Paşanın verdiği söz nerede?

Yazan: *Cevat Abbas Gürer*

— 2 —

Harbiye Nezareti Umumî Levazım Reisi İsmail Hakkı Paşayı Umumî Harpten evvel tanımıştım. Cuma ve bayram vesair merasim günlerinde askerî teşrifat işlerinde de bulunmakta idim.

Bu münasebetle Yemende ayağını kaybetmiş olan müşarünileyhin koluna girerek yardım eder ve yerine götürürdüm.

Böyle başlıyan münasebe-

(Sonu sayfa 6 sütun 1 de)

Operatör M. Kemal Öke tekaüde sevkedildi

Bu münasebetle Gülhane Hastahanesinde büyük merasim yapıldı

Operatör M. Kemalin aske[illegible]den ayrılış merasimi

Memlekete askerlik ve tıp sahasında 31 senelik yorulmak bilmiyen hizmetinden sonra Doktor Profesör M. Kemal Öke askerî yaş haddini doldurmuştur. Değerli profesörün ordudan ayrılması münasebetile dün Gülhane hastahanesinde büyük merasim yapılmıştır. Toplantıda Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdar şehrimizin bütün

(Sonu sayfa 5 sütun 6 da)

RESMÎ HARP TEBLİĞLERİ

İngiliz Resmi Tebliği

Kahire, 16 (a.a.) — Britanya orta şark hava kuvvetleri umumî karargâhının dünkü tebliği:

Sirenaikde, 12/13 Mayıs gecesi, Britanya bombardıman tayyareleri Bingazi üzerinde demiryoluna, askerî karargâha,

(Sonu sayfa 5 sütun 5 de)

HARP VAZİYETİ

Akdeniz ufuklarını saran tehlike

YAZAN:
Emekli General
Kemal Koçer

Mısır sınırlarında muharebeler devam ederken Alman orduları bütün Yunan kıyıları ve Ege üslerinde hâkimiyet temin etti. Visi hükûmetile yapılan anlaşmanın da şimdilik Suriye hava üslerinden istifadeye imkân verdiği anlaşılmaktadır. Bu sayede Alman uçakları Suriye topraklarına konacaklar, Basraya ve Kızıl denize doğru uzanacaklardır.

Suriyenin Beyrut, Şam, Rayak ve Halepte 4 üssü ve

(Sonu sayfa 4 sütun 4 de)

Ankara Radyosu

Yeni ve zengin bir proğram hazırladı

18 Mayıs Pazar gününden itibaren, programlarımızda bazı yenilikler yapmayı düşündük. Şöyle ki:

1 — Gördüğ ü büyük rağbetten şevk alarak, küme musikisine programlarımızda hafta da iki defa yer verdik.

Salı ve cuma akşamları klâsik Türk musikininin en asîl örneklerini tertemiz ve iyi işlenmiş bir tarzda dinliyeceksiniz.

(Sonu sayfa 5 sütun 1 de)

İkramiye kazanan okuyucularımız ikinci listeyi bugün 4 ncü sayfamızda bulacaklardır

BİR HEZİMETİN TARİHÇESİ

Düşmanın ileri hareketi devam ediyor. 17 Mayıs akşamındaki vaziyet

17 Mayıs

Mayısın on altıncı gününü on yediye bağlıyan gece kumandanlık motörize kıt'alar vasıtasile Alman ileri hareketini durdurmak teşebbüsünün tabik mevkiine konulamıyacağını anlamış bulunuyordu. Bu şart-

(Sonu sayfa 4 sütun 6 da)

FIKRA

İki çok süslü fakat hazin bayan

Yazan: Aka Gündüz

Güzel san'atlara çifte atan iki bayan gördüm. İkisi de epeyce okumuşa ve dünya görmüşe benziyordu. Çok süslü olmaları da dünyalıklarının ganice olduğuna delâlet ediyordu. Bu kıratta olanların güzel san'atlar hakkında da fikirleri, ilgileri olması şüphe götürmez değil mi? Değil! götürür.

Sinemada idim. Alman stüyo sunun en güzel filmlerinden biri; Dünyada meşhur Rus musiki üstadı Çaykofskinin hayatı.....

Senaryo pek iyi yazıldığı için tam bir edeyiat eseri. Mükemmel temsil olunduğu için bir sahne eseri. Dekorların fevkalâdeliği itibarile tablolar.. yani resim san'atı. Musiki bütün Çaykofski'nin eserlerinden alındığına göre musiki san'atı.

Görüyorsunuz ya, bir sahne üzerinde edebiyat, sahne, musiki, ve resim hep bir arada. Buna güzel san'atlar hamuru derler.

İşte iki çok süslü, fakat hazin bayan bu güzel san'atlar bûketine tam iki saat, durup dinlenmemecesine çifte attılar.

Ne edebiyatından anladılar, ne resminden çaktılar, ne musikisini dinlediler, ne san'atkârlara ehemmiyet verdiler. Yetmezmiş gibi bir de etrafların - daki duygulu bayanları, bayları taciz ettiler. Neler, neler konuşmadılar ki.....

Köylünün çizmesine güldüler, şehirli madamın şapkasına imrendiler, baloda kadehlerin içindeki şeylerin sahici şarapanya olmadığını iddia ettiler. Önlerindeki bir bayanın sade dikilmiş kibar tayyörü ile eğlendiler. Ne münasipet dediler, Neminazim dediler, ağlanacak yerde güldüler, gülünecek şeye kızdılar, piyes icabı ölen san'atkârın yalandan öldüğünü keşfettiler.

Dedim ya, tam iki saat güzel san'atlara çifte atan iki bayan gördüm. Nihayet dayanamadım, ben onlara burada iki acı söz attım.

İSTANBULDA BİR ÖLÜ ARANIYOR!

ANLATAN : BİR GAZETECİ

— 54 —

— Hacı Bey! kuzum, vücudüm alçıya mı kondu?..

— Hayır!.

— Burası neresi Allah aşkına?..

Hacı Bey tekrar güldü:

— Hastahane!.

— Hastahane mi?.. Beni hastahaneye mi getirdiniz?..

— Tabii!.

— Niçin?..

— Ne olduğunu hatırlamıyor musun?.

— Hatırlıyorum.. evet.. pek mükemmel hatırlıyorum.. Düş - tüğümü hatırlıyorum!. .

— İyi ya!.. Bu, ne mutlu!. Tam şifa bulduğunu gösteri - yor!.. Hamdolsun, kurtuldun!.. Bir şeyin kalmadı artık!.

Hacı Bey sonra yattığım kar yolanın baş tarafına doğru döndü. Orada bulunan birisine:

— Son sayıklamaların iyileşme eseri olduğundan ben de şüphe etmiyordum!.. dedi. Bakınız! tamamile açıldı!.. At - lattı!. .

Genç bir kadın sesi amcama cevap verdi:

— Gözünüz aydın!. Vak'a ikinci olduğu için pek endişe de idik, biliyorsunuz!.. Ne ise, efendim, tebrik ederim!.. Geçmiş olsun!..

Hacı Bey:

— Teşekkür ederim, teşekkür ederim kızım!. dedi. Sizin himmetlerinize çok medyunuz!.

— Estağfurullah.. vazife - miz!.

Kımıldanamadığım için amcamın kiminle konuştuğunu göremiyordum.

— Hacı Bey! Kiminle konu - şuyorsun?.

Diye sordum.

— Senin iyi kalpli ve pek nazik hastabakıcın hemşiremizle!

Gayet sevimli yüzlü genç ve zayıf bir hemşire, hakikaten, karyolanın ucundan önüme doğ ru geldi:

— Geçmiş olsun efendim!. dedi. Bütün hastahaneyi pek korkuttunuz!. Bay doktor bu sabahki muayenede hiçbir şeyiniz kalmadığını, normal halin avdet ettiğini ve açılacağınızı söylemişti.. Bakınız, açıldınız!. Tebrik ederim!.

— Teşekkür ederim efendim..

— Bir şeye ihtiyacınız var mı?..

— Hayır, teşekkür ederim!. hiç bir şeye ihtiyacım yok..

— O halde bana müsaade ediniz!.. Öbür hastalarımıza da bakayım!..

— Buyurun, rica ederim!.

Genç kadın amcamı hafif bir baş eğmesile selâmlıyarak çıktı.

O vakit baş ucumdaki iskemleyi çekip yanıbaşıma oturan Hacı Beyin yüzüne şaşkın şaşkın bakarak sordum:

— Hacı Bey!..

— Söyle!.

— Başım sarılı mı?..

— Hayır!..

— Fakat kımıldanamıyo - rum!..

— Kımıldanamıyor musun?. Zarar yok.. Asap daha normal değil de ondan!..

— Asabım mı?. Asabıma ne oldu ki?..

— Merak edecek birşey yok!. Yahut, kalmadı oğlum!. Korkma!.

Yatakta tekrar kımıldanmak istedim.

Fakat kaskatı vücudümü yerinden oynatmak mümkün ol - muyordu. O vakit dehşetle sordum:

— Hacı Bey!. Oh! Düştüğüm zaman bir yerim mi kırıldı acaba?.. Vücudümü kımıldatamıyorum!.

— Merak etme!.. Kırılan mırılan birşey yok!. Nafile yere heyecanlanma!.. Sana her şey geçti diyorum!.. Tehlikeyi at - lattın! Tamamile iyi olduğuna eminim!. Fakat, tabii, henüz vücudün tamamile açılmaz.. Ansefalit letarjik böyledir!..

— Ansefalit letarjik mi?.

— Evet!.

— Oh!..

— Niye telâş ettin!..

— Bu uyku hastalığı değil mi?..

— Evet!.

— Ben asefalit letarjik mi geçirdim?.

— Evet ama.. hafif!.

— Hafif mi?.

— Hafif ya!. Hem de çok hafif!. E... Bu günle tamam on dört günde geçirdin!..

— On dört gün mü?.

— Evet!. Bugün on dördüncü gün!.. Tam on dört gündür uyuyordun!..

— On dört gündür uyuyor muydum?.

— Evet!. Bu, maazallah, umumî bir felçle ve fena bir şekilde bitebilirdi!. Halbuki bak!.. Maşallah tamamile iyisin!.. De mek bu gayet hafif bir letarji hali idi ki, ben esasen bu fikir de idim!.. Bu seninki ağır bir letarjik kriziydi! Hattâ ben bunun ansefalit olduğunu da kabul etmiyorum ya!.. Senin doktorlar bunda ısrar ettiler!. Hal buki bu tam ârazlı uyku hastalığı değil!. Sadece basit bir letarji!. Sürekli ve devamlı bir uyku.. o kadar!..

— Fakat...

— Ne fakati?..

— Ben letarjiye yakalandım demek öyle mi?..

— Evet!. Şiddetli düşmelerde dimağın merkezleri böyle muvakkat bir felce uğrıyabi - lirler, bu da devamlı bir uyku halinde tezahür eder!.. Mümkün birşey!.. Bu olabilir!.

— Demek...

— Ne demek?.

— Bahtasorun hali aynen bende de oldu, öyle mi?.

— İşittin ya, hastabakıcı hastahanede ikinci vak'a dedi!.. İkincisi sen!.

— Birincisi?

— İşte Bahtasor ya!..

— Bahtasor mu?.. O.. o da hâlâ uyuyor mu?.

— Hayır!. Fakat... Bence i - kisi ayni vak'a addedilemez!.. Bahtasor'unki bir nevi Dang hastalığı idi. Seninki de uyku hali.. Fakat sadece letarjik bir vak'a!..

Maamafih çok korkuttun bi - zi, çapkın herif!.. 14 gündür dokuz doğurduk!..

— Calibe nerede?.

Hacı Bey birdenbire güldü:

— Şimdi tamamile iyi oldu - ğunu daha emniyetle anlıyo - rum! dedi. Çünkü normal delikanlılara hâkim hissiyat başladı!..

— Calibe nerede kuzum?..

— Calibe mi?. Fakat bilmem, Her halde gelir!.. Bugün gel - mesi lâzım!.. Doktorlardan senin bugün açılacağını öğren - miştim..

— Hacı Bey!.. Allah aşkına.. eğer benim senin telkin etmeye çalıştığın şekilde değil, hakika ten tam normal bir iyiliğe gelmemi istiyorsan, bana.. bana bu on dört gün içinde ne oldu, onları gayet açık bildir!.. Sana yalvarırım bunun için!. Takdir edersin ki bunları öğrenmeğe muhtacım!..

— Ne öğrenmek istiyorsun?.

— Calibe hayatta mı?.

— Tabii!.

— Doğru söyle! Şeref ve namusun üzerine doğru söyle!.

— Saçmalamasan a, a canım! Yalan söylemek için bir sebep yok!.. Sana yemin ederim ki Calibe hayatta, sıhhat ve âfiyette.. Hem de nerede ise gelir!. Mutlaka gelecektir. Belki şimdi gelir görürsün!.. Hem neden güphe ediyorsun bundan anlıyamıyorum!..

— Ben hastalanmadan evvel seni onun yanında bıraktığım zaman rahatsızdı!.

— Evet ama, alelâde bir grip idi o.. geçti gitti tabii!..

— Sen onu nezaret altına alacaktın... Son muhaveremizi hatırlıyorsun değil mi?..

— Tabii, tamamile! ..

(Arkası var)

Yeni Sabah

ABONE BEDELİ

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Krş.	2700 Krş.
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

17 Mayıs 1941 CUMARTESİ
20 Rebiülâhir 1360
4 Mayıs 1357
Gün 137, Ay 5, Yıl 941 - Hızır 1

Güneş	Öğle	İkindi	
9.20	4.49	8.46	Ezani
4.41	12.10	16.07	Vasati
Akşam	Yatsı	İmsak	
12.10	1.51	7.15	Ezani
19.21	21.12	2.36	Vasati

DİKKAT

«Yeni Sabah» a gönderilen yazılar ve evrak negredilsin edilmesin iade olunmaz ve bunların kaybolmasından dolayı hiç bir mesuliyet kabul edilmez.

ŞEHİR HABERLERİ

Çocuk Kampları

Maarif müdürlüğü ve yardım seven bayanlar cemiyeti çocuklar için kamplar tesis ediyorlar

İstanbul Maarif Müdürlüğü her sene yaz mevsiminde açılan ve çok büyük rağbet göre (Çocuk kampları) için bu sene daha geniş bir program hazırlamıştır.

Maarif Müdürlüğünün hazırladığı proğrama nazaran bu sene çocuk kamplarının açılış tarihi 9 haziran olarak tesbit olunmuştur. Kamplar, Kızıltoprak, Kartal ve Bartında tesis olunacak ve her biri asgari bin talebenin her nevi ihtiyacını temin edecek şekilde organize edilecektir .

Kamplara tam ücretli, tenzilâth ve ücretsiz olarak üç sınıf talebe alınacaktır. Kampların normal ve tam ücreti ayda (20) liradır.

Fakat kamplara iştirâk edecek küçük esnaf erbabının çocuklarından 17, memur çocuklarından 15, muallim çocuklarından 14, ve kampa iştirâk edecek en aşağı iki kardeşin her birinden 12 şer lira alınacaktır.

Babaları askerde bulunan ve ya ölü bulunmakla beraber ailelerinin vaziyeti kamp ücreti veremiyecek kabiliyette bulunan çocuklarla ana ve babası olmıyan çocuklar kamplara bedava iştirâk edeceklerdir.

Maarif müdürlüğü Bartında açılacak kamp ücretini, Kartal ve Kızıltoprakta açılacak olan kampların ücretinden 8 lira noksaniyle 12 lira olarak tesbit etmiştir.

Kamplara talebe kaydına yakında başlanacaktır.

Çocuk bahçeleri

Maarif Müdürlüğü, aileleri tarafından kamplara gönderil - meyen ilkokul çağındaki çocukların tatil mevsimini iyi bir şekilde geçirmelerini temin etmek maksadiyle şehrin muhtelif yerlerinde bulunan ilk okullar da çocuk bahçeleri tesis etmiştir.

Bu bahçelere gelecek muhitin ilk tahsil çağındaki çocukları nöbetçi öğretmenlerin nezareti altında oyun oynayacaklar ve bu mekteplerdeki kütüphanelerden istifade ederek çocuk kitabı, roman, ve hikâyeleri okuyacak, ayni zamanda, kendilerine nöbetçi öğretmenler tarafından ders te verilecektir.

Çocuk bahçesi açılacak mekteplerin listesini aşağıda veriyoruz:

Kadirgada 3, Topkapıda 34, Karagümrükte 27, Üsküdarda 19, Kasımpaşada 10, Beyazıtta 5, Beşiktaşta 19, Kadıköy Yeldeğirmeninde 35 inci ilk okullar.

Yardım sever Bayanların teşebbüsleri

Diğer taraftan Yardım Sever Bayanlar Cemiyeti, İstanbul merkezi heyeti idaresi de dün yaptığı bir toplantı da babaları askerde ve anaları da muayyen bir işde çalışan çocukların himayesi ve bakımı için alınacak tedbirleri müzakere etmiştir.

Yardım Sever Bayanlar ilk iş olarak 2000 çocuğun bakımını temin edecek bir kamp teşkil edeceklerdir. Bu hususta İstanbul Maarif Müdürlüğünün teşkil ettiği kamplar örnek tutulacak ve Maarif Müdürlüğiyle bu hususta teşriki mesai edilecektir.

İstanbulu terkedenler

Dün Ankara vapuru son yolcuları nakletti

Kendi arzuları ile İstanbulu terketmek istiyenlerin denizyolu ile ve meccanî surette nakilleri bitmiştir.

Marmara ve Ege mıntakasına gidecek olan İstanbulluların son kafilesi, evvelki gün Kadeş vapuru ile limanımızdan hareket etmişti. Dün de Karadenize son kafile gitmiştir. Dünkü sonuncu Karadeniz kafilesini Ankara vapuru götürmüştür. Ankara, limanımızdan saat 18 de hareket etmiştir. Gemi, Ordu vilâyetinden itibaren Pazara kadar 13 iskeleye uğrayıp meccanî yolcu bırakacaktır. Gerek iskelelerin çokluğu, gerekse evâtlarının imtihanları biten ailelerin son kafileye yetişmek arzuları daha sabahtan itibaren (Ankara) yı hissedilir bir tehacüm karşısında bırakmıştır. Ellerinde meccanî bilet olduğu hal de herhangi sebeplerle müret - tep kafileye yetişemiyenler, posta nakil vasıtaları ile gönderileceklerdir.

Ankara vapurunun dünkü mürettebi 4611 kişi idi.

Tren yoluyla nakliyat, 18 Mayısta bitecektir.

Çürük malzeme ile yapılan inşaat

İstanbul belediyesine yapılan şikâyetler ve ihbarlardan şehrimizde yapılan yeni inşaatta son zamanlarda bilhassa çürük malzeme kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Bu vaziyet karşısında belediye inşaatı yeni bitmiş olan bir çok binaları ve inşa halinde bulunan binaları esaslı bir tetkike tâbi tutmuştur. Çürük malzeme ile inşa edilen bir çok binaların kalfaları ve sahipleri istiövap olunmuş ve bu binalara ruhsat - name veren belediye fen memurları hakkında takibat yapılmasına başlanmıştır.

Belediye bundan sonra inşaatı esaslı bir kontrole tâbi tutacaktır .

Naci Sadullah beraet etti

Bundan bir müddet evvel hamiyetli tüccarlarımız tarafından ordumuza 50 bin kilo tütün hediye olunmuştu. Fakat İnhisarlar İdaresi Umum Müdürlüğü, bu tütünleri cigara haline sokmak için, çok yüksek bir ücret istemişti.

Muharrir Naci Sadullah tarafından İnhisarlar İdaresi Umum Müdürlüğünün bu hareketi hakkında yazılan tenkidkâr yazılar, hakaret sayılmıştı.

Ayrıca, müddeiumumilik de, ayni yazıları, "halkı kanunlar aleyhine tahrik,, mahiyetinde bulmuştu. Ve bu yüzden, gerek İnhisarlar Umum Müdürlüğü, gerek müddeiumumilik tarafından, arkadaşımız Naci Sadullah aleyhine iki dava ikame olunmuştu .Altı buçuk aydan fazla süren bu iki dava, ehli vukuf heyetlerine havale olunmuştu. Ehli vukuflar tarafından verilen raporlar, müttefiken, edebi mahiyette gördükleri o yazıların iddia olunan şekillerdeki suçları ihtiva etmediğini bildirmişlerdi. Dün, bu davanın kararı bildirilmiş, ve arkadaşımız Naci Sadullah beraet etmiştir.

Belediye büdçesi Ankaradan geldi

İstanbul belediyesinin 941 malî yılına ait bütçesi Dahiliye Vekâleti ve müteakiben Heyeti Vekile tarafından tasdik olunmuştur. Bütçede bu sene yol tahsisatı oldukça mühim bir meblâğ tutmaktadır.

Altın fiyatları

Altın fiyatları düşmeğe başlamıştır. Dün, bir altının fiyatı 27 lira idi. Bundan evvel bazı günlerde bir altının 28,50 liraya ya kadar çıktığı görülmüştür.

Yerli Nişadır fiyatları

Bunların indirilmesine çalışılıyor

Yerli nişadır imalâtına devam olunmaktadır. Şimdiye kadar elde edilen malûmata nazaran yerli nişadırın kilosu 150 kuruşa malolmaktadır. Halbuki hariçten gelen nişadırın kilosunun 30 kuruşa malolduğu öğrenilmiştir.

Fiyat mürakabe bürosu, alâkadarlarla temasa geçerek yerli nişadırın maliyet fiyatının daha ucuza malolup olamıyacağını sormuştur.

Bilindiği gibi yerli nişadırı yapmak üzere Karabük demir ve çelik fabrikalarının sülfat d'Aleminyüm vermesi lâzımdır. Bu maddenin fiyatı etrafında tetkikler yapılmaktadır.

BELEDİYEDE

Üsküdar meydanının tanzimi

Belediye reis muavini Lûtfi Aksoyun riyaseti altında bir heyet dün sabah Üsküdar meydanına giderek, meydana verilecek şekil hakkında tetkiklerde bulunmuştur.

Heyete Üsküdarda, Üsküdar ve Havalisi Halk Tramvayları müdürü Feridun Manyas ta iştirâk etmiştir.

Meydanın asfalt inşaatı ya - kında ihale olunacaktır. Diğer taraftan bu inşaata hazırlık olmak üzere tramvay hatlarında baz ıtadilât yapılacaktır. Bu tadilâta ait hazırlık ve masraflar Üsküdar Tramvay şirketine ait olacaktır.

Dünkü tetkikat esnasında Üsküdar meydanında tesis olunacak Arkeolojik parkın sahası ve buraya konulacak tarihî eserler de tesbit olunmuştur .

Pil geldi

Son zamanlarda piyasaya hariçten kuru cep pilleri gelmiştir. Fiyat mürakabe bürosu, bu pillerin satış fiyatlarını tetkik etmektedir.

Hem ziyaret, hem ticaret

Çikolata almaya gitmişlerken iki konyak şişesini aşırmışlar

Dün birinci Sulh Ceza mahkemesine bir hırsızlık cürmü meşhudu geldi. Bu görülen davada suçlulardan biri 18 yaşlarında Kadir Rifat ve diğeri 16 yaşlarındaki Ömer Faruk adında iki gençti.

Yaptıkları hırsızlık üzerine cürmü meşhuda verilen bu iki delikanlının muhakemeleri safahatına bakılacak olursa yaptıkları iş hem ziyaret, hem de ticaret gibi bir şeydi.

Hâdiseyi okuyucularımıza da kısaca anlatalım:

Satmak üzere Tahtakalede "Hayat,, karamelâsı almak için bir fabrikaya giden bu iki genç bir aralık kimsenin bulunmadığından bilistifade kenarda sıra sıra duran konyak şişelerinden birer adet aşırıp hemen savuşmak isterlerken yakalanmışlardır.

Dünkü yapılan muhakemelerinde bunlardan biri diyordu ki:

— Efendim, üşüyorduk. Isınmak için aldık, cebimize koyduk. Nasıl olsa öderdik parasını.

Bu açık itirafa karşı riyaset makamı her iki genci de muhakemelerinin gayri mevkufen görülmesi için serbest bıraktı.

Fakat şurası muhakkak ki.. Bu ana kadar analarından em dikleri süt burunlarından geldiği için yaptıklarına da yapacaklarına da bin kere pişman olmuşlardır kanaatindeyiz.

Gümrüklerdeki Japon iplikleri ithal ediliyor

Son zamanlarda japonyadan memleketimize bilhassa şehrimize gelen muhacirlerin yanlarında getirdikleri mühim miktardaki ipekli ve sair manifatura eşyası gümrük antrepolarında beklemekte idi.

Bu mallar arasında piyasanın bilhassa ipekli ihtiyacını karşılayacak miktarda parfiler bulunduğu öğrenilmiştir. Gümrükler Başmüdürlüğü japonya menşeli olup muhacirlere ait bulunan bu manifatura eşyasının ithaline dair alâkadarlardan malûmat istemiştir.

Verilen malûmata göre mevzuubahis japon malları sahipleri tarafından ithal edilecek, fakat fiyatlarını, fiyat mürakabe bürosu tayin edecektir. Mallar bu tayin edilen fiyatlar dahilinde piyasada satılabilecektir .

Çöp fırınları

İstanbul belediyesi şehrimizde inşa olunacak çöp fırınlarına ait şartnameleri hazırlamıştır. Bu hususta belediye bütçesinde 57 bin liralık tahsisat vardır. Bu tahsisat kâfi gelmediği takdirde bütçede münakasa yoliyle yeni tahsisat alınacaktır.

Belediye ayrıca şehrimizde çöp aktarma istasyonları da tesis edecektir .

Bir hezimetin tarihçesi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

lar dahilinde birinci ve doku - zuncu Fransız ordularının evvelâ (Oise - Sambre) hattına çekilmeleri ve şayet bu hatta da tutunabilirlerse (Valenciennes - Saint Quentin) de mevzi almaları icap ediyordu. Bu suretle dokuzuncu ordu simalden cenuba doğru, sağ kanadını altıncı orduya istinat ettirmek suretile, cebi kapamış olacaktı.

Düşman ileri hareketi devam ediyor

Binaenaleyh 17 mayıs sabahından itibaren General (Giraud) müdafaa tertibatını (Sambre) ve (Oise) ırmaklarına çekti. Fakat düşmanın şiddetli ve çetin ileri hareketlerini de hesaba katmak lâzımdı. Zira Almanlar yalnız bu hattı (Perlaimont ve (Landercies) noktalarından geçmekle kalmamışlar, hattâ (Rohain)e kadar ileri lemeğe bile muvaffak olmuşlardı.

Vakâ düşman (Cateau) da birinci Fransız motörize fırkasile karşılaşmışlardı. Lâkin daha cenupta düşman (Guise) noktasında (Oise) ırmağına kadar varıp dayanmıştı.

17 mayıs akşamı Fransız kumandanlığı vaziyetin ne şekil almış olduğunu iyice bilemiyordu. İki taraf harekâtının hususle getirdiği girdibatlar ve kargaşalıklar arasında birinci ve dördüncü şimalî Afrika fırkaları (Maubeuge) un sarkında faik düşman kuvvetlerine karşı hâlâ kahramanca harp etmekte idiler.

Cebin diğer cephesinde, cenup cephesinde Fransız müdafaa ve durdurma hattı sağlamlaşıyordu. Filvaki (Aisne) üzerinde (Attigny) den (Ailette) kanalına kadar olan mesafeyi üç Fransız fırkası kuvvetli bir surette müdafaa ediyordu. Sonra da daha sol tarafta, 23 üncü fırka (Oise nehrini (Somme) nehrine (Crozat) kanalının inıtidadınca birleştirmiş oluyordu.

Gaulle'ün de kahramanlığı

Cebin dibinde düşman (Marle) istikametine doğru ileri hareketinde devam etmişti. Bu suretle bir düşman kolu cüretkârane bir ileri hareketle (Soissonnais) yi çerçeveleyen yaylâya kadar nüfuz etmiş bulunuyordu. (de Gaulle) grupuna mensup hücum arabaları şafakla beraber (Notre - Dame - de Liesse) mıntakasında hücuma geçtiler ve öğle üzeri (Montcornet ye vararak akşama kadar bu mevkii muhafaza ettiler ve bu suretle düşmanın dümdar kıt'aları arasında kargaşalıklar ve intizamsızlıklar husule getirdiler.

(Arkası var)

OKUYUCU DİYOR Kİ:

Ücretli memurlar meselesi

21 Mart 941 tarihli gazetenizde (ücretli memurlar için çok mühim bir karar) ünvanlı yazıyı okudum. Bu yazıdaki ücretli memurların yalnız iktisadî teşekküllere münhasır olduğunu anlayınca inkisarı hayale uğradım.

Türk camiası içinde devlet işlerinde çalışan ve memurin kanununun birinci maddesinde gösterildiği üzere memurin sicilinde mukayyet olan ücretli memurlar; diğer maaşlı memurlar gibi ayni maksat ve gaye için devlet hizmetinde vazife görmektedirler.

Buna mukabil ücretli memurların bilhassa ihtiyarlık günlerini her ücretli memur hatırladıkça derin, derin düşüneceği karanlık bir nokta - dır.

Bugün ben de artık bu demleri yakınen duymaktayım. Kalemi tutan elimin titrediği, ve kafamın yaşın tesiriyle vazifeme kifayet etmediği günlerde gene çalışmak ıstırarında kalacağım.

Maaşlı memurlar gibi devlet işlerinde çalışan, devlet hazinesinden para alan, Türk kafa kâğıdını taşıyan ücretli memurların maaşlı memurlar hakkında cari kanunlardan istifade etmemesi ücretli memurları yeise ve nevmidiye düşürmektedir.

20 senedenberi ücretle çalışmaktayım. Devlet camiasında vazife gören bütün memurların tek hakka sahip olmaları yalnız bizleri değil, bizim çocuklarımızı da sürünmekten kurtaracaktır.

Her işi kat'iyetle başaran yüksek cümhuriyet hükümetimizin pek yakında bunu da halledeceğine ümitvar olarak intizar etmekte olduğumu arzeylerim.

Tavşanlıdan:
Fuat Andiç

Sürp Agop

Sahasının imar plânları hazırlandı

Belediye İmar Müdürlüğü, Sürp Agop mezarlığının imar plânlarına ait üç esaslı proje hazırlamıştır. Bu projeler şehircilik mütehassısı Prosta arzolunmuş ve Prost tarafından tetkik ve muvafık görülmüştür. Projeler yakında Vali ve Belediye Reisi Doktor Lûtfi Kırdara verilecek ve onun tasvibinden sonra tatbik olunacaktır.

Sürp Agop mezarlığında inşaat sahası olarak tespit olunan yerler, Dağcılık klübünden itibaren Sipahi Ocağına kadar imtidat etmektedir.

Belediye bu sahanın plânlarını tamamen tesbit ettikten sonra inşaat yapmak istiyenlere satacaktır. Yalnız burada yapılacak inşaat bazı kayıtlara tâbi olacak, meselâ 6 kattan yüksek apartmanlara müsaade olunmıyacaktır.

Polis mektebi mezunları

İstanbul Polis Mektebinin 54 üncü devre mezunları 20 Mayısta saat 10.30 da Taksim Cümhuriyet âbidesine merasim le çelenk koyacaklardır.

Ayni gün saat 16 da mektepteki polis şehitleri anıtında diploma ve mükâfat tevzii merasimi yapılacaktır. Ayni zamanda Perapalas hâdisesinde şehit olan iki polis memurunun isimleri âbideye talik olunacaktır.

TEŞEKKÜR

Yüksek Deniz Ticaret mektebi üçüncü sınıf talebelerinden, merhum Sadıkzade Hüseyin Kaptanın küçük oğlu sevgili kardeşimiz Sedat Sadıkoğlunun 18 yaşında aramızdan ebediyen ayrılması münasebetile telâfisi kabil olmıyan büyük keder ve acılarımıza, gerek bizzat gelmek gerekse telgrafla iştirak etmek lûtfunda bulunanlar ile Yüksek Deniz Ticaret mektebi idare heyetine ve merhumun çok sevdiği arkadaşlarına ve Deniz Gedikli orta okulu talebelerine derin saygı ve teşekkürlerimizi arzederiz.

Merhumun ağabeyileri:
Rıza, Aslan ve Sadık Sadıkoğlu

...omitacı Aşkı

Yazan: MURAD SERTOĞLU

...naya her kapalı kapı sanki birden ...e açılacak ve mülâzim Cevdetin sert yüzü ile karşılaşacakmış ibi geliyordu

Tefrika No. 21

...na içeriye girmeğe karar ...ti. Kapıyı iyice açtı ve ...ğa dahil oldu. Yavaş ya... yürüyerek mutfak kapısına ...ştı. Bu kapı da kilitil de...

...ir ufak bir sofaya dahil ...u. Bir tarafta üst kata ...r merdiven, diğer taraf ...kak kapısı görülüyordu. ... olarak sokak kapısı... yürüdü. Kapıyı muа... ...i zaman dışarıdan ... olduğunu gördü. Bu ... verdi. Demek ki ev... ...e yoktu.

...mertebe ses çıkar... ...iyenleri çıktı. Kal... ...şekilde vuruyordu. ...senin olmadığını ...çinde sanki bir... ...e karşılacakmış ...n vardı. Kapalı ...ki birdenbire a... ...lâzım Cevdetle ...k gibi geliyordu. ...ı muayene etti... ...ın da açık ol... ...flk girdiği oda ...i. Odanın orta... ...masa duruyor... ...erine muşamba ...anda küçük bir ...yordu.

...atak odası idi. ...nda bir karyo... ...karyolanın ya... ...komodin ve üze... ...kitap duruyor... ...inç zabit uyu... ...umayı seviyor... ...karşısında bir ...ki ince bir ha... ...muhteviyatını ...Bir de duvarda ...süslü bir kı...

...lerinde taktığı ...idü. ...de asker el... ...kalpaklar ve ...dolu idi.

...da hiç bir şe... ...rmemeğe son ...rek çıktı. Ü... ...abitin misafir ...acaktı. Oda... ...aki bir kon... ...da büyük bir ...du. Konsolun ...eski lâmbalar ...t. Yerde gü... ...afta geniş kol

...le bir çok ki... ...yazılı kâğıt... ...nna bunları ...Arap harfle... ...için bir şey ...yi türkçe ko... ...ruma yazma ...bilir bunlar ...u?

...ni açmak is... ...nin kilitli ol... ...unun üzerine ...erindeki ki... ...karıştırma...

...mana kadar ...ir şey nazarı ...Masanın bir ...ettirilmiş u... ...yordu. Resmi ...ncak on iki, ...er bir kız ço... ...da da acemi ...e bir yazı ile ...tı.

...tetkik etti. ...detin kızına ...acaba Cev... ...idi? Cevdet ...bitmiyordu ...pek genç gö... ...a bile bu ka... ...bilir mi idi? ...alde bu kü... ...kız kardesi ...na kuvvetli

...etmek mak... ...ını oturdu ...adı:

...ver mişlerdi. ...vde yaşıyan ...vurmak.

...var mı idi? ...nemesi lâ... ...mita buna ...kendisi bu ...unu yapa... ...burdu. Son... ...alki derhal ...ki de daha ...ine görerek

türlü işkencelere maruz bırakılacaktı.

Fakat o daha evvel karar vermişti. Buna hedef olmamak için Cevdeti öldürdükten sonra tabancanın son kurşununu kendi kalbine sıkacaktı.

Kim bilir bu ne heyecanlı bir ân olacaktı. Cevdet kanlar içinde yerde upuzun yatacak, kendisi de biraz ötede ölmüş bulunacaktı. Halk etrafa birikecek feryatlar, bağrışlar, zaptiyelerin kılıç ve tüfek sesleri etrafı alacak. Sonra kendisini yerden kaldırarak karakola götürecekler, orada bir doktor muayene edecek, tok bir sesle "ölmüş tür!,, kararını verecek. Nihayet hüviyetini tesbit için alakona - cak, belki de halka teşhir edilecek. Neticede bu anlaşıldıktan sonra gömülmek üzere kiliseye tevdi olunacak. Kara sakallı papaz baba Boris bir dua okuyacak ve kara bir tabuta konan cesedini dört hademe Bulgar mezarlığına götürerek orada kara bir çukurun içine bırakacaklardı.

Annaya öyle geliyordu ki, sanki o, bütün bu işler olup biterken her şeyi bilecek, her şeyin farkında olacaktı.

Kim bilir onun bu ölüm haberi etrafa nasıl yayılacaktı? Arkadaşları, tanıdıkları onun ölümünü duydukları zaman ne diyecekler, hakkında ne düşüneceklerdi.

Ya Dimo? Acaba o da kız kardeşinin, küçük Annanın kendisinin intikamını almak uğrunda hayatını verdiğini öğrenecek mi idi? Eğer hayatta bulunursa, bu ona kim bilir ayni zamanda ne kadar büyük acı ve ne kadar büyük iftihar verecekti?

Komita da mutlaka bir içtimaında kendisinin bu kahramanlığını ve cesaretini tazimle yad edecek, namına hürmeten bir dakika susulacak ve Sofya kiliseleri ruhunun istirahati için âyin yapacaklardı.

(Arkası var)

Her Sabah

Yeni bir harp arifesinde

Habbaniye meydanı baskını, Basraya İngiliz kıt'alarının akını derken Alman tayyarelerinin ve tayyarecilerinin Suriye ve Irakta görünmeleri harp kıvılcımını Suriyeye de sıçratmak istidadını göstermeğe başladı.

Hattâ (B. B. C.) nin bir Londra haberi cenubî Suriyedeki tayyare meydanlarına karşı harekâtın başlamış olduğunu bile bildirmektedir.

Demek oluyor ki cenup hudutlarımızdan bir adım ötesindeki ülkeler artık birer harp meydanı haline gelmek üzeredirler.

Biribirlerile boğuşan insanların birer cehenneme çevirdikleri muharip kıtaların çepeçevre çevirdiği aziz Türkiyemiz sulh içinde kendi yağile kavrulmak, kimseden hiç bir şey istememekle beraber kimsenin de kendisinden hiç bir şey istememesi şartile bir sulh ve müsalemet âmili olarak yaşamak emelindedir.

Lâkin şurasını derhal ilâve edelim ki sulhçüyüz demek her ne pahasına olursa olsun harbe girmek istemiyoruz demek değildir. Etrafımızı çerçeveliyen kudurmuş ve a z g ı n bir harp dünyası bizi ne yıldırır, ne de sindirir. Barut kokusu ve silâh şakırtısı Türkün burnunun ve kulağının ezelden beri âşinası olduğu şeylerdir. Vaziyetin nezaketini tamamile müdrikiz ve icap eden tedbirleri de almışızdır. Bugün silâhımız elimizde ve parmağımız tetikte olanı biteni seyretmekteyiz.

Kalbimiz rahat, vicdanımız müsterihtir. Kimseye düşmanlığımız yoktur ve herkesin dostluk teminatına inanırız, fişeği sürülü ve kasaturası takılı silâhımızı elden bırakmamak, etrafımızda olup bitenleri bir saniye gözden kaçırmamak şartile.

Millî şerefimiz, vatanî menfaatlerimiz bahis mevzuu oldu mu düşmanın gırtlağına atılmakta bir saniye tereddüd hatır ve hayalimizden bile geçmez.

Hülâsa sulhü severiz, fakat şerefimize, haysiyetimize daha fazla merbutuz; harbi istemeyiz. Lâkin icabında en kanlısından bile pervamız yoktur.

Her zaman başlarımız dik, göğüslerimiz kabarıktır ve Tanrı şahittir ki kimsenin malında, canında ve toprağında aslâ gözümüz olmadı.

Buna rağmen harp gelip kapımıza çatarsa?...

Bu suale her Türk vatandaşı şu cevabı verir: "O takdirde de yirmi milyon insanın öldürmeyi ve ölmeyi nasıl bildiğini bütün cihan görecektir...

A. Cemaleddin Saraçoğlu

FELSEFE ve EDEBİYAT

(Estetik) henüz bir (İlim) değil, bir Felsefedir. (Felsefe) de ve (San'at) ta (Sübjektivizm) in esas akidesi ve şekli nedir?.

YAZAN:
FİLOZOF RIZA TEVFİK

— 24 —

Bu bahsimizin başlangıcında arzetmiştim ki, (estetik), sahih ve sabit bir ilim olmaktan ziyade, hususî bir felsefedir; güzel san'atların felsefesidir. Bu haysiyet ile umumî felsefenin bir şubesi sayılır. Her halde estetik bahislerinin müzakere ve münakaşası esnasında kullanılan başlıca ıstılahat, doğrudan doğruya felsefeden alınmıştır. Vakıâ güzel san'atlara müteallik olan meseleleri tecrübe sahasında tahlil ve halletmeğe çalışan birçok mütehassıs âlimler bu asırda, bu uğurda bir büyük himmet sarfediyorlar ki, cidden takdire müstahaktır; çünkü bir sürü mütenakız, keyfî ve şahsî faraziyelerden henüz kurtulamamış bulunan (estetik)i sağlam ve kanunları sabit bir ilim şekline koymağa çalışıyorlar. Hususa İngilizler ve Amerikalılar bu tecrübe taraftarlığında herkesten ziyade gayret ibraz etmektedirler. Zamanımızda her türlü hâdisatı tecrübe usulüne tevfik ile tatbik etmek umumen kabul edilmiş bir (metod) dur. Lâkin benim zannıma göre - pek karışık ve pek kaypak ve gayri maddî hâdisatı vicdaniyenin gizli sebeplerini aramak ve bulup tayin etmek çok güç bir iştir; kolay olsa bile manevî ve vicdanî (âmiller facteurs) fizik ve mekanik hâdiselerindeki âmiller gibi gözle görülür, el ile tutulur, ölçülür, tartılır şeylerden değildir ki, kemmiyet üzere (yani adetle kıymetini tayin ederek!) takdiri mümkün olabilsin!.. Meselâ fizikte olduğu gibi: [biz evimizi tenvir için ayda yirmi iki (kilovat) elektrik sarfediyoruz!], yahut [falan fabrikada elektrik cereyanının şiddeti şu kadar (amper = ampère) dir.] veyahut [cereyanın mukavemeti bu kadar (ohm) dur.] diyoruz; Güzel san'atlarda en büyük âmillerden olan, ilham, kariha, muhayyile, hissiyat, efkâr gibi manevî kuvvetler ve kabiliyetleri kat'î olarak takdir edebilmek için, demin arzettiğim (vahidi kıyasi)ler, yani basit ölçüler bulup da estetiki riyazî bir ilim derecesine çıkarabilsek bile (Şekspir), (Niyoton), (Bethoven), (Mikel Ancelo) ve emsali gibi muhtelif tabiat ve kabiliyetlerle doğmuş olan (dâhi) lerin kudreti ilhamını vüsati hayalini, şiddeti hissiyatını ve ulviyeti efkârını kolay kolay tarif edemeyiz. Halbuki bir ilim, [fizikde olduğu gibi riyazî bir kat'iyetle] mevzuu olan meseleleri takdir ve tarif edebilecek bir mertebeye vasıl olmadıkça, sahih ve sabit bir ilim sayılamaz. Böyle ilimler çoktur, tarih, sosyoloji, ahlâk, hukuk, siyaset, nebatat, hayvanat, etnoğrafi ve daha emsali gibi ki, kat'i ve riyazî ilimler zümresinden olmamakla beraber değersiz ve ehemmiyetsiz bilgiler kabilinden değildirler. Estetik, olsa olsa bu ilimler sınıfından bir şey olabilir! Şimdiki halde hususi bir felsefedir. Şunu da unutmadan söyliyeyim ki - hiç güzel san'atlarla ülfeti ve münasebeti olmıyan bazı fizik ve fiziyoloji âlimleri [sada, ziya ve renk gibi] hâdisatı tabiiyede ressamların ve bestekârların işine yarar pek mühim keşfiyata muvaffak olmuşlar ve pek gamız bazı esrarı halledebilmişlerdir. Lâkin bunların hepsi de san'atın (teknik = technique) cibetine yani (sınaat = zenaat) kısmına varar faideli şeylerdir; bizzat san'atkârın (vehbi) olan kabiliyetine tallûk eden şeyler değil!.. (Estetik) in tasnifi ulûmda - şimdilik - mevkiini ve henüz bir felsefe şubesi mahiyetinde olduğunu ihtar etmek için bu kadarcık bir mukaddeme ile iktifa ediyorum [*].

[*] *Güzel san'atlarda makbul ve müstahsen eserler vücude getirebilmek için riayeti vacip olan mühim kaideler vardır; bu kaideler bazı (tabii kanunlar) la alâkadardır. Hattâ o kanunların ameli tatbikatıdır. (Perspective) meselesinin resimde ehemmiyetinden - bundan evvelki makalelerimde bahsetmiştim. Bunun kanunlarını âlimler bulmuşlar ve tayin etmişlerdir. Bir yere akseden bir gölgenin şeklini dahi, gölgesi akseden şeyin ve güneşin vaziyetine göre kat'iyyen tayin etmek mümkündür. Bir rengin (mütemmimi olan renk) de bulunmuştur. Meselâ sarı renkli bir kumaşın gölgede menekşe rengi izhar ettiğine dair ressamı şehir (de Lakruva) nın keşfini nakletmiştim. On dokuzuncu asrın dâhi ulemasından (fiziyolojist, riyazi, tabib, elektrik âlimi) (Herman fon Helmhotz) da ziya ve bilhassa sada bahsinde çok acip keşfiyata muvafak olmuştu. Basit olmakla beraber kullanılan âlete göre bir hususi fark ihsas eden notaların, [faraza kemanda, flavtada, klarinetada ayni (re) yahut (do) notasının hususi (tınnet = tonalité) sinden, o notaların basit sesler olmadığını sezmiş ve onları tahlil etmek merakile - camdan mamul küçük çay kadehleri gibi - hokkalar icat ederek o vasıtalarla, esas yedi notanın her âleti musikiye göre ihsas ettiği hususi tınneti tahlile muvaffak olmuştur; isbat etmiştir ki her âlette, meselâ asıl (do) notası ayni şey olmakla beraber, ora inzimam eden daha tiz ihtizazda bazı sadalar (tınnet) denilen hususiyete sebep oluyor ve onun için (do) veyahut (re) ilâh.. sadaları her âlette ayni derecei ihtizazda ayni sadadır fakat ona daha tiz bazı notalar inzimam etmiştir. Esas notaya karışmış olan bu tiz sadalara, [armonikler = les harmoniques] namını vermiştir. Bu*

(Sonu sayfa 5 sütun 7 de)

Şimdilik Bu kadar!

Tarihin en büyük ihaneti

Fransa şimdiye kadar bütün tarihi imtidadınca mertliğin, cesur ve ahlâklı bir millet olmanın en başda gelen sembollerinden biri idi. Muhtelif harplerde parlak muvaffakiyetler kazanmış, galip geldiği zaman düşmanına âlicenaplık göstermiş, mağlûp olduğu zaman yine erkekçe hareket etmekten geri kalmamıştır.

Fransanın karşısındaki tehlike

Halbuki Fransa bugün büyük bir tehlike karşısında bulunmaktadır. Bu tehlike, ne memleketinin yarısını işgal eden Alman, ne de içindeki büyük kini şimdilik Berlinden gelen emirle söylemeyen İtalyan tehlikesidir. Bu tehlike, Fransanın tarihine ve an'anesine karşı işlemek üzere olduğu büyük ihanettir.

Fransa eğer bunu yaparsa İngiltereye karşı Almanya ile iş birliğine karar verecek olursa tarih huzurunda ebediyen en çirkin bir "hıyanet,, damgasile damgalanacaktır.

Almanlara gelince...

Almanlara gelince, onlar bu şekilde hareket etmekte tamamile haklıdırlar. Bir hayat memat mücadelesine girişmiş olduğu İngiltereyi yenmek için her çareye baş vurabilir. Fakat şu nokta da bir hakikattir ki, hiç bir vatanperver Alman, ahlâk bakımından Fransanın bu hattı hareketini tesvip edemez. Harpten sonra Almanyada Alman müverrihleri tarafından yazılacak tarih kitapları da Fransayı itham edecektir.

Son ümit

Maamafih henüz her şey bitmiş değildir. Fransanın bu iş birliğini hangi hadde kadar götüreceği malûm olmamıştır. Fransanın başında mareşal Petain'in bulunusu Fransanın tarihini ve şerefini çiğniyecek bir harekette bulunmaktan mümkün mertebe tevakki edeceği ihtimaline bir inandırmaktadır. Bilhassa bu harpte İngiliz galebesi, Fransız galebesi demek olduğuna göre...

MURAD SERTOĞLU

İzmitte

Yol ve şose inşaatı faaliyeti devam ediyor

İzmit (Hususî muhabirimizden) — Bir iki yıl zarfında İzmitte yol inşası faaliyeti hararetle devam etmiş ve hâlen de etmekte bulunmuştur.

İzmittn kaza merkezlerine giden şoseler esaslı bir şekilde yapılmış ve tamir edilmiştir. İzmit - Sapanca, İzmit - Geyve, İzmit - Gölcük - Karamürsel, İzmit - Kandıra yolları yeni şekilde yaptırılmıştır. Hendek - Adapazarı şoseleri de tanzim ve ıslah edilmiştir. Ankaradan İstanbula uzanacak olan asfalt yol için de yakında faaliyete geçileceği anlaşılmaktadır. İzmitten İstanbula yeni bir şosenin inşasına başlanmış bulunuluyor. Vilâvetin en üera noktalarına kadar şoselerin uzandığı görülmektedir. Bu arada Adapazarı - Akyazı ve Karasu - Adapazarı yolları yapılmakta olduğu gibi Gebzeden Daricaya, istasyona ve Tuzladan istasyona güzel yollar yapılmıştır.

Bu yollar üzerinde yüzlerce menfezler ve sayısı 25 şi aşan büyük köprüler yapılmıştır.

Vilâyet, şehrimizin içinden geçen meşhur Demiryolunun Tekeli caddesi kısmını katranlı olarak yeni bir yol inşa tarzına göre yaptırmağa başlamıştır. Söylendiğine göre bu yol inşa tarzı yalnız Ankarada vardır. İkinci olarak İzmitte tatbik edilmektedir. Şehir yollarına vilâyetin büyük yardımı dokunmaktadır. Bu arada yeni yapılan Halkevi binası önünden geçecek olan yol da beton olarak yaptırılacaktır. İzmit halkı ve vilâyet sakinleri vali Tekelinin bu faaliyetinden pek memnundur. Vilâyet yol ve köprülerinin tanzim ve ıslah: vilâyetin ticari hayatında da mühim tahavvüller ve inkişaflar göstermiştir.

DÜNYA HARBİ

(YENİ SABAH)IN BÜYÜK SİYASİ TEFRİKASI

Balkan ve Çanakkale hezimetleri

Yazan:
V. Çörçil

114

Yeni erkânıharbiye reisi ertesi sene başına kadar harbiye nazırlığını da muhafaza etmiştir. Bundan dolayı Falkenhayn bütün iktidarı nefsinde toplamıştı ve bunu iki sene muhafaza etmiştir. Bu mevki bir hayli karışık bir mevkidi. Onun selefi, kat'i neticeyi tayin eden partiyi oynamış ve kaybetmişti. Hattâ Paris üzerine Belçikadan yürümek teşebbüsü bile suya düşmüş, kat'i bir darbe ile harbi sona erdirmek ümidi kalmamıştı. Halbuki Almanya bu harbi biran evvel bitirmek ümidile kabul etmişti. Muvaffakiyetsizlik bütün dünya efkârını Almanya aleyhine çeviriyordu. Şimdi karşısına deniz ve kara kuvvetleri her an artan İngiliz imparatorluğu dikilmişti.

Hindenburg ile Ludendorf birçok zaferler kazanmışlardı. Fakat bu zaferlerden sonra da koca ordular oldukları yerde mıhlanıp kalmışlardı. Toprakları abluka altında, deniz ticaretleri muattal idi. Ona mukabil karşılarında öyle muazzam kuvvetler birliği vardı ki, servet ve nüfusları en aşağı iki misli, denizlere hâkimiyetleri sayesinde bütün dünya kaynaklarına sahip ve bu sayede hangi noktayı beğenirlerse o noktadan taarruza hazır bulunuyorlardı.

İki zıt kanaat ve nazariye

Harbin başlıca kaideleri katîdir; fakat karşımıza çıkan yeni vaziyetler karşısında bu kaidelerin tatbikatında bazı değişiklikler zaruri görülmeye başlamıştı. Mazinin tetkiki, bize gideceğimiz yol için örnekler vereceğinden dolayı paha biçilmez bir kıymet arzeder, Fakat mazideki örneklerin bugünkü vekaiye ne derece uyduğunu, hususi hâdiselerle tetabuku derecesini tayin edemezsek o da işe yaramaz.

Harp devam ettiği müddetçe harbin sevk ve idaresinde gerek Almanlar tarafında, gerek İngilizler tarafında biribirine zıt ve muhalif iki askerî kanaat müessir ve âmil idi. Bu birbirine zıt nazariyeleri en sade şekline irca edersek şöyle hulâsa edebiliriz;

Kuvvetliye mi hücum etmeli, yoksa zayıfa mı? 1916 yılında İngiltere için artık yalnız Almanyaya hücum mevzubahis olabilirdi. Balkanlar artık kaybedilmişti. 1916 senesinde gerek Türkiyede ve gerek Balkanlarda kat'i bir netice elde edebilmek mühim bir ordu kadar oradaki deniz kuvvetlerinin de çok fazlasına muhtaçtı.

Almanyaya gelince, o bilâkis, merkezî vaziyetinden, demiryollarının mükemmel teşkilâtından istifade ederek bu iki nazariyeden ister birini, ister ötekini tercih edebilirdi. İş başında bulunanlar da kararsızlık yüzünden kâh birine, kâh ötekine temayül ediyorlardı.

Küçük düşmanlara hücum

Şuna da şüphe yok ki eğer düşmanlarınızdan en kuvvetlisini yenmeğe muktedirseniz ona hücum etmekte tereddüt etmezsiniz. Fakat en mühim harp sahnesinde, düşmanlarınızdan başlıcasını yenmeğe muktedir olamaz, yahut bu ihtimali uzak görerek, böyle bir hücumun neticesi vahim olabileceğini hesaplarsanız onun en zayıf müttefikini ortadan kaldırmaktan başka yapacak iş kalmaz. Bu takdirde siyasî, iktısadi, coğrafi âmilleri gözönünde tutmak lâzımdır.

Geçen harbin başından sonuna kadar iki taraf da, büyük ordu kütleleri Fransız cephesinde hareketsiz kalınca küçük düşmanlara hücum etmek yolunu tuttular. İstenilen vasıta ile ve son süratle hücum..

Bu fikre gelecek olduktan sonra Almanyanın 1914 senesi ağustosunda Fransaya hücum etmesine, hele Belçikayı istilâya kalkmasına hiç lüzum yoktu. Bu hareketile Almanya yanlış bir yola sapmıştır. En iyisi Fransayı istihkâmlarına karşı kafasını çarpmakla meşgul edecek ve Versayı ortadan kaldıracaktı.

Belki yapmış olsaydı İngiltere ile harbe girmekten bile kurtulurdu. İngiltere, geçen harbe müdahale etse bile harbin en mühim kısmında girmemiş olacak ve Almanya serbest kalacaktı.

Fakat Almanya evvelâ en kuvvetli düşmanına hücum etmek üzere Belçika üzerinden Fransaya saldırdı ve Marn hezimetine uğradı. Ondan sonra her gün daha ziyade kuvvetlenen Britanya imparatorluğunu karşısında buldu.

Fakat harbin ikinci senesin de (1915) de Almanya ikinci cıkkı kabul etti ve bu karar ona mühim muvaffakiyetler kazandırdı. Britanya ve Fransa ordularını, Fransadaki mevzilerine karşı âciz bir halde bıraktıktan sonra arkasına döndü ve bütün müttefiklerini Rusyaya karşı hücuma sevketti. Sonbaharda Rusyadan geniş arazi işgal etti. Rusyanın bütün istihkâm serilerini ve sevkulceyşî hatlarını, yollarını ele geçirdi. Rus ordusunun büyük bir kısmı dağıldı ve Rus hükümeti zâfa uğradı.

Tek çare Çanakkalede

Rusyaya karşı yardım edebilmek ve Rusyanın müessir bir mukabil taarruza geçebilmesini temin etmek için bir tek çare Çanakkale Boğazı idi. Boğazların açılması Rusya ile müttefikleri arasındaki muvasalayı temin edecek, Türkiyeyi, yahut hiç olmazsa Avrupa Türkiyesini harpten menedecek ve belki de bütün Balkan devletlerini birleşmeye icbar edecekti. Sırbistan, Bulgaristan, Yunanistan ve Rumanya Avusturya ile Almanyaya karşı tek cephe vücude getireceklerdi.

Böylece Rusya müessir bir yardım görecek, hattâ bütün Balkan milletlerinin bir kütle halinde Avusturya - Macaristana karşı harekete geçmekte olduklarını görerek geniş bir nefes alacaktı.

Fakat İngiliz amiralları ve generalleri gibi Fransız kargâhı umumisi de yalnız etraflarındaki sahte harekâtı görüyorlar, onun dışında harbin seyrini ve inkişaflarını bu zaviyeden tetkik edebiliyorlardı.

Bu yalnış düşünce ve usul ile Rusyanın hezimetinin tevlit ettiği vaziyet Almanyaya küçük hükûmetlere karşı taarruz siyasetinin muvaffakiyetle tatbiki imkânını verdi.

Falkenhayn, bu suretle Sırbistana taarruz edebildiği gibi, bu yoldan giderek Bulgaristanı kendi davaları lehine kezî hükûmetlerle Türkiye akazanmışlardı ve böylece merrasındaki muvasala temin edildi. Hele Çanakkalenin akıbeti yalnız Balkan devletlerinin değil, Rusyanın da akıbetini tayin etti.

Champagne ve Loos'daki Fransız - İngiliz taarruzunun akamete uğraması garpte Alman cephesinin yıkılamıyacağını göstermişti. Bulgaristanın Almanlara iltihakından sonra Türkiye ile Almanya arasında doğru bir yol teessüs edince bütün şark Almanyaya açılmış demekti. 1915 (yani geçen harbin ikinci senesi) Almanya için büyük muvaffakiyetler senesi olmuştu. Falkenhayn haklı olarak Almanyanın 1914 sonundaki feci vaziyetinden en küçük devletleri istilâ ve düşmanlarının hatalarından istifade suretile en parlak vaziyete geçtiğini iddia etmekte idi. Teşebbüs ve fırsatlardan istifade onun elinde idi.

Teşebbüs gene Almanyanın elinde

İlk darbeyi de yine indirecek o idi ve 1916 senesi de Almanyanın ne yapabileceğini heyecan ve endişe ile beklediğimiz bir sene oldu. O sene (yazdığımız gibi) sıra Rusyan yada idi.

(Arkası var)

— 152 —

Molla, Hergeleciden daha süratli ve sert bir güreşçi idi. Hergeleci, fevkalâde usta olduğu için bütün güreşlerini yumuşak fakat korkulu ve mahir bir surette yapardı. İnsanı iki dir - hemlik yerinden birdenbire yeniverirdi.

Bu sebeple zavallı Yusuf, hem yağlanıyor ve hem de derin derin düşünüyordu.

Ya, Mollaya bir yerinden kaptırıverirse. Hail ne olurdu. Ya. Adalıya benzerse.. Sonra köyüne nasıl gidebilirdi?.

Yusuf, ağır ve salı vücutlü bir pehlivandı. Daha o vakitler Avrupaya gitmemişti.

Sultan Hamidin ilk devri saltanatı günleri idi. Yusuf, Avrupayı falan bilmiyordu.

Hoş, o zamana kadar Türk pehlivanlarından Avrupaya gitmiş kimse yoktu. Türkler daha ecnebi pehlivanlarla boy ölçüşmemişlerdi.

Pehlivanların yağlanması bitti. Okuyup üfledikten sonra meydana döndüler.

Cazgır duasını yaptı. Sonra pehlivanların menkıbelerini okumağa başladı.

Cazgır, Molla için söyle diyordu:

— Buna Çolak Molla derler.. Şak küntesinden korkmalı, hele çaprazından sakınmalı...

Yusuf için de:

— Buna Koca Yusuf derler.. Çaprazından, boyunduruğundan kurt kapanından sakınılmalı...

Cazgır, Yusufa şu nasihati de vermeği unutmadı:

— Yusuf pehlivan, hasmını ufak görme, Karamürsel sepeti sanma.. pehlivandır, pehlivan..

Güreş başlamıştı. Peşrevler çok düzgün oluyordu. Her iki pehlivan da huzur peşrevi yapıyorlardı.

Yusufun sülün gibi vücudü vardı. Burulmuş kalın koç bıyıkları iri ve müdevver yüzüne heybet veriyordu. Hele, uzun boyu, iri göğsü, geniş omuzları, uzun kolları, oyluk ve kalçaları, baldırları tam manasile bir pehlivan yapısında idi. Tam yüz yirmi okkalık bir gövde idi.

İki pehlivan, peşrevlerini bitirdiler. Helâllaştılar ve ayrılıp güreşe başlıyacakları sırada Molla. hiç yapmadığı ve mutadı olmıyan birşey yaptı.

Çırpınıp hasmının üzerine ilk gelişinde bir nara attı:

— Hayda maşallah kardeşim!.

Bu nara, Mollanın çok hızlı ve keyifli olduğunu gösteriyor - du. Ve sonra Yusufa:

— Kendini sıkı tut!.

İhtarı idi. İki pehlivan ense bağladılar.. Sağlı sollu, ense değiştirip çekiştirerek birbirlerini yokladılar.

Yoklanışların çok tartılı ol - duğu görülüyordu. Hele, ense değiştirmelerde fevkalâde memnun olduğu hissolunuyordu.

Molla, hasmının karşısında dimdik duruyordu. Yusufun boyu kendisinden uzun olduğu halde o, büzülmüyor, kendini toplamıyordu. Apaçık duruyordu.

* * *

Bütün seyirciler, yeni ve eski pehlivanlar Mollanın bu haline şaşıp kalmışlardı. Ellerinden gelse şöyle bağıracaklardı:

— Molla, yere yat!.

Eğer bu vaziyette Koca Yusuf, Mollaya bir köstek yetiştirmiş olsaydı muhakkak ve yüzde yüz sırtı yere vururdu.

Molla, bir buçuk, iki dakika kadar sekti. Yusuf da, hasmını punduna getireceğim diye uğraştı.

Kel Aliço bile Mollanın bu haline hayret etmişti. Senelerce güreştiği ve pehlivanların pehlivanı olduğu halde Mollanın bu acemice hareketine bir türlü akıl erdirememişti.

Aliço, bir an kendi kendine düşündü:

— Eğer, Molla dedikleri güreşi bu kadar biliyorsa vay haline! . .

Hattâ, Aliço daha ileri giderek yanında bulunanlara:

— Abe bu kızan delirdi mi be?.. Neye yatmaz yere be?.

Diyordu.

Halbuki Çolak Molla, bile bile dansediyordu. Hasmına daha yağ güreşi tarihinde yakası açılmamış bir oyun tatbik edecekti.

Molla, bu, oyunu icabında bir iki defa yapmıştı. Bunu, şimdi de Koca Yusufa yapacaktı.

Molla, sek sek oynarken birdenbire Yusufun çengellenip yüz üstü yere düştüğü ve Mollanın da hasmının üzerine çullandığı görüldü.

Herkes hayrete düşmüştü. Bu nasıl şeydi? Fakat, Kel Aliçonun ve usta eski pehlivanların gözünden Mollanın manevrası kaçmamıştı.

Hattâ Aliço, olduğu yerden sıçrayarak bağırmıştı :

— Vay canına! Abe bu, Molla tekin değil be!.

Molla, bir balet gibi sıçrarken bir yandan da hasmını kolluyordu. Onu istediği çalıma getirmeğe çalışıyordu.

Hasmını çalımına getirir getirmez köstegi kendisi vurmuştu. Bu, köstek çok tehlikeli olmakla beraber Molla bunu yapmıştı.

Birdenbire, hasmına dönerek en tehlikeli vaziyete girerek şimşek sür'atiyle içten Koca Yusufun iki ayağının arasına sek sek yapan ayağını sokup köstleklemişti.

Yusuf anî olarak yüzüstü yere düşmüş ve gene anî olarak paçayı bırakmıştı.

Mollanın, bu hareketi bütün binlerce seyirciyi hayrete düşürdüğü gibi Koca Yusuf taraftarı olanları da endişeye düşür - müştü.

— Abe bu, kızan ne imiş be?

Molla, Yusufu altına alır almaz kemaneye girdi. İki ayaklarını hasmının sağına ve soluna dikmiş öyle duruyordu.

Molla, birdenbire iri hasmını sağına doğru çekip havalandırdı. Ve, gene birdenbire bu, bozgunluktan istifade ederek Koca Yusuf gibi bir salı pehlivana bir sarma vurdu.

Mollanın bu sarması, oyluk sarması idi. Hasmını, tâ, kalça yakınından bağlamıştı.

Alaturka güreş bilenler çok iyi bilirler ki, sarma bir kaç türlü olur. Ayak sarmasiyle oyluk sarması birbirinden ayrıdır.

Bir hasma oyluk sarması, tam oyluğunun üzerinden kalçaya doğru bağlanır.. Bu gibi sarmalarda hasma künte vurmaktan ziyade basıp yenmek hareketi yapılıyor.

Koca Yusuf, sarmayı yeyince söküp çıkmak istedi. Fakat, zor olduğunu gördü.

(Arkası var)

Agora hafriyatı bitti

İzmir, (Yeni Asır) refikimizden: Masrafı Türk Tarih kurumu tarafından verilen İzmir "Agora,, hafriyatı bitirilmiştir. Şimdiye kadar Agoranın garp ve şimal kısımlarında yapılan hafriyatta çok mühim eserler meydana çıkarılmıştır.

Hafriyat daha ziyade derinleştirildiği takdirde bir çok eserlerin daha bulunacağı tahmin edilmektedir.

SPOR

Millî Küme Maçları

Altınordu ile İ. spor, Beşiktaşla da Altay takımları karşılaşıyor

Bugün ve yarın Ankara, İstanbul bölgelerinde millî küme maçlarına devam edilecek, Ankarada Demirsporla Galatasaray Gençlerbirliği ile Fener bahçe şehrimizde de Altınordu - İstanbulspor, Altayla da Beşiktaş ekipleri karşılaşacaklardır. Ankaraya deplâsman yapan takımlarımızdan Galatasarayın her iki maçında da galip geleceği beklenirken son zamanlarda bozuk ve randımansız oyunlariyle göze çarpan Fenerbahçenin bilhassa enerjik Demirspor karşısında alacağı netice meraka değer.

Haftanın en mühim temasları muhakkak ki İzmir - İstanbul takımlarının karşılaşmalarıdır . Kendi sahalarında galibiyetten galibiyete ulaşan İzmirlilerin Ankaraya yaptıkları deplâsmanda Alsancak stadında mühim farklarla yendikleri takımlara ayni mühim farklarla mağlûp olmaları spor efkârı umumiyesinde günlerdenberi devam eden bir dedikoduya vesile oldu. Ve bütün nazarlar İzmir hakemlerinin üzerinde toplandı.

İzmir hakemleri takımlarını destekleyorlar ve sahadan galip ayrılmalarına vesile oluyor - larmış. Hattâ bu maçları yakından takip eden bir arkadaşımız bize aynen şunları söyleyerek Alsancak stadında yabancı bir takımın galip ayrılmasının zorluğunu tebarüz ettirdi. İzmir sahalarından galip ayrılmak bir kaleyi zaptetmek kadar güçtür. Takımların mukadderatlarını ağızlarındaki düdükle tayin eden İzmir hakemleri misafir ekiplere pek insafsız davranıyorlar.,,

İki senedir millî küme maçları idaresinin mahallî hakemlere bırakılması bu dedikodulara vesile oldu. Şehrimizde ilk deplâsmanlarını yapan İzmirliler acaba İstanbul hakemlerinden memnun olarak ayrılacaklar mı?

Binlerce lira sarfiyle yapılan bu temaslarda eskisi gibi hakemlere de deplâsman yaptırmanın faydalı olacağı ve zuhuru muhtemel olan hâdiselerin önlenebileceği kanaatindeyiz.

Bugünkü ilk karşılaşmayı Altınordu ile İstanbulspor takımları yapacaklardır.

Altın ordunun bu seneki vaziyetini yakından gördük. Yalnız Ankarada uğradığı farklı mağlûbiyetlere bakılırsa bugün İstanbulspora bir üstünlük temin etmek ihtimali azdır.

Genç Sarısiyahlılar geçen ... Fenerbahçeye çıkardıkları oyunla da İstanbulun en kuvvetli takımlarından olduklarını isbat etmişlerdir.

Bilhassa anlaşmış ve derli toplu bir ekip olmaları hegâne vasıtflarıdır.

Son verilen kararla askerlerin sivil klüplerde spor yapmaları meninin kaldırılması, siyah beyaz millî küme temaslarının ilk haftasındanberi mahrum kaldığı kıymetli elemanlarına tekrar kavuşturdu.

Bu itibarla 940 - 941 İstanbul lik şampinoyluğunu hiç mağlûp olmadan kazanan Beşiktaşlıları millî küme maçlarında da yenmenin bir hayli güç olduğu kanaatindeyiz.

Bize kalırsa tecrübeli oyunculardan mürekkep İzmirlilerin siyah beyazın kuvvetini takdir ederek daha fazla müdafaa oyunu oynamaları kendi menfaatleri icabıdır.

Oğuz Güney

Güreş müsabakaları

İstanbul Güreş ajanlığından:

1941 yılı zarfında icra edilen müsabakalarda hiç derece almamış tecrübesiz güreşçiler arasında 18.5.1941 pazar günü güreş klübü Fatih şubesinde Grekoromen güreş müsabakaları tertip edilmiştir. Saat 13 de başlıyacak olan müsabakaların tartısı saat 11 - 12 arasında yapılacaktır. 2 kilo tolerans vardır.

Hakemleri davet

İstanbul Bölgesi Atletizm Ajanlığından:

18 Mayıs 1941 saat 9,30 da Robertkollej sahasında İstanbul atletizm bayramı seçmeleri yapılacağından isimleri aşağıda yazılı hakem arkadaşların lütfen teşrifleri rica olunur.

1 — Bayan Mübeccel ve Jale, Ünvan Tayfuroğlu, Mehmet Ali Aybar, Mister Allen, Mister Rojes, Musa Kâzım, Enis Tevfik Böke, İlhami Polater, Firuzan Tekil, Nazmi, Neriman Tekil, Sadık Ceylân, N. Savcı, Agopyan, Halûk, Mufahham, M. Satur, Cezmi Şahingiray, Yasumidis, Peridis, Devecis, Cemil Venç.

2 — 25.5.1941 tarihinde Bursada yapılacak maraton birinciliklerine seçilen aşağıda isimleri yazılı atletlerin iki fotoğrafla 20.5.1941 tarihine kadar bölge atletizm ajanlığına müracaatları tebliğ olunur.

A. Kostantin, Ali Karaduman ve Orhan Ertunç, Süleyman Koçgör, Hakkı Erte.

HARP VAZİYETİ

Akdeniz ufuklarını saran tehlike

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

birçok yedek meydanları var - dır ve buraları bundan böyle Alman hava kuvvetleri emrine tâbidir.

Ajans haberlerine göre, Fransız cenup sularına Alman hü - cumbotları da yine Fransa üzerinden sürülmüştür.

Fransanın hedefe götüren diğer topraklarının harekâta sahne olup olmıyacağını yakın hâdiseler gösterecektir.

Suriye yalnız Alman uçaklarının geçirilmesi için bir konak mı olacak? Hava yollarından buraya kuvvetler kaydırılmıyacak mı? Suriye garnizonu, bu geçici misafirlerle iş ortaklığı edecek mi?

İngiliz hariciye nazırı, Alman kuvvetlerinin uğraklarında karşılanacaklarını Avam Kamarasında sarahatle beyan etmiştir.

O halde, bu hava veya deniz üsleri her darbeyi bütün kuvvetlerile karşılamak mecburiyetinde bulunursa, yeni bir Oran veya Dakar vaziyeti hâdis olmıyacak mı?

Vaziyetin bu inkişaf tarzı, İngiliz - Fransız münasebetlerini nazik bir safhaya sokabilir.

Şimdiye kadar Suriyenin Riyak üssünden 30 tayarenin geçtiği ve Alman - İtalyan mütehassıs heyetlerinin de bunlarla Iraka teveccüh ettikleri haber verilmektedir.

Suriye uçak meydanlarının Alman mürettebat tarafından işgali ve müdafaası da düşü - nülebilir. Filistin, Kıbrıs ve donanma hava kuvvetlerinin artık Suriye havalarında ava çıkmaları bir gün meselesidir.

Suriye konukları, bitaraf memleketin hava yollarından istifade eden yolcular mıdır? Tayyarelerin işaretlerinden bunu seçmek mümkün olmadığı bildiriliyor. Bununlaberaber, İngiliz zimamdarları bu hava seferinin askerî mahiyetini ve Iraklılara yardım gayesi takip ettiğini etraflıca tesbit etmiş - lerdir.

Suriyede yerleşmek tehlikeler doğurabilir:

a) Hava kuvvetlerile Süveyş, Kızıl denizdeki kafileler, hattâ doğu Akdenizdeki donan - ma tehdit edilebilr,

b) Irakta beliren hareketler okşanır, petrol kaynakları ve boruları tahrip edilebilir,

c) Zamanla geçirilen karı kuvvetlerile Filistin istikame - tine sarkılabilir.

Suriye ve Irak kuvvetlerinin desteklenmesi ve hasım aleyhine tevcihleri imkân dahiline girebilir,

d) Henüz bitarafisini muhafaza eden arap memleketlerinin alacağı vaziyete göre, bu istikametlere kuvvet göndermek mecburiyetinde kalan Orta Şark ordusunun Süveyş müdafaası zâfa uğratılabilir,

e) Bu memleketlerin menbalarından istifade çareleri düşünülebilir.

Ancak, Canningham donanması Akdenize hâkim bulundukça Akdenizin şark kıyılarına kuvvet çıkarmak muhaldir. Hava yollarile getirilen kuvvetler ise, bir taraftan takviye edilmekte oaln Wilson ordusunu geriye atarak Filistin üzerinden ve çölü geçerek Süveyşi şarktan zorlamak çok güçtür.

Suudî arabistanın bu anda - ki haraket hattı meselede büyük tesiri haizdir.

Vaziyet, henüz karanlıktır. Yakın bir atî, şimdiki esrar perdesini kaldıracaktır.

Her halde, doğu Akdeniz çok önemli hâdiselere cevelângâh olacaktır!

Nüfus muamelâtı kolaylaştırılıyor

İzmir, (Yeni Asır) refikimizden: Şehrimiz nüfus müdürlüğü tarafından nüfus işlerinin hızlandırılması halkın işlerini kolayca görebilmeleri için bazı tedbirler ittihazl edilmiştir. Bu maksatla evrak kayıt işlerinde çalışan iki memur nüfus muamelâtı servisine alınmıştır.

Bir orman yangını

İzmir (Yeni Asır) refikimizden: Karaburun kazasının Yenipınar köyünde Dike mevkiindeki ormanda Rasim oğlu 16 yaşında Ali Terzinin dikkatsizliği yüzünden bir yangın çıkmış ve ancak 35 çam yandıktan sonra söndürülebilmiştir.

Dereden Tep... Günün konuş...

Kahve tiryakileri arasında. kâğıt çıkmayan tütünler. - Si... göze çarpan nâhoş manzar...

Yazan: **Recai SANAY**

Bir komşu diğer komşuda misafirlikte.

Biraz hoşbeş, biraz halhatır. Cezve mangalda..

Misafir kadın:

-- Ah, kardeşim.. Hiç zahmet etmeseydin...

— A, zahmet olur mu kardeş.. Bir fincan kahvemizi de mi içmiyeceksin?.. Hoş, kahvede kahve değil ya.. Gözü kör olsun.. Halis nohut..

— Sorma kardeşim sorma... Ben o kadar değilim amma, bizimki pek tiryakidir. Sabahları bir, iki fincan içmeyince aklı başına gelmez.. Geçen gün kilosunu 160 kuruşa almış da gene zehir gibi kavrulmuş nohut çıktı.. Hey iki gözüm Allahım, sen hakkından gel bu heriflerin! dedim.

— Bilmem.. Bu kahveyi dün akşam benimki "halis kahve buldum bu...,, diye sevin sevine getirdi. Bilmem nerde bir kahveci ahpabı varmış ta, pahalı mahalı ona yarım kilo kadar halis kahve vermiş.. Adamcağız bu sabah, işi varmış, pek erken gitti. Kahveden tadamadı. Ben de biraz evvel kahvaltı ettim; henüz kahvemi içmedim.. İçelim bakalım nasılmış şu "halis kahve,,!

Kahve kabardı. Fincanlara döküldü. Fincanların köpüklüsü misafire, köpüksüzü ev sahibinde..

Nargile tokurtusunun yavaşına benzer bir ses:

Bir yudum. Bir yudum daha..

Bir ağız yoklaması..

Bir yudum daha..

Ev sahibi yüzünü ekşitti:

— Gözü kör olasıcalar! Gene nohut tadı var bu kahvede...

— Evet, var kardeş var.. Nohutu kahvenin tadını öğrendik de hemen anlayıveriyoruz.. Hem, besbelli ayol.. En aşağı yarı yarıya nohut..

— Görüyor musun.. Hem ahpabı imiş, hem bilmem kaç kuruşa vermiş kilosunu.. Allah nasıl bilirse öyle yapsın!.

— İçmemeli kardeş.. Vaz geçmeli bu kahve tiryakiliğinden.. Ne olacak sankim.. Kakava(!) içmeli onun yerine.. Bakalım o zaman satılmıyan kahvelerini ne yapacaklar, kime satacaklar? Kakava hiç olmazsa kakavadır.. İnsan içtiğinin ne olduğunu bilir.

— Öyle deme kardeşşş.. Öyle deme.. Sürümünü görünce el oğlu onun içine de katacak bişiy bulur!.

Kahveler şapur şupur içildi. Fincanlar tabaklarına ters kapatıldı. Açıldı..

Misafir kadın fincanın birine şöyle bir göz attı:

— Aman kardeşimmmm.. Ne karışık, ne karışık..

— Ne olacak ayol, karışık kahvenin falı da elbet karışık çıkar!..

İçinden kâat çıkmayan tütünler

Tütün tiryakisi ihtiyar kadın, tütün kutusunu açtı. Sigara saracak.. Tütün var, kâğıt bitmiş.. Öfkeli öfkeli başını iki yana salladı.

Malûm ya.. Kadınların her şeyi incedir; sigaraları da ince olur.. Kadın sigaraları ince yapılır; tütünden kendileri saranlar da ince sarar.. Kâğıt tütüne yetişmez..

Kadıncağız ortalık süpürmekle meşgul yetişkin kızına seslendi:

— Kızım Neyyire.. Çağır şu Muzafferi bana.

— Sokakta oynuyor, şimdi gelmez, anne.. Ne yapacaksın ..

— Tütün aldıracağım..

— Ne çok içiyorsun annece.. Daha sabahleyin aldırdın..

— Kızım tütünüm var, amma, kâğıdım bitti.

Kadın pencereden torununa seslendi:

— Muzaffer.. Muzaffer.

— Muzaffer.. Muzaffer.. Buraya gel diyorum sana..

Muzaffer homurdana homurda tütüne gitti; geldi.. Gene oyuna daldı.

İhtiyar kadın tütünü açtı .. Feryadı bastı:

— Eyvah! Görüyor musun başıma gelenleri.. Kaçtır böyle oluyor.

Kız sofadan:

— Ne oldu anne?

— Ne olacak.. Gene kâğıt yok tütünün içinde!.. Kaç defa söyledim damada.. Şunu bir gazeteye şikâyet et diye.. Çağır şu oğlanı götürsün versin aldığı yere!! .

— A, hiç olur mu öyle şey .. Paketi açtın bir kere.. Geri almaz ki şimdi.. İyice boşalt tütünü, bakalım, belki altından çıkar.

Kadın paketi tabakasına silkeledi. İçinden tütünden başka bir şey çıkmadı.

— Yok.. yok.. yok işte... Vay başıma gelenler.. Zaten kâğıt tütüne yetişmiyor, bir de içinden kâğıt çıkmazsa ne yaparım ben.. Her zaman oluyor bu, her zaman.. Yazık değil mi?

— Amma, anne, bazan da bir paketten iki kâğıt çıkıyor .. Demek ki dalgınlığa geliyor!.

— Aman kızım geçtim ola.. geçtim ola.. Hepsinden doğru dürüst birer kâğıt çıksın da vaz geçtim onun iki tanesinden ben. Bişiy diğil, bu sefer piyango çeker gibi işimiz "kader kısmet,, e kalacak, demektir. Göyy. Üstüme iyilik sağlık.

Pencereyi açıp seslendi:

— Muzaffer.. Muzaffer...

— Muzaffer oğlum..

— Muza... Buraya gel..

— Ne var!.

— Gel, şurd... daha al!

Bir çok misal...

Sinemalarda ... nahoş ma...

Perdede iki ... öpüştü, film bitt...

Işıklar yandı.

Koltuk takırt...

Herkeste bir de... ma...

On dakika fa...

Sesler, konuşm...

İki genç aras... nuşma:

— Ne o? Her... yor; neden aca...

— Arkaya ma...

— Şu köşeye... gördüm..

— Hımmm.. B... Amma pişkin ...

— Karanlıkta ... aydınlıkta da ...

— Herkesin ...

— Herkes ...

— Fakat, ... baktıkları yok!

Manzara şu:

Parterde, ... genç bir kadın, ... le yan yana...

(Sonu ...)

İkramiye kaza... okuyucuları...

İkinci listeyi de bugün neşr...

İkramiye kazanan okuyucularımızın ikinci listesi aşağıdadır. İkramiyeler isimlerin neşri sona erdikten sonra ilân edilecek günde tevzi olunacaktır.

İkişer kilo hububat kazananlar:

1 — Sadettin Günkut, Zeytinlik, Cümhuriyetçi sokak No. 11 Bakırköy.

2 — Hikmet, Bomonti, Sağ iç sokak 4/2 Bomonti.

3 — Calibe, Gazi Kemal mahallesi Mektep sokak No. 34 Biga..

4 — Kohen, Muiz ve İlyas mağazalarında 1343 numaralı sokak İzmir.

5 — Kerimi Erten, İcra memuru - Bursa.

6 — Şükrü Yayıngil, Mısır sefareti baş kavası Ankara.

7 — Osman Uğur, Berber Kanlıca.

8 — Sevim Tekman, Ankara Cebeci Yazgan sokak No. 44 Tungalp apartman 3

9 — Asaf Aydın, Ziraat Bankası muavini Sarayköy.

10 — Memduh İlker N. K. ve Mat. birlikler şoför öğretmeni Ortaköy.

11 — Ünder, Kadıköy: Birinci okul 6 No. 196

12 — Nikite, Meşelik sokak 36 Taksim.

Alâettin Asena Di Amerikan Tabako memurlarından İzmir.

14 — Kadriye Koray, Kurtuluş caddesi 31

15 — Nevzat Özerdemli, Güzelyalı eczahanesi İnönü caddesi 961 İzmir.

16 — İnhan Nezir, Fuad paşa türbesi yanında 43 İstanbul

17 — Şerafettin Ülkün, Berber oğlu sokak 18 İcadiye - Üsküdar.

18 — Mustafa Özerman, Soğanağa mahallesi Nubbev sokak 8 apartman Beyazıt.

19 — Kenan Bilevdi, Bakanlıklar postahanesi Kavanin ve Nizamat şubesi Ankara.

20 — Erdo... mazı Nazifbey... 3 Mahmutpaşa...

21 — Abdul... capaşa C. N. ... İstanbul.

22 — Şeref ... Yenimahalle ... sokak 17 Bakır...

23 — Saliha... yalılar No. 16...

24 — Rifat ... posta kutusu ...

25 — Adil ... mahallesi Ka... No. 1 Edirne...

26 — K. C... si 109 yalı...

27 — Hayd... kat, Taraby...

28 — Meh... hariye cadde...

29 — Nihat ... Mazhar cad... (Kızıltoprak)...

30 — H. A... İbrahim Kiğı... lareli.

31 — Asil ... karşısı Karlı... bek.

32 — Faiz... manı No. 1 ... ye.

33 — Fuat ... Kerestecı H... tanahmet.

34 — Hik... okulu cadde... 31 Konya...

35 — Nur... rutiyet cadde... kak 77 Şişli...

36 — Meh... kak 44 Kur...

37 — Ru... kak No. 42...

38 — Sem... okul tabiiye...

39 — Fu... ğı yolu 119...

40 — Na... men. Recai... köy.

Önümüzdeki SALI ...
SÜMER S...
MARİKA RÖ...
DANSLI ve ŞARKI...
HALLO! JAN...
Lüks ve büyük varyete filminde ...

Ankara Radyosu

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

2 — Şimdiye kadar iptidaî bir tarzda çalınan ve söylenen halk şarkılarını, klâsik musikimizin erişmiş bulunduğu ifade güzelliği ve temizliği içinde arzetmeğe çalışacağız. Gerek Radyo Evinin, gerekse Ankara Devlet Konservatuvarının arşivlerinde mevcut halk şarkılarını, esaslarındaki bekâreti ve saffeti bozmıyarak, yepyeni bir tarzda öğrenmeğe başlıyan sanatkârlarımız, size şimdilik on beş günde bir perşembe günleri "Yurttan sesler,, diye adlandırdığımız saatte dinleteceklerdir. Repertuvarımız zenginleştikçe, bu saati haftada bire çıkaracağız.

3 — Pazartesi ve çarşamba günleri "Bir halk türküsü öğreniyoruz,, başlığı altında bir çeyrek saatimiz var. Zannediyoruz ki haftada birer çeyrek - lik iki derste içimizde en acemilerimizin bile, bir halk şarkısı öğretmesi mümkün olabilecektir. Yurdumuzun her tarafına yayılmış bulunan ve aşağı üç milyon dinleyicinin, Radyo denilen bu muazzam halk mektebinden istifade ederek, bir senenin içinde elli küsur halk şarkısını, millî bir birliğimizin en güzel bir tecellisi olarak, hep bir ağızdan söylediğine şahit olacak, bizi bahtiyar edecektir. Bu aydın neticenin gerçekleşebilmesi için, halkevlerinde, halk odalarında, meydanlarda, kahvelerde, lokantalarda, evlerde, nerede bulunurlarsa bulunsunlar, bütün dinleyicilerimizin "Bir halk türküsü öğreniyoruz,, saatinde öğretilen şarkıyı hep bir ağızdan söylemekten çekinmemeleri lâzımdır. "Bir Halk Türküsü öğreniyoruz,, saati, bütün Türk milletinin beraberce şarkı söylemek, beraberce duymak ve beraberce heyecanlanmak saati olmalıdır: Tek ses, tek ruh, tek millet.

4 — "Dünya şarkıları,, saatinde, cihan musikisi edebiyatına girmiş bulunan şarkıların en güzel örneklerini türkçe metinlerile dinliyeceksiniz.

5 — Bütün medeni milletlerin radyolarında olduğu gibi, bizim radyomuzda da cihan musikisine, kendi millî musikimizin yanında, lâyık olduğu bir yer tahsisile verilmekte devam edecektir.

Bütün musiki neşriyatımızda, üzerinde hassasiyetle durağımız notka, kalite temizliği ve kalite yüksekliği olacaktır.

Söz neşriyatına gelince:

1 — Her günkü sabah programımızda yer alan "Kadın saati,, ni "Evin saati,, ne kalbettik. Evin ve ailenin daha mesut, daha verimli olabilmesi mevzuu etrafında dönecek olan bu saati, bilhassa kadın dinleyicilerimize tavsiye ederiz. "Evin saati,, nde okunacak mesajların hazırlanmasını üstad doktor Galip Ataç lûtfen deruhde buyurmuşlardır.

2 — Her günkü akşam neşriyatımıza bir 10 dakikalık "memleket postası,, ilâve ettik. Bu 10 dakika içinde, kısa, samimî, müspet memleket haberleri dinlemek ve yapılmakta olan işler hakkında en doğru malûmatı almak fırsatını bulacaksınız.

3 — Pazar günkü öğle neşriyatımızda, "Dereden tepeden,, adlı bir çeyreğimiz var. Bu sahte, sizi sıkmadan düşünmeğe ve eğlendirmeğe çalışacağız.

4 — Pazar akşamı neşriyatımızdaki "Yurt saati,, inde, sizi memleketimizin çeşitli güzellikleri, ayrılıkları, zenginlikleri arasında dolaştıracağız.

5 — Pazartesi günü akşam neşriyatımızda, iki yeniliğimiz var: Biri "Mehmedin saati,, diğeri "Hoşbeş,, saati. "Mehmedin saati,, nde, Türk milletinin temsilî ve gözbebeği olan Mehmeciği bizzat mikrofon başında konuşurken dinliyeceksiniz.

6 — En kuvvetli mizah muharrirlerimizin hususî surette radyomuz için hazırladıkları güldürücü eserleri de "Hoşbeş,, saatinde dinliyerek ferahlıyacaksınız.

7 — Salı günü "Yuva saati,, inde çocuk terbiyesi etrafında, mikrofon başında, anneler ve babalar konuşmalar yapacaklardır.

Ayni akşam, mümkün oldu - ğu kadar cazip kılmağa çalışacağımız bir "Serbest konuşma,, saatimiz vardır.

8 — Çarşamba akşamlarındaki "Çocuk saati,, , yine ayni saatte devam edecektir. Bu saatin, çocuklar için hazırlandığını, onların seviyeleri ve ihtiyaçları göz önünde tutularak mütehassıs bir arkadaşımız tarafından idare edildiğini unutmamanızı rica ederiz. Çocuklarınızı bu saate alıştırınız.

8 — Perşembe günkü akşam neşriyatımızda, birer çeyreklik iki yeni saatimiz var: "Derdleşme saati,, ve "san'atkârlarımız konuşuyor,, saati.

"Derdleşme saati,, nde dinleyicilerimizin sağlık meseleleri ve hukukî müşkülleri etrafında bir mektupla soracakları suallere Sağlık Bakanlığının ve Hukuk İlmini Yayma Kurumunun mütehassısları cevap verecekledir. Dinleyicilerimizin her hangi bir sıhhî veya hukukî müşkülle karşılaşmalarını temenni etmemekle beraber, bu saatte daima emirlerine âmade bulunduğumuzu da hatırlatırız.

"San'atkârlarımız konuşuyor,, saatinde ise, şiirlerini, romanlarını, hikâyelerini okudu - ğunuz, tablolarını gördüğünüz, bestelerini dinlediğiniz, mimarî eserlerini seyrettiğiniz ve bel ki yalnız adlarile tanıdığınız san'atkârlarımızın seslerini işitmek, konuşma tarzlarını dinlemek fırsatını bulacaksınız.

10 — Cumartesi günkü akşam neşriyatımızda, yine fay - dalı olması için azamî dikkati göstereceğimiz bir "Kültür saati,, miz olacaktır.

Bundan başka her günkü radyo gazetemiz, Ziraat takvimimiz, Ahmet Şükrü Esmerin Çarşamba, Hâzım Atıf Kuyucakın Cuma, Bürhan Belgenin Cumartesi konuşmaları ve Temsil kolumuzun Cuma temsilleri devam edecektir.

Programlarımızın gerek tertibinde, gerekse icrasında mümkün olduğu kadar kusursuz olmağa çalışacağız. Arasıra hata ve kusurlarımız olursa onları sayın dinleyicilerimizin geniş müsamahaları her halde bağışlıyacaktır. Dinleyicilerimizden vaki olacak müspet ve hayırhah ikazlarla şimdiden teşekkürlerimizi arzederiz.

Millet Meclisinde

Ankara, 16 (a.a.) — Büyük Millet Meclisi bugün Şemseddin Günaltayın başkanlığında toplanarak Vakıflar Umum Müdürlüğü 1938 mali yılı kat'i hesabı hakkındaki mazbatasını tasvip etmiş ve Haricîye Vekâleti teşkilâtına ait kanuna ek kanun lâyihasının birinci müzakeresini yaparak dağılmıştır.

Meclis gelecek içtimaını çarşamba günü yapacaktır.

Dünkü ihracat

Dünkü ihracatın yekûnu 200 bin liradır. Dün Rumanya, İtalya, İsviçreye balık, Finlândiyaya tütün, Almanyaya deri, İsviçreye ceviz satılmıştır.

Telgraf, Telefon ve Telsiz Haberleri

HESS meselesi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

rinin bombardımanlarının Almanyada endişeler uyandırmak ta olduğunu kabul etmiş, fakat tezini o tarzda ileri sürmüştür ki, sulh lehinde müdahalede bulunuyorsa bunu Almanyayı harbin afetlerinden siyanetten ziyade, fikrince sonu İngiltere için meşum olacak, fakat uzun vadeli neticeleri medeniyet için de zararlı teselli edecek bir anlaşmazlığa nihayet vermek için yaptığını anlatmak istemiştir.

Pek sarihtir ki İngilizler, bu teze kanmamışlardır. Eğer Hess sulhun yeniden tesisi imkânı bahsinde sondaj yapmak için gelmiş ise, bunu İngiliz menfaati için değil, fakat Alman menfaati için yapmış olduğu sarihtir.

Hess, buraya, bugün Alman aksülâmellerini anlatmak istediği gibi ister kendiliğinden gelmiş olsun, ister seyahati Hitlerin Makiavelvari bir plânın neticesi bulunsun, şurası muhakkaktır ki bu, Hess'de veya şeflerinde, harbin devam müddeti ve istikbali hakkında endişeler mevcut olduğunu göstermektedir ve bu enternasyonal vaziyet için feykalâde müsait bir unsur teşkil etmektedir.

Diğer taraftan şu cihet sabit olmuştur ki bizzat Hess ve yahut bir çok nazi şefleri, İngiltere ile bir kompromi imkânları bahsinde hayale kapılmaktadırlar.

Bu bahis te, bizzat sarih surette aydınlatılmıştır :

Hess ,burada, ister şahsî bakımdan ister hükûmeti adına, müzakereci gibi değil, fakat bir harp esiri gibi kalacaktır.

Suriye - Irak

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Iraktaki vaziyete sür'atle hâkim olmaktayız. İmparatorluk ve İngiliz kuvvetleri ile iş birliği yapan İngiliz hava kuvvetleri şimdi Irak tayyarecilerini muharebe harici etmiş bulunuyorlar. Tayyarelerimiz, bu neticeyi almak için şiddetli usuller kullanmak mecburiyetinde kalmamışlardır. Irak ordusunun bazı münferit cüzütamları taarruz ve muharebe kabiliyeti göstermişse de heyeti umumiyesi itibariyle bu ordu mühim muharebeler için hazırlanmamış bulunmaktadır. Nitekim Irakîlar mühim kuvvetlerle karşılaştıkları zaman daima teslim olmuşlardır.

Alman propagandası Irakîların kulaklarını her gün yalanlarla doldurarak bu isyanı hazırlamakta büyük bir rol oynamıştır.

Bağdad radyosu da Ortaşarkta İngilizlere karşı kin uyandırmak için mütemadî bir gayret sarfetmiştir.

Raşit Alinin, isyanın başına geçmeleri için 4 generale peşin olarak yüzer sterlin vermiş olması Almanların kullandığı ince usullere güzel bir misal teşkil etmektedir.

İngilizler isyanın önüne geçmek için bütün muslihane çarelere baş vurmuşlardır.

Bunları bana anlatan subay bizzat Fırat vadisi boyunca uçarak beyannameler atmıştır. Fakat buna rağmen münferit Irak askerî grupları subayın tayyaresini mitralyöz ateşine tutmuşlardır.

Subay şunları ilâve etti:

"Bu son günler zarfında hüviyetleri tesbit edilemiyen bir çok tayyarelerin Irak üzerinde uçtuklarını gördüm. Bunların Alman tayyaresi olmaları çok muhtemeldir. Bu tayyareler, bizim tayyarelerimiz yaklaştığını görünce sür'atle uzaklaştılar.

Iraklılar sağlam askerlerdir. Fakat bunlar kolayca tesir altında kalabiliyorlar. Hindistandan gelen takviye kuvvetlerinin muvasalatı üzerine vaziyet sür'atle salâh bulacaktır.

Subay, bazı Alman tayyarelerinin Suriye hava meydanlarına geldiği hakkındaki haberleri teyit etmiştir.

Ortaşarktaki imparatorluk ve İngiliz kuvvetleri vaziyete karşı koyabileceklerinden emin bulunmaktadırlar.

Londra, 16 (a.a.) — Müstakil Fransız ajansının Kahire muhabiri hafif tanklarla diğer harb levazımının Suriyeden Irak istikametine geçtiğini bildirmektedir.

Ayni muhabir, Hür Fransız pilotlarının perşembe gecesi Suriye toprakları üzerinde uçarak Ortaşarktaki Hür Fransız mümessili General Cartouxnun imzasını taşıyan beyannameler attığını da bildirmektedir. meler attığını da bildirmmiştir. Vaktiyle Şam valisi olan general Cartoux Suriyeyi iyi tanıyan biridir. General Suriyedeki Fransızlara radyo ie hitap ederek Alman tahakkümü altında bulunan Vichy hükûmetinin boyunduruğundan kurtulmalarını talep etmiştir .

Roosevelt

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

bul edeceğine Amerikan milleti inanmıyor.

Fransız Afrika müstemlekelerinin onların Atlântik sahillerinin teslim edilmesi Akdeniz sulhunu ve emniyetini tehdit eder. Esas siyaseti hürriyetin, istiklâlin ve halkçı müesseselerin tamamiyle tahribi olan bir askerî devletler ittifakçı müesselerin tamamivle tahribi olan bir askerî devletle ittifakı tazammun edecek olan sözde işbirliğine ait herhangi bir anlaşmayı Fransız milletinin gönül rizasiyle kabul edeceğini akıl almaz.

Birleşik Amerikanın Fransa hükûmetiyle olan münasebetlerindeki siyaseti Fransız - Alman mütareke şartlarına ve bu mütareke ile Fransa hükûmetine konulan bazı tahdidata istinat ediyordu. Bundan ayrıca da, Almanya ile mütarekenin icapları haricinde hiçbir işbirliğinin kabul edilmiyeceğine dair Fransa devlet reisinin ve hükûmetinin teminatına da malik bulunuyorduk.

Kızıldeniz meselesi

Vaşington, 16 (a.a.) — Roosevelt, Kızıldenizin Almanya tarafından ecnebî vapurlar için tehlikeli mıntaka ilân edilmehakkında bugün gazetecilere yaptığı beyanatta Birleşik Amerikanın şimdiye kadar ticaretini ve denizlerin serbestisini himaye için iki defa donanmasını kullanmış olduğunu hatırlatmış ve bundan bir asır evvel Akdeniz korsanlarına ve sonra da Caraibes korsanlarına karşı yapılan hareketlere telmih etmiştir.

İngiltere - Fransa

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

malik bulunduğu hukuk mülgadır. Milletler Cemiyeti istisnaî ahval hariç olmak üzere her hangi bir mandayı elinde tutamaz.

Bu istisnaî ahval ise vuku bulmamıştır. Buna binaen, Büyük Britanyanın girişeceği her hangi bir hareket nazarî olarak manda sahibi bir devlete karşı yapılmış olmıyacaktır.

Bununla beraber meselenin hukukî veçhesi mevzuu bahsolan askerî meseleler kadar mühim değildir. Suriyedeki Fransız garnizonu mevcudu 30 binle 60 bin arasındadır. Bu askerlerin bir çoğu müstemleke askeridir.

Zira Fransız askerlerinin ekserisi geçen haziranda Fransaya dönmüşlerdir. Kalan kuvvetler Fransız ordusunun en iyi kıtaları değildir ve yerli ahali ile zorluklara maruz kalmışlardır.

Şam, Beyrut ve Humusta grevler ve müsademeler vuku bulmuştur. Mahallî Fransız makamları karışıklıkları teşdit ve tesri etmemek için uysal hareket etmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Vaziyet Irak buhraniyle daha ziyade zehirlenmiştir. Irak hükûmetinin Beyrutta ve Şam da bazı taraftarları vardır. Fakat heyeti umumiyesi itibariyle ahalinin Büyük Britanyaya karşı temayülü fena değildir. Suriyede iyi vaziyette bir çok hava meydanları mevcut olmamakla beraber, Şamın bulunduğu yayla yeni iniş meydanları temin edeceği gibi makineli bir harp için de mükemmel bir arazi teşkil edecektir.

Almanların Fransayı tazyiki

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

ettiğimiz siyasetin yeniden gözden geçirilmesini âmir bulunmaktadır.

Bugüne kadar takip edilen siyaset, Vichy hükûmetinin eski bir müttefike karşı mihverin emellerinin tahakkukuna faal bir surette yardım etmiyeceği faraziyesine istinad ediyordu.

Taymis gazetesi Almanların Suriyede yerleşmesinin orta şarktaki vaziyet üzerinde yapabileceği tesirleri, ana hatları ile izah ettikten sonra şöyle demektedir:

Bu şartlar dahilinde süratle ve şiddetle harekete geçmemiz lâzımdır. Efkârı umumiye B. Edenin bu hususta verdiği teminatı hiç şüphesiz iyi bir nazarla karşılıyacaktır. Bundan başka Suvarofun şiarını kabul eden asker devlet adamlarımızı hiç kimse tenkit etmiyecektir. Suvarofun urensibi şu idi: "Düşmanalrımız kuvvetlerini harp sahasının hayatî bir noktasında toplamağa vakit bulmadan evvel biz gidip onlara hücum etmeliyiz.,,

Daily Telegraph gazetesi de şöyle diyor:

Yakın zamana kadar dostumuz ve müttefikimiz olan Fransız hükûmetinin bizim memleketimize olduğu kadar Fransaya da düşman olanlara yardım edecek kadar alçaldığını görmek cidden feci bir şeydir.

Liberallerin gazetesi olan News Chronicle de şunları yazmaktadır:

Artık maske atılmıştır. Fransız milleti ve hattâ Alman-Fransız mütarekenamesi şartlarına karşı yapılan bu ihanete verilecek bir tek cevap vardır: Harekete geçmek. Evet, Almanların Irak işlerine karışmalarına verilecek cevap onları bu mü - dahaleden menetmekten ibaret tir.

Londrada hür Fransızlar tarafından çıkarılan "France,, gazetesi ise şu mütaleayı ileri sürüyor:

Vichy Fransanın en büyük düşmanının zaferi için iş birliği yapıyor ve dünkü müttefiki aleyhine dönüyor. Rusya 1917 de mücadeleyi bırakıp Brest - Litovsk muahedesini imzalamıştı. Fakat düşman tarafına geçmek kadar adî bir hareket asla görülmemiştir.

Resmî harp tebliğleri

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

hükûmet dairelerine ve Katedral rıhtımına tam isabetler kaydetmişlerdir.

Yangınlar çıkarılmış, fakat hasaratın teferrüatile müşahede ve tesbiti mümkün olmamıştır. Çarşamba günü bir çok keşif devriyeleri yapılmıştır.

12 adada, bir gece evvel Maritza ve Kalato hava meydanları bambordıman edilmiştri Yangınlar çıkarılmış ve yerde dağınık bir halde bulunan tayyare arasında tam isabetler kaydolunmuştur.

Irakta, düşman mevzilerine ve hava meydanları, demiryolu, otomobil nakliyatı gibi askerî hedeflere devamlı hava hücumları yapılmıştır.

Amara, Raşit, Musul ve Bağdad şimendiferi bombardıman edilmiştir.

Habeşistanda, orta Habeşistandaki Mendik alesi ile mitralyöz postalarına tam isabetler kaydolunmuştur.

Cenup Afrikası tayyareleri Siasiamanna ve Diabassirdeki kıtaatı bombardıman etmişlerdir.

Maltada düşman tayyareleri 13/14 Mayıs gecesi bir hücum yapmışlardır. İngiliz hava kuvvetlerine ait binalarda hafif hasarlar mevcutsa da ne askerî ne de sivil hiç bir zayiat yoktur. Dün diğer küçük bir hava hücumu yapılmıştır. Avcı tayyarelerimiz, düşman kuvvetlerini püskürtmüşlerdir.

Bütün bu harekâtta iki tayyaremiz kayıptır. Fakat bunlardan birinin pilotu paraşütle kurtulmuştur.

Düşmanın mevzilerimize karşı yaptığı taarruz harekâtı devam ediyordu.

Alman resmi tebliği

Berlin, 16 (a.a.) — Alman orduları baş kumandanlığının tebliği:

Bir denizaltı gemisi, faaliyeti esnasında ceman 26.000 tonilâto batırmıştır. Bunlardan 18 bin tonilâtosu evvelce bildirilmiş bulunuyordu.

Alman hava kuvvetleri, İngiliz sularında, ceman beş bin tonilâto hacminde iki vapur batırmış ve havuzda bulunan diğer bir vapuru tam isabetlerle hasara uğratmıştır.

Gündüz ve gece, savaş ve avcı tayyareleri bir çok İngiliz tayyare meydanlarına hücum etmişler ve yerde bir miktar düşman tayyaresi tahrip etmişlerdir. Gece, İskocyada ve cenubî İngilterede limanlara karşı başka hava hücumları yapılmıştır.

Şimalî Afrikada, Afrika kıtaatına mensup İtalyan müfrezeleri Tobruk civarında bir düşman hücumunu tardetmislerdir.

Oldukça büyük miktarda İngiliz kuvvetleri, bir çok zırhlı tank himayesinde, Capuzzo kalesine ve Solluma ilerlemişlerdir. Bazı düşman müfrezeleri Solluma girmislerdir. Düşman, bu hücum esnasında büyük kayıplar kaydetmiş ve bir miktar esir vermiştir.

Alman hafif savaş tayyareleri, Tobruk ve Sollum civarındaki muharebelere muvaffakiyetli bir surette iştirak etmişlerdir.

Akdenizde, Alman hava kuvvetlerine mensup teşekküller, birbirini takip eden hücumlar esnasında, Maltada Luca tayyare meydanına yangın ve infilâk bombaları atmıslar ve şiddetli yangınlara sebebiyet vermişlerdir. Girit adasında, düşman kışlalarında yangınlar çıkarılmış ve bir tayyare meydanında üç düşman tayyaresi yerde tahrip edilmitşir.

Girit sularında, Alman savaş tayyareleri, iki büvük silebe tam isabet kaydetmislerdir.

Düşman, Alman körfezine ve isgal altındaki araziye yaptığı hücum teşebgüsleri esnasında, beş tayyare kaybetmiştir. Gece, simal ve şimali garbi mıntakası üzerinde uçmuslar ve ezcümle Hanovraya hücum etmişlerdir. Bir kac tavyare, Berline kadar girmistir. Hiç bir yerde mühim askerî hasar vukua gelmemiştir.

Gazeteciler bir asır evvelki Akdeniz korsanları gibi şimdi de modern korsanlar mı bulunduğunu sormuşlardır.

B. Roosevelt bu suale "muhakemenizi kullanınız,, cevabını vermekle iktifa etmiş ve "denizlerin hürriyeti Amerikanın tarihî siyasetidir,, demiştir.

Maamafih B. Roosevelt birlşik Amerikanın ne yapmak fikrinde olduğunu bildirmemiştir.

Operatör M. Kemal Öke tekaüde sevkedildi

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

tanınmış doktorları ve M. Kemalin talebe ve asistanları bulunmuştur.

Törende söz alan muhtelif hatipler sayın doktorun askerlik, hocalık, doktorluk sahalarında vatana yaptığı büyük hizmetleri tebarüz ettirmişlerdir.

General Süreyya Hidayet Kürsüde

İlk olarak söz alan Gülhane hastahanesi Başhekimi General Süreyya Hidayet demiştir ki.

"— Muhterem Vali ve Komutanlarım ve sayın arkadaşlarım,

Bugünkü toplantımızın maksadı M. Kemal Ökenin kanunî sin haddine ermiş olması hasebile aramızdan ayrılmasıdır. M. Kemal bugünden itibaren yetiştirdiği nesle yerini bırakıp Gülhane hastahanesinin fahrî profesörü olmaktadır.

Hatip bundan sonra sayın doktorun Trablusgarp harbinden başlıyan, Balkan harbi, Cihan Harbi ve nihayet İstiklâl Harbinden bugüne kadar devam eden hizmetlerinden bahsetmiş ve sözüne devamla demiştir ki:

"— Gülhanenin kurulduğu gündenberi şiarı memlekete müfid olmak ve bu uğurda çalışan zevatı daima kalbinde yaşatmaktır. M. Kemal Gülhanenin ve Gülhanenin yetiştirdiklerinin kalbinde daima bir hissi şükran ve ebedi bir saygı ile yaşıyacaktır. Kendisine ve necip ailesine sıhhat ve âfiyet ve uzun ömürler dilerim.,,

Bu sözlerden sonra General Millî Müdafaa Vekili Saffet Arıkan ve Sıhhat İşleri Dairesi Reisi muhterem General Mazlûm Boysandan gelen telgraflar okunmuştur.

Milli Müdafaa Vekilinin Telgrafı

Saffet Arıkan telgrafında demektedir ki:

"— Sayın profesör doktor Albay M. Kemal Öke; kanunî yaş haddinden dolayı faal ordu hizmetinden ayrılmanızı samimî bir teessürle karşılarım. Şanlı ordumuza hazar zamanında Gülhane tatbikat mektebi ve kliniğinde bir çok genç doktorlar yetiştirmek ve muhtelif seferlerde ordumuzun binlerce yaralısını rehakâr bakımlarla kurtarmak suretile şimdiye kadar vuku bulan kudretli, verimli ve fedakârane mesainizin daima şükranla yad olunacağına emin bulunmanızı arzeder sağlığınız temennisini candan dilerim.

Millî Müdafaa Vekili
Saffet Arıkan

General Mazlûm Boysanın Telgrafı

Sıhhat İşleri Dairesi Reisliğinden gelen telgrafta denmektedir ki:

"— Gülhane hastahanesi müdür ve Baştabipliğinden sayın profesörüm M. Kemal Ökeye,

Sonsuz bir memleket ve meslek sevgisile başarmış olduğunuz büyük hizmetleri aranızda bulunamadığım şu dakikada şükranla anıyorum.

Uzun ve şerefli bir mazi tutan askerlik hayatınızda daima fedakârlık daima feragatli, verimli ve faziletli kaldınız. Emeklerinizi maddi olarak ölçmeğe imkân bulmadığına göre yetiştirip orduya hediye ettiğiniz hekimlerin sayısı, hazarda ve harp yerlerinde ziyan olmaktan korktuğunuz Türk kanı sizin için en büyük mükâfatı teşkil edecektir. Bundan sonra arkanızda serefle dolu bir mazi ve önününzde binlerce vatandaşa hayat ve sıhhat vadeden bir istikbal var. Size hepimizden hürmet ve minnet dilerim.,,

Tümgeneral *Mazlûm Boysom*

Telgrafların okunmasından sonra kürsüye gelen General Cemil M. Kemalin hizmet ve şahsiyetinden bahsetmiş ve Avrupada olduğu gibi bizde de yaş haddinden dolayı ordudan çekilenlerden daima istifade olunmakta devam olunacağına işaret ederek sözü Kâmil Sokulluya bırakmıştır.

Kâmil Sokullu birinci hariciye kliniğine M. Kemal kliniği ismi verilmesini teklif etmiştir.

Müteakiben söz alan Niyazi İsmet, Profesör Kâzım İsmail Gürkan ve profesör Abdülkadir Noyandan sonda bizzat M. Kemal kürsüye gelerek demiştir ki:

M. Kemal Kürsüde

"— Sayın büyüklerim, meslek taşlarım, dostlarım,

Her şeyden evvel yüksek huzurunuzda iki vazife ifa etmek isterim. Beni kucağında tam 31 sene yaşatan, büyüten Türk milletine ve onun büyük fedakâr ordusuna değerinin çok üstünde nüvazişkâr iltifat ve takdirlerile beni taltif buyuran sayın Millî Müdafaa Vekilimiz Saffet Arıkan, takdir ve itimadını benden esirgemiyen Millî Müdafaa Vekâleti Sıhhat İşleri dairesi Reisi General Mazlûm Boyana, beni yetiştiren bütün hocalarıma, çalışmalarımda bana büyük iyilik ve yardımlarını her vesile ile benden sevgilerini eksik etmiyen hoca arkadaşlarıma minnettarlığımı sizin asil huzurunuzla ifade etmek benim için en önde gelen bir borçtur. İkinci vazifem bana tatlı bir rüya gibi gelen 25 senelik Gülhane hayatında geçirdiğim 22 senelik tedris devresinin bana düşen muhasebesini vermektir..,

Bundan sonra sayın profesör "modern şirürjinin tekâmülü,, mevzulu dersini vermiş ve bu sahada Cemil Paşa ve Orhan Tahsinin oynadıkları rolden bahsetmiş

Maltaya yapılan bombardıman

Hücum hiç bir netice vermeden neticelendi

Malta, 16 (a.a.) — Resmî tebliğ:

Çarşambayı Perşembeye bağlıyan gece mutaddan küçük bir düşman hava teşekkülü tarafından ada üzerine yapılan taarruz esnasında sivil mülklerde mühim hasarlar vukua gelmiş ve bir kaç kişi ölmüştür.

Bahriye ve hava kuvvetlerine ait binalar üzerine de bombalar atılmışsa da bu servisler arasında ne hasar, ne insanca hiç bir zayiat vuku bulmamıştır.

Günün konuşmaları

(Baş tarafı 4 üncü sayfada)

kadının boynundan aşırmış, omuzundan yakalamış.. Genç kadın vücudunu aşıkına yaslamış.. Objektif karşısında resim aldırır gibi başbaşa, yanak yanağa . Oyle ki, göz göze konuşup gülüşürken neredeyse dudak dudağa oluverecekler!..

— Böyle heyecanlı anlarda aşık etrafını duvar, âlemi kör sanırmış!..

— Bunun böylelerine âşık ta denmez.. Aşkın edebi, erkânı vardır.

— Işıklar kararğı zaman bile insan önünde, arkasında, yanında oturanlardan utanır.

— Maamafih, bunlar artık sinemalarda her zaman göze çarpan manzaralar: Elele, sıkı sıkıya, başbaşa, yanak yanağa fısırdaşmalar.. Fingirdeşmeler eksik değil!

— Locada haydi ne ise (!) amma, böyle parterde, halkın arasında işi bu dereceye vardırmak için surat ister doğrusu.

Aşıklar hep ayni pozisyonda...

Seyirciler arasında fısıltılar:

— Pişkinlik bu kadar olur!.

— Hiç sıkılmaları yok!.

— Bari ışıkların sönmesini bekleseler!

— Sabırları tükenmiş!.

— Gözleri kararmış!.

— Herkesin gözü onlarda!.

— Ne vurdum duymaz şeyler!

— Yüzsüzlük!.

— Utanmazlık

— Kepazelik! .

— Rezalet!..

Işıklar söndü..

Gözler perdede şimdi .

Recai Sanay

Felsefe ve Edebiyat

(Baş tarafı 3 üncü sayfada)

keşifler çok mühimdir, lâkin fizik ilminin, sada bahsine ait şeylerdir; nitekim renklere taallûk eden keşifler dahi fizik ilminin ziya bahsine aittir. Bunları bilmek çok faidelidir. Fakat yaradılışında kabiliyeti olmıyan bir adamı ressam ve bestekâr edemez. Nasıl sarfı nahiv ve aruz ilmlerini bilmek bir adamı şair edemezse!.. Dünyada henüz sarf ve aruz ilminin adı bile yok iken eski Yunanda en dâhî şairler yetiştişti!.

Cünye:
Dr. Rıza TEVFİK

(Sonu Salı nüshamızda)

Atatürkün hayatından yazılmamış hatıralar

19 Mayıstan evvel

Askerden ziyade poletikacı bir adam - Paşanın verdiği söz nerede?

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

timiz umumî sevkiyat müdürü Ali Rıza Bey merhumun lehimde vâki emniyet ve itimat dolu tavsiye ve teveccühleri; müşarünileyhin nezdinde beni kıymetlendirmiş ve bazı mutabakat hâsıl olan fikirlerimiz ise karşılıklı alâkalarımızı kuvvetlendirmişti.

İsmail Hakkı Paşa merhum genç ve zeki, enerjisi yerinde gözleri siyasî hırsla boyanmış olarak pusu bekliyen bir askerden ziyade bir politikacı idi.

Umumî Harpte taşıdığı büyük salâhiyetler; onu her türlü kabiliyete muktedir kılacak kıymet ve kudrette yaptı. Hattâ bir taklibi hükûmet onun için güç birşey değildi diyebilirim. Çünkü devletin bütün nakil vasıtaları ve milletin ve ordunun giyinmesi ve doyması, tüccarlarımızın kâr ve zararları bu zatın dudakları arasından çıkacak bir kelimeye bağlı bulunuyordu.

Evet veya hayır, medlûlleri bir adamı ihya eder veya mahveylerdi.

Cephelerden İstanbula her gelişimde İsmail Hakkı Paşayı işim olsun olmasın ziyaret ederdim, o da gün geçtikçe bana itimat ve emniyetini izhar eder ve benimle serbest konuşurdu.

Anafartalardan sonra Mustafa Kemal adı ve sanı yayılmağa başlamıştı. İşte İsmail Hakkı Paşa da beni gördükçe kumandanımı sorar huyunu, suyunu, ruhî ahvalini, askerliğini öğrenmek isterdi. Son zamanlarda politika sahasında da kuvvetli bir rükün olacağını takdir etmiş ve Mustafa Kemalle samimî dost olmak kararını vermişti. Herkesi yok cevabile başından savan merhum İsmail Hakkı Paşa; Mustafa Kemalin resmî taleplerinin derhal infazına giderdi. Hattâ Anafartalardan grup kumandanlığı için otomobil istenmiş ve bu işin takibine memur edilmiştim.

O aralık İstanbulda mübayaa olunacak otomobil bulunamıyordu. Bana; nerede bir otomobil bulursan bul derhal satın alacağım sözünü vermiş ben de askerî inzibat memurları delâletile Amerikan sefareti garajında saklanmış kapalı lüks bir otomobil bulmuştum. Derhal mübayaa etti. Ve tamirden yeni çıkmış bir açık otomobili de kumandanımın arzusuna ilâve eylemişti.

Kumandanımın birinci defadaki yedinci ordudan istifasından istifade etmek istiyen İsmail Hakkı Paşa kumandanımla tanışmak istedi. Sultanahmet civarındaki hususî ikametgâhında bir yemek esnasında tekrar benden kumandanımı her halile iyice öğrendikten sonra behemehal kısa bir zamanda mütekabil samimî dostlukları doğacak kabiliyette görüşmeleri için tavassut etmekliğimde ısrar etti.

Her şeyi açık, çok samimî bir dost gibi anlatmak ve kendisini takviye edecek dostlar bulmak yegâne hedefim olduğunu bilen kumandanım İsmail Hakkı Paşanın görüşmek talebini kabul etti.

Görüştüler, beraber bir öğle yemeği yedikten sonra beni de aralarından ekarte ettikleri Büyükdere yolu üzerindeki gezintilerinde dertleştiler ve anlaştılar.

Karşılıklı dostlukları yaratıldıktan sonra yakın tarihimizin henüz şahit olmadığı korkunç ve tehlikeli bir vak'anın âmilleri arasına girmiş olduk. Görünüşte başında İsmail Hakkı Paşanın bulunduğu bu zümrenin faaliyetine iştirâk edişimiz neticesi olarak Enver Paşa tarafından Mustafa Kemal hakkında hâsıl olan emniyet ve itimat yek nazarda hudutsuzdu. El üstünde tutulmağa başlıyan kumandanıma birinci ordu veya beşinci ordu kumandanlıklarından birinin tercihi bırakıldı.

Birinci ordunun pek az faal ve müsellâh kıt'ası vardı. Bu ordu daha ziyade İstanbul kumandanlığı veya muhafızlığı gibi bir şeydi. Halbuki kuvvet olarak Ege sahillerinde ve Çanakkale havalisinde yerleşmiş olan müteaddit kolordulardan mürekkep beşinci ordu kumandanlığını tercih etmek Atatürkün maksadı uğurunda daha muvafık görülmekte idi.

Yine bu aralık Veliaht Vahideddinin Almanya seyahati vuku bulacaktı. Kumandanım veliahdin askerî müşavirliğine tayin olundu.

Malûmdur ki, Atatürk en yakın arkadaşlarına fikirlerini gayet serbest ve açık ifade ettiği gibi bazan en mahrem tutulması lâzımgelen sırlarını da bu kabîl arkadaşlarına ifşada bir beis görmezdi.

İsmai Hakı Paşanın delâletile girdiği zümrenin hedefi; askerî mahiyette bir taklibi hükûmetti. Şöyle ki bir gece içinde İttihad ve Terakki rüesası ve merkezi umumî âzaları tevkif edilecek ve kafaları koparılacak ve başkumandan vekili Enver Paşa tam salâhiyetli bir diktatör olacaktı. İşte bu işin kolaylıkla başarılması için de Mustafa Kemal ele alınmıştı. Fakat yapılacak bu kanlı inkılâp sonunda tabiîdir ki, Mustafa Kemalin de başı ezilecekti.

Bunu takdir eden kumandanım onun için kuvveti yerinde olan beşinci orduyu tercih etmişti. İş olup bittikten sonra elinde sağlam ordusu bulunacak olan kumandanıma bu takdirde ne yapacağını sormuştum. "ordumla İstanbula yürüyüp diktatörlüğü kaldırmak olacaktır„ buyurmuşlardı.

İşte bu hikâyeyi yakın tanıdığı ve bütün ömrünce ona büyük vefasını esirgemediği bir arkadaşına Atatürk ifşa etmiş oldu. Bu arkadaşı; bu korkunç sırrı kendinde çok muhafaza edemedi. Müşarünileyh gelecek vak'ayı merhum Kara Kemale açıyor. Kara Kemal de sadrıazam Talât Paşayı derhal haberdar ediyor ve askerî darbe vaktinden evvel bu suretle meydana çıkmış oluyordu.

Almanyaya hareketimizden bir gece evvel Talât Paşa merhum evinde kendisinden başka hiç kimsenin bulunmıyacağı teminile komployu ihbar edenle Atatürkü ve bir iki merkezi umumî âzasını meseleyi görüşmek üzere evine davet etti.

Akşam karanlığında Yerebatandaki sadaret evine otomobil ile gittik. Ben bir nefer kaputunu giymiş şoförün yanında bütün gece kumandanımın emri veçhile dışarıda beklemiştim.

Hakikaten zili çalınan sadaret konağının kapısına bizzat Talât Paşa çıktı ve Atatürkle arkadaşını içeri aldı.

Sabaha karşı biten içtimaın müzakeratının mahremiyetinin muhafazası Talât Paşanın namusu üzerine verdiği sözle başlamış olduğunu, ve Atatürkün bu söze güvenerek bildiklerini ve icap eden tedabirin alınması lüzumunu açık ve büyük bir samimiyetle sadrıazama anlatmış bulunduğunu Akaretlere döndüğümüz anda bana hikâye etti.

Henüz Talât Paşa evinin içtimaından ve verilen sözün üzerinden on iki saat geçmemişti. Almanyaya hareket için Sirkeci istasyonuna gelinmişti. Teşyiciler meyanında bulunan zevat arasında İsmail Hakkı Paşa istikametimde ilerliyerek yanıma geldi.

— Cevad oldu mu? Paşan böyle mi yapacaktı? Verdiği söz nerede?

Suallerile aziz kumandanımla her ikimizi birden itimat ve emniyeti suiistimalle itham etti.

İsmail Hakkı Paşaya bir şeyden haberdar olmadığımı söylemiş ve kumandanımın maksadı ihlâl edecek bir harekette bulunmıyacağını temine çalışmıştım. Bunun üzerine İsmail Hakkı Paşa acı acı gülümsiyerek yanımdan ayrıldı. Anlaşılmıştı, Talât Paşanın verdiği namus sözü; bir taşla iki kuşu birden avlamak gayesine matuftu.

Tren hareket eder etmez İsmail Hakkı Paşa ile aramızda geçen kısa ve soğuk muhavereyi kumandanıma arzettim.

O büyük adam; samimiyetini ve emniyetini suiistimal eden Talât Paşanın bu hareket tarzına son derece müteessif ve mütessir oldu.

Almanya seyahatimiz bu ağır hislerle meşbu olarak geçmişti. Avdetimizde Talât Paşa Kara Kemali iaşe ve doktor Nâzımı maarif nezaretlerine getirmekle kabinede Enver Paşaya karşı cephe almakta olduğunu ve iaşe işlerile de İsmail Hakkı Paşanın geniş vesaitine el konulduğunu görmüştük.

Gerçi bu tedbirle İttihad ve Terakki rüesasile merkezi umumîsi azasının başları bir dereceye kadar kurtulmuştu. Fakat ayni kabinenin bu yeni ve natamam faaliyetinin devamı; netice itibarile millet ve memlekete hiç de hayırlı olmadığı görüldü.

C. A. GÜRER

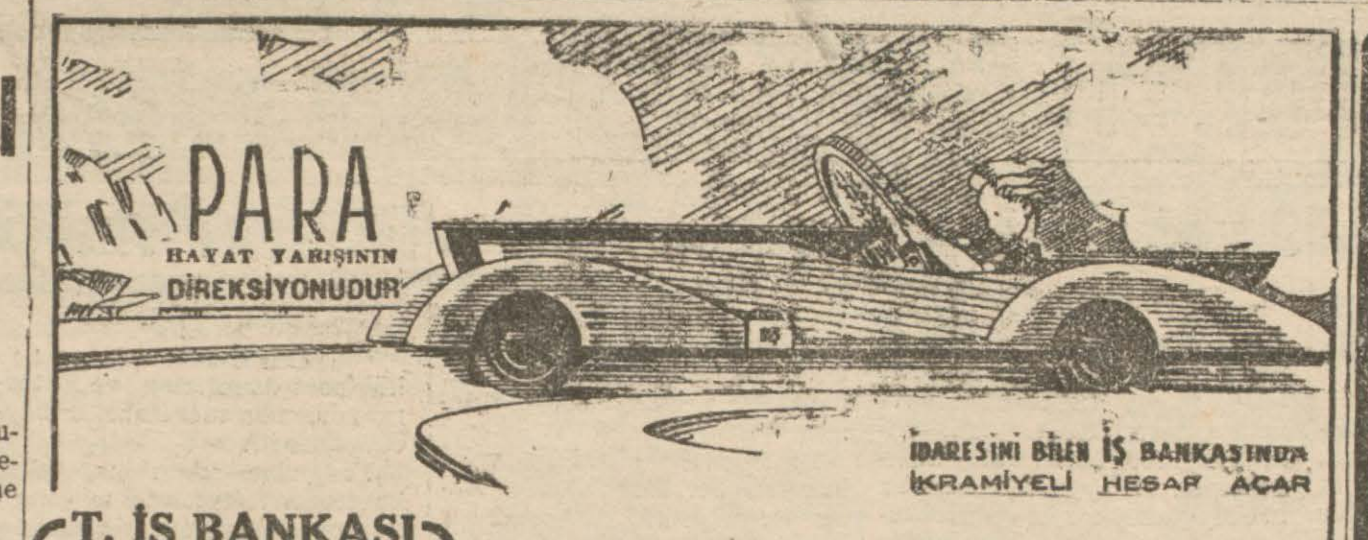

T. İŞ BANKASI

Küçük tasarruf hesapları 1941 İKRAMİYE PLÂNI

KEŞİDELER: 4 Şubat, 2 Mayıs, 1 Ağustos, 3 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1941 İKRAMİYELERİ

1 adet	2000 Liralık	=	2000.— Lira
3 »	1000 »	=	3000.— »
2 »	750 »	=	1500.— »
4 »	500 »	=	2000.— »
8 »	250 »	=	2000.— »
35 »	100 »	=	3500.— »
80 »	50 »	=	4000.— »
300 »	20 »	=	6000.— »

RADYO

17 Mayıs 1941

8.00	Program	18.40	Müzik
8.03	Haberler	19.00	Müzik
8.18	Müzik	19.15	Müzik
8.45	Ev kadını	19.30	Haberler
★		19.45	Konuşma
13.30	Program	19.50	Müzik
13.33	Müzik.	20.15	Radyo gazetesi
13.50	Haberler		
14.05	Müzik	20.45	Müzik
14.20	Müzik	21.15	Konuşma
15.30	Müzik	21.30	Müzik
★		22.30	Haberler
18.00	Program	22.50	Müzik
18.03	Müzik	23.30	Kapanış

Niçin yeni Tokalon Pudrasını kullanıyorum

PRENSES ALLA TROUBETSKOY diyor:

- Son Moda ve canlı bir çok renkleri vardır
- Tanıdığım bütün pudralardan daha hafif ve daha incedir
- Hakiki çiçeklerin nefis kokusunu perestiş ediyorum
- Bütün gün sabit kaldığını gördüm. Bu sır yani «Krema köpüğü» bir pudrada yoktur.
- Rüzgâr ve yağmurda bile teni taze, parlak ve gayet samimi muhafaza eder.
- Bundan daha iyi pudra olmadığına kat'iyen eminim.

TOKALON

Gençlik Eğitmeni Alınacak

Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünden :

1 — Vilâyet, kaza ve müesseseler gençlik kulüplerinde beden terbiyesi mükelleflerini beden terbiyesi nizamnamesi esasları dairesinde çalıştırmak üzere aşağıdaki şartları haiz olanlardan «Gençlik Eğitmeni» alınacaktır.

ŞARTLAR:

A — Türk olmak,

B — 35 yaşını aşmamış bulunmak,

2 — Askerlik vazifesini yapmış olmak,

D — En az orta veya muadili tahsil görmüş bulunmak «Lise veya Askeri erbaş okullarını bitirmiş olanlar tercih olunurlar».

E — Ankarada açılacak ve 5 - 6 ay kadar devam edecek olan beden terbiyesi kursuna iştirak ederek kurs nihayetinde yapılacak imtihanda muvaffak olmak.

F — Sıhhat bakımından her türlü iklimde çalışabilecek ve her nevi beden terbiyesi faaliyetlerile «jimnastik, oyun ve sporlarla» iştigal edebilecek durumda olmak.

G — Beden terbiyesi kursunun umumî talimatı ile iç, disiplin ve talim ve terbiye talimatlarına tamamen riayet edeceğine ve kurs imtihanında muvaffak olduktan sonra genel direktörlükçe verilecek vazifeyi kabul edeceğine dair nümunesine uygun taahhütname vermek.

II — Kursu muvaffakiyetle bitirip vazifeye tayin edilenlere 3656 sayılı kanun hükümleri dahilinde azamî 140 liraya kadar ücret verilecektir.

III — Müracaat tarihi nihayet 31/Mayıs/1941 sonuna kadardır.

IV — Talip olanların kursa kabul şartlarını ve daha fazla malûmatı vilâyet merkezlerinde beden terbiyesi bölge başkanlıkları ile kazalarda kaymakamlıklardan almaları ve istida ile mezkûr makkamlara müracaatları lüzumu ilân olunur. «2657» «3816»

ASKERLİK İŞLERİ

Fatih askerlik şubesinden:

Her ne sebeple olursa olsun hiç askerlik yapmamış (312 - 332) dahil acemi islâm ve gayri islâm erat ile muhacir olarak yurda gelip de geldiği yabancı memlekette askerlik yaptığına dair vesikası olmıyanlar ve yine memleketinde iş mükellefiyeti şeklinde askerlik yapanlar talim, terbiye maksadile sevke tâbidir.

Şubede toplanma günü 22 Mayıs 941 perşembe günüdür. Bu gibilerin mezkûr günde behemehal şubeye gelmeleri, gelmiyenler hakkında kanunî takibatta bulunulacağı ilân olunur.

★

Yabancı Kadıköy Askerlik şubesinden:

Şubemizde kayıtlı 312 ilâ 332 dahil doğumlu acemi İslâm ve gayri islâm erat talim maksadile sevkedileceklerinden toplanma günü olan 22 Mayıs 1941 Perşembe günü saat 9 da nüfus cüzdanları ile beraber şubemize müracaatları.

★

Yerli Eminönü Askerlik şubesinden:

I — 312 dahil 332 dahil doğumlu acemi (sağlam ve sakat) ihtiyat erat sevkedilecektir.

II — Toplanma günü 22 Mayıs 1941 Perşembe günüdür.

III — İşbu ilân davetiye makamında olup vaktinde gelmiyenler askerlik kanununun 90 ıncı maddesi mucibince cezalandırılacaklardır.

Beyoğlu Yerli Askerlik şubesinden:

1 — 312 dahil 332 dahil tevellütlü acemi islâm erat sevkedilecektir.

2 — Toplanma günü 22 Mayıs 1941 Perşembe günüdür.

3 — İstiyenler daha evvel gelerek elbiselerini alabilirler.

4 — Vaktinde gelmiyenlerin askerlik kanununun 90. maddesi mucibince ceza göreceği ilân olunur.

★

Sarıyer Askerlik Şubesinden:

Mıntakamız halkından olan 312 - 332 dahil yerli ve yabancı acemi ihtiyat erlerin doğum cüzdanları ve varsa askerî vesikalarile birlikte 18 Mayıs 941 tarihinde şubeye behemehal müracaat etmeleri.

Sahibi: A. Cemalettin Saraçoğlu
Neşriyat Müdürü: Macit Çetin
Basıldığı yer: (H. Bekir Gürsoylar ve A. Cemalettin Saraçoğlu matbaası)

TATİL ESNASINDA ÇOCUKLARINIZI BERLİTZ Lisan Dershanesine kaydettiriniz BİR ECNEBİ LİSANI Öğrenirler.
Haftada 3 ders ayda 4 lira
Beyoğlu: İstiklâl caddesi 294

Deniz Levazım satınalma komisyonundan

Marmara Ussü bahrî K. Satınalma komisyonundan

Cinsi	Kilosu	Tahmin fiatı Kuruş	Sn	Umum tutarı Lira
Bakla	10.000	6	00	
Bezelye	5.000	8	00	
Araka	5.000	10	00	20.970
Semizotu	12.000	6	00	
Fasulye Ayşe	18.000	12	00	
Taze kabak	10.000	3	50	
Patlıcan	18.000	8	50	
Bamya	6.000	17	50	
Pırasa	30.000	4	00	
Ispanak	30.000	8	00	
Kuru soğan	32.000	8	00	
Salça	10.000	20	00	
Kırmızı biber	2.000	22	00	
Domates	20.000	4	50	
Patates	32.000	8	00	
Lahana	32.000	5	00	

1 — Yukarıda cins ve miktarları yazılı 16 kalem sebzenin kapalı zarf usulile eksiltmesi 23 Mayıs 1941 Cuma günü sat 15 de İzmitte tersane kapısındaki komisyon binasında yapılacaktır.

2 — Bu işe ait şartname bedelsiz olarak komisyonumuzdan alınabilir.

3 — Eksiltmeye iştirâk edecek isteklilerin 2490 sayılı kanunun istediği ticaret vesikalarını ve 1572.75 liradan ibaret muvakkat teminatlarile birlikte tanzim edecekleri teklif mektuplarını belli gün ve saatten tam bir saat evveline kadar komisyon başkanlığına vermeleri. (3484)

TEMİZ HAVA - İYİ BAKIM

Çocuğu gürbüzleştirmeğe kâfi ik mühim unsurdur. Memleketimizin saf havası, feyizli toprakları, iş verimi, Türk neslinin yüzde yüz hayat sigortasıdır.

Daima: ÇAPAMARKA...

Ordu Hasta Bakıcı Hemşireler Okuluna Aid Bazı İzahat ve Okula Kayıt ve Kabul Şartları

1 — Ordumuza hastabakıcı ve hemşire yetiştirmek üzere Ankarada M. M. V. tarafından 1939 senesinde açılmış olan hastabakıcı ve hemşire okuluna bu sene de 50 talebe alınacaktır. Okula girmek arzu edenler bulundukları mahallin valiliğine, kaymakamlığına veya askerlik şubesine dilekçe ile müracaat edeceklerdir.

2 — 3433 sayılı kanun mucibince bu okuldan mezun olacaklar, ... olup tekaüdiye alacaklardır.

3 — Mezun olanlar altı senelik mecburi hizmetlerini ordu hastanesinde yapacaklar; ondan sonra arzu ederlerse memleketteki ... teşekküller kendilerine açık olacaktır.

4 — Tahsil müddeti 3 sene olup bu müddet içinde okurlara ... lira harçlık verilecek ve iaşe ve ilbasları tamamen okula ait olacaktır.

5 — Okuldan mezun olanlar, barem kanununa göre 20 lira asli maaştan başlamak üzere maaş alacaklar ve bu miktar gittikçe çoğalacaktır. Her zaman dahi iaşe, giydirme ve barınma orduya ait olacaktır.

6 — Okul 15/Eylül/1941 de tedrisata başlıyacaktır.

7 — Okula kayıt ve kabul şartları şunlardır:

A — Türkiye Cümhuriyeti tebaasından olmak ve Türk ırkından bulunmak.

B — Sıhhati yerinde olmak ve durumu her iklimde vazife görmeğe müsait bulunmak «bunu her hangi bir hastahane sıhhî heyeti raporu ile tesbit ettirmek ve evraka bağlamak lâzımdır.»

C — Okurun yaşı on altıdan aşağı ve yirmi ikiden yukarı olmıyacaktır.

D — Kendisi, ana ve babası iffet ehlinden olmak «Bu vaziyet ... tevsik ettirilerek evraka bağlanacaktır.»

E — En az orta okul tahsilini bitirmiş olmak «eleme imtihanında muvaffak olmak şarttır. Veya bu derecede tahsil gördüğünü isbat ... tasdikname veya bunun tasdikli bir sureti muamele evrakına eklenecektir.»

F — Evli veya nişanlı bulunmamak «evvelce evlenip boşanmış, kocası ölmüş olanlar kabul edilir.» Buna ait medenî hali bildirir evrak keza eklenecektir.

G — Okur sıhhî sebepler dışında okulu kendiliğinden terkettirilmek sureti ile veya diğer inzibatî sebeplerle okuldan çıkarılırsa ... senelik mecburî hizmetini yapmadığı veya tamamlamadığı veya ... sebepler dışında okuldan çıkarıldığı takdirde tahakkuk ettirilecek ... masraflarını tamamen ödiyeceğine ve gösterdiği vesikaların tamamen doğru olduğuna dair noterlikten tasdikli ve kefilli bir taahhütname olacaktır.

8 — Yukarıdaki şeraiti haiz olan okur, okula imtihansız ... edilecektir.

9 — Yukarıdaki maddeler mucibince evrakının muamelesini ... lerden, vilâyet ve kaza, merkezlerinde oturanlar bu makamlar ... kerlik şubeleri vasıtasile evraklarını doğrudan doğruya Ankara ... hastahanesi baştabibi ve okul müdürlüğüne gönderilecektir.

10 — Müracaatların Ağustos 1941 nihayetine kadar sona ... lâzımdır.

11 — Okurların kabul edildikleri ve mektebe hareket ... ayni makamlar tarafından kendilerine bildirilecektir.

12 — Kabul edileceklerin okulun bulunduğu Ankaraya kadar ... ve okulda tekrar yapılacak sıhhî muayene neticesi hastalıkları ... edenlerin memleketlerine gitmek için masraf edecekleri yol paraları dilerine ait olacaktır. «3837»

İstanbul Belediyesi İlânları

Bebekte Rumelihisarı caddesinde 80 - 80/1,82 numaralı bina ... nın satışı temdiden açık artırmaya konulmuştur. Tahmin bedeli ... 17 kuruş ve ilk teminatı 183 lira 29 kuruştur. Şartname Zabıt ... melât Müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 27/5/1941 salı ... 14 de Daimî Encümende yapılacaktır. Taliplerin ilk teminat ... mektuplarile ihale günü muayyen saatte Daimî Encümende ... (3855)

Antalya Orman Çevirge Müdürlüğünden

1 — Antalya vilâyetinin Alanya kazası dahilinde hudutları ... yazılı Çukur devlet ormanından tahminen «1718» metreküp ... bir sene içerisinde çıkarılmak üzere 2/5/1941 tarihinden itibaren ... gün müddetle kapalı zarf usulile arttırmaya konulmuştur.

2 — Arttırma 23/5/941 tarihine müsadif cuma günü saat on ... talya Orman Müdürlüğü binasında yapılacaktır.

3 — Beher gayri mamul metreküpün muhammen bedeli «49» ...

4 — Muvakkat teminat «631» lira «37» kuruştur.

5 — Şartname ve mukavelename projeleri Ankarada Orman ... dürlüğü ve Antalya Orman Çevirge Müdürlüğünde görülebilir.

6 — Teklif mektuplarının 23/5/941 günü saat 14 de kadar ... reisliğine verilmesi lâzımdır.

7 — İsteklilerin Ticaret odası vesikasile birlikte belli edilen ... atte ihale komisyonuna müracaatları. «3507»

İstanbul Levazım âmirliği satınalma komisyonundan

Beher kilosuna 350 kuruş tahmin edilen on ton sarı sabun ... nacaktır. Pazarlıkla eksiltmesi 20/5/941 salı günü saat 14 de ... Lv. âmirliği satın alma komisyonunda yapılacaktır. Kat'i teminatı ... dır. Vermeğe istekli olanların fabrika veya deposunda mevcut ... beğenilmek suretile alınacağından taliplerin belli vakitte ... meleri. (1146 — 3692)